

قۇتلوق ئىسلام

«قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھرىر
بۆلۈمى نەشر قىلدى

قۇلۇق سىرلار

ئۇيغۇرچە «قدىقىر گېزتى» نىشر قىلىنغانلىقىنىڭ
45 يىللېقى مۇناسىۋىتى بىلدىن
«قدىقىر گېزتى» ئۇيغۇر تەھرىر
بۆلۈمى نىشر قىلدى
1995. يىل 5. ئاي

نه شرگە تەبىارلىغۇچىلار : نىياز جالالىدىن
ئابدۇرۇسۇل ئۆمەر
تاهر تالىپ
تۇرغۇنجان مۇسا
مەمتىمىن ئوبۇل

مەسئۇل مۇھەممەرىلىرى : نىياز جالالىدىن ،
ئابدۇرۇسۇل ئۆمەر

سۈرەتنى مەمتىمىن زېبىبىلا تارتقان
مۇقاۋا ۋە تىتۇللارنى جۇمە ئابدۇللا ئىشلىگەن .

کىرىش سۆز

يىللار يورغۇلۇشۇپ ئۆتۈپ كېتىۋەردى، ئاشۇ كۈنلەر ئاجايىپ خاسىيەتلەك چۈشكە، ئەسلىشىكە تېگىشلىك خاتىرىگە ئايلىنىپ قالماقتا ئىدى. شۇنداق يىللاردىن يەنە بىر نەچىسى ئۆتسە، «چۈش» مۇ، «خاتىرە» مۇ ئۇنتۇلۇپ، ئىنتىزار بولۇپمۇ يېتەلمەيدىغان ئارمانغا ئايلىنىپ قالىدىغاندەك قىلاتتى. ئويلىنىپ قارساق، ساخاۋەتلەك 1995- يىلى دەل «قەشقەر گېزىتى» مىز ئۇيغۇرچە نەشرىنىڭ نەشر قىلىنغانلىقىغا 45 يىل بولۇپ قاپتۇ. مۇشۇ غەنیمەت پۇرسەتنى قولدىن بەرمەي، تەرىكىلەش پائالىيىتىنىڭ سوۋۇغىسى سۈپىتىدە «قۇتلۇق ئىزلار» دېگەن كىتابنى تۈزۈپ نەشر قىلدۇرۇپ ئىچكى قىسىمدا تارقىتىشنى لايق تاپتۇق. بۇ كىتابتا گېزىتىمىزنىڭ 45 يىلدىن بۇياتقى ئەھۋالى، بۇ جەريانىدىكى ئۆزگىرىش، تەرەققىياتلار قىسىچە بايان قىلىنىپ، ئىشلىگەن خادىملار خاتىرە سەھىپىسىگە تىزىلىپ، كېيىنكى ئەۋلادلارنىڭ يەنسىمۇ يېڭى تەرەققىياتلارغا يول ئېچىپ ئالغا ئىلگىرىلىشىگە ئىلاهام بېرىش كۆڭۈلگە پۈكۈلدى، يەنە بىر جەھەتتىن،

گېزتىمىزدە ئىشلىگەنلەردىن ۋاپات بولۇپ كەتكەنلەرنى ئەسلىپ، يۆتكىلىپ كەتكەن، دەم ئېلىشقا چىققانلارنىڭ سالامەتلەكىنى تىلىپ، ھېلىمۇ كۈچ ئۇلاپ ئىشلەۋاتقان ئەزىمەتلەرگە ئىلهاام بېرىش ۋە بخت. سائادەت تىلەش مەقسەت قىلىنىدی. بۇ كىتاب ئەينەكى سۈپىتىدە كىچىككىنە تارىخ سەھىپسى ئورنىدا كېيىنكى ئەۋلادلار قولىدا ساقلىنىپ قالالسا، بىزنىڭ ئۈمىدىمىزنىڭ چىچەك ئاچقىنى شۇ.

كتابنى تۈزۈشتىن بۇرۇن پېشقەدەم شاھىتلار بىلەن كۆپ قېتىم سۆھبەت ئۆتكۈزۈلۈپ، تارىخ ماتېرىياللار سېلىشتۈرۈپ كۆرۈلدى. شۇنداقتىمۇ سەۋىيىمىز چەكلەك، ۋاقت نىسبەتنى قىسقا بولغاچقا ئالدىراشچىلىقتا كىتاب تازا مۇكەممەل بولۇپ كېتىلەمىگەن بولۇشى، تارىخ ئەينەن ئىنكااس قىلىنىمغان بولۇشى، ئىشلىگەن بەزى يولداشلارنىڭ ئىسمى چۈشۈپ قالغان بولۇشى مۇمكىن. ئۇنىڭدىن باشقا خەۋەر يەتكۈزگەن بولسا قەمۇ ۋاقت، ئالا قىلىشىش جەھەتتىكى جىددىيەلەك تۈپەيلىدىن بەزىلەرنىڭ ماتېرىيالى يېتىپ كېلەلمىدى، كۆپچىلىكىنىڭ تەتقىد بېرىشىنى، ئەپۇ قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

قہ دلمہی دسیار دلکی
مہ رپہ مہ شسلے۔ «فمشقہ رنہری»

قەدىمىي دىياردىكى مەرىپەت مەشئىلى - «قەشقەر گېزىتى»

«قەشقەر گېزىتى» ئاپتونوم رايونىمىز تؤھىسىدىكى مىللەي يېزىقتا چىقىدىغان يەرلىك گېزىتلەر ئىچىدە تارىخى ئۇزۇن، تەسىرى كۈچلۈك، سۈپىتى ياخشى، تەھرىرلىك ۋە باسما تېختىكىسى بىر قەدەر يۇقىرى گېزىت. ئازادلىقتىن ئىلگىرىكىسىنى قولشاندا گېزىتنىڭ نەشر قىلىنگىنىغا 60 يىلدىن ئاشتى. ھازىرقى «قەشقەر گېزىتى» نىڭ ئاساسى شائىخ شىسىي ھۆكۈمرانلىق قىلغان مەزگىلەدە، ئاتاقلىق شائىر، تەرەققىپەرۋەر نەھرىياتچى قۇتلۇق حاجى شەۋقى تەرىپىدىن 1933- يىلى 7. ئايدا نەشر قىلىنگان «ئەركىن ھايات گېزىتى» ئىدى. بۇ گېزىت گەرچە تارقىلىش دائىرسى تار، سۈپىتى ناچار بولسىمۇ، ئەينى دەۋرىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن خەلقنى غەپلەت ئۇيقوسىدىن ئويغىتىپ، قاراڭغۇ زۇلمەتكە قارشى تۇرۇشقا، ئىلىم- مەرىپەت ئىگىلەشكە چاقىرغانىدى. بۇ گېزىت كېيىن مەلۇم سۆبىلدەر بىلەن توختاپ قېلىپ، 1934- يىلى 23. ئاۇغۇستىن باشلاپ قۇتلۇق حاجى شەۋقىنىڭ باش تەھرىرلىكىدە «يېڭى ھايات گېزىتى» نامى بىلەن قايىتا چىقىرىلغان. بۇ گېزىت دەسلەپتە قەشقەردىكى شىۋىت مەتبەئىسىدە باستۇرۇلغان. ئۇزۇن ئۆتمەي گېزىتىخانا مەخسۇس باسما ماشىنا- ئۆسکۈنلىرى سېتىۋېلىپ، خادىملارنى سەپلەپ گېزىت بېسىش مەسىلىسىنى ئۇزى ھەل قىلغان. گېزىتنىڭ تارقىلىش ئوبييكتى ئاساسەن ئەممەدارلار، بايلار، بىر قىسىم مەرىپەرۋەر سودىگەرلەر، ئىلىم- مەرىپەت، مائارىپ خادىملىرى، ئاز بىر قىسىم دەھقانلار بولۇپ، خوتىن، قىزىلىسو، ئاقسو، كۈچا، تۇرپان قاتارلىق جايلارغىچە تارقىتىلغان.

1937. يىلىنىڭ باشلىرىدىن تارتىپ، «يېڭى ھايات گېزىتى» نىڭ نامى

«قەشقەر شىنجاڭ گېزىتى» گە ئۆزگەرتىلىپ، «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ قەشقەر شۆبىسى قىلىپ چىقىرىلدى. گېزىتىنىڭ باشقۇرۇلىشى بىر قەدەر مۇنتىز ملىشىپ، جۇڭگو كوممۇنەستىك پارتىيەسىنىڭ ئازاسى ۋالى مۇشىن قاتارلىق كىشىلەر گېزىتاخانىنىڭ خىزمەتلىرىگە رىياسەتچىلىك قىلىدى. ئۇيغۇرچە گېزىت مىخ مەتبەئەدە، خەنرۇچە گېزىت شىپىگەر افنا بېسىپ چىقىرىلدى. بۇ گېزىت جۇڭگو كوممۇنەستىك پارتىيەسىنىڭ يابون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تەشەببىؤسلىرىنى ۋە ماركىزىم- لېنینزم ئىدىيەسىنى تەشۇق قىلىپ، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونغا خېلى زور تەسرى كۆرسەتتى. بۇ خىل ھالت تاكى 1946. يىلغىچە داۋاملاشتى. 1946- يىلى گومىندىڭ ھۆكۈمىتى بىلەن ئۈچ ۋىلايت ۋاقتىلىق ھۆكۈمىتى 11 ماددىلىق بېتىم ئىمەتلىكىن كېيىن، گېزىت نامى «ئاڭ گېزىتى» گە ئۆزگەرتىلىدى. 1947. يىلى يەد «قەشقەر شىنجاڭ گېزىتى» گە ئۆزگەرتىلىدى. 1950. يىلى 1. ئايىنىڭ 14. كۈنى بۇ گېزىت جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمۇيىسىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي ئىدارە قىلىش ھەيئەتى تەرىپىدىن ئۆتكۈزۈۋېلىنىپ، بىر قۇر رەتكە سېلىنغاندىن كېيىن، شۇ يىلى 5. ئايىنىڭ 1. كۈندىن باشلاپ «جەنۇبىي تىيانشان» گېزىتىنىڭ ئۇيغۇرچە نەشرى ھەپتىدە ئالىتە ساندىن نەشر قىلىنىشقا باشلىمىدى. شۇنىڭدىن باشلاپ جۇڭگو كوممۇنەستىك پارتىيەسىنىڭ بىۋاشتە رەبىرلىكىدىكى گېزىت قەشقەرە چىقىرىلىشقا باشلىدى. شۇڭلاشقا بىز بۇ كۈنى «قەشقەر گېزىتى» نىڭ تۈنջى سانى نەشر قىلىنغان كۈن دەيمىز. ھازىر بۇنىڭغا توپتۇغرا 45 يىل بولدى. گېزىتاخانى شۇ چاغىدىكى ئومۇمىي كۆلمى 110 كۈۋادرات مېتىرلا كېلەتتى. بۇت دانە باسمۇ ماشىنىسى، 20 گە يېقىن ئىشچى- خىزمەتچىلىرى بار ئىدى. گېزىتاخان ئازادلىقتىن ئىلگىرى ئوردا ئالدىدىكى ئەلچىخانا كۆچا ئېغىزى يەنى شۇ چاغىدىكى كۆنىشەھەر ناھىيىلىك ساقچى ئىدارىسى ئورنىغا جايلاشقا. (ھازىرقى ھېيتگاھ بېمەكلىكلىرى سودا سارىيى بىناسىنىڭ ئورنىدا 1952) يىلى 9-ئايدا ھېيتگاھتنىن نەزەر باغدىكى ئۆمەرباى، مەترەھىم باى، مۇيدىنچان باى قاتارلىقلارنىڭ باغلەرىغا (بىر باغ تەھرىر بۆلۈم، بىر باغ

مەتبىدئ، بىر باغ ياتاق) جايلاشقان؛ (هازىرقى قەشقەر سىفەن شۆيۈھەن، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق مەكتەپ ئورنى) 1953- يىلى 8. ئايilarدا ئاق ئوردا كۆچىسىدىكى قىزلار ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ سىنپ - ئىشخانلىرىغا ئورۇنلاشقان؛ (هازىرقى 1- ماي تىياترخانىسى بىلەن شەھەرلىك سودا- سانائەت بانكا ئورنىدا)، 1953- يىل ئاخىرىدا هازىرقى ئورۇنغا كۆچۈپ (باسما زاۋۇتى 1955- يىلى كۆچكەن) هازىرقى ئورۇنغا ئورۇنلىشىپ مۇقىملاشقان. «جهنۇبىي تىيانشان» گېزىتى دەسلەپتە جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي ئىدارە قىلىش ھەيئىتىنىڭ باشقۇرۇشدا ئۆچ يىل نەشر قىلىنغاندىن كېيىن، 1953- يىلى جۇڭگو كومىمۇنىستىك پارتىيىسى جەنۇبىي شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ باشقۇرۇشغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى ھەمدە جەنۇبىي شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ ئورگان گېزىتى قىلىپ نەشر قىلىنىشقا باشلىغان. شۇ يىلى 9- ئايىنىڭ 1- كۈندىن باشلاپ «جهنۇبىي تىيانشان» گېزىتىنىڭ خەنزۇچە نەشرى چىقىريلىشقا باشلىغانىدى. تەشۇقات معزمۇنى جەھەتتە جۇڭگو. سوۋېت دوستلۇقىغا ئائىت خەۋەرلەر، سوۋېت ئىتتىپاقدىنىڭ تەرقىيياتى، ۋەلايتىمىزدە يەر ئىسلاھاتى خىزمىتىنىڭ ئىشلىنىش ئەھۋالى، ماۋزىدۇڭ، جۇئىنلىق قاتارلىق دۆلەت باشلىقلېرىنىڭ پائالىيەتلەرى، ئۆتكىدىر ئىنقىلاپنىڭ جۇڭگو ئىنقىلاپغا كۆرسەتكەن تىسىرى، ئامېرىكىغا قارشى تۈرۈپ، چاۋشىيەنگە ياردەم بېرىش قاتارلىقلار خەۋەر- ماقالىنىڭ ئاساسلىق سالىقىنى ئىگىلىگەندى. گېزىت يۈزىدە «ئىلham دېڭىزى» ئەدەبىيات بېتى ۋە «ئۆگىنىش»، «ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش فروتىدا»، «ئەتىيازلىق بېرىلغۇغا پۇختا تەبىارلىق قىلایلى»، «نەزەريي ئۆگەنگۈچىلەرگە ياردەم»، «تىببىي مەسلمەت» قاتارلىق مەحسۇس بەت، ستۇنلار تەسىس قىلىنغانىدى. 1956- يىلى 6- ئايدا جەنۇبىي شىنجاڭ رايونلۇق پارتىكۆم ۋە مەمۇرىي مەھكىمە ئەمەلدىن قالدۇرۇلغاندىن كېيىن، بۇ گېزىت قەشقەر ۋەلايەتلەك پارتىكۆمنىڭ ئورگان گېزىتى قىلىنىپ 7- ئايىنىڭ 1- كۈندىن باشلاپ ئۇيغۇرچە، خەنزۇچىسى بىرلا ۋاقتىتا «قەشقەر گېزىتى» نامى بىلەن ھەپتىدە ئۆچ ساندىن نەشير قىلىنىشقا باشلىدى.

تەشۈقات مەزمۇنى شۇ چاغدىكى ۋەزىيەت، ۋەزپىلەر ۋە ھەر قايىسى سەپلەر دە قولغا كەلتۈرۈلگەن مۇۋەپىدەقىيەتلەرنى داغدۇغلىق تەشۈق قىلىشتىن ئىبارەت بولدى. بۇ جەرياندا يەنە «مەللەي دوستلۇق گۈللەرى»، «بۈگۈنكى قەشقەرەدە»، «پارتىيە تۈرمۇشى»، «ئارمىيە-خەلق بىر ئائىلە»، «ئەينەك»، «پەتنى ساۋات» قاتارلىق بەت، ستونلار يېڭىدىن ئېچىلدى.

«قەشقەر گېزىتى» 1958- يىلى 6- ئايىدىن باشلاپ ھەپتىدە ئالىتە سان چىقىرىلىشقا ئۆزگەرتىلىپ، 1961- يىلى 10- ئايغا كەلگەندە يەنە ھەپتىدە ئۈچ سان چىقىرىلىشقا ئۆزگەرتىلىدى. 1975- يىلىدىن كېيىن ئۇيغۇرچە گېزىت ھەپتىدە توت سان چىقىرىلىشقا ئۆزگەرتىلىپ، 1977- يىلى 9- ئايىدىن باشلاپ يەنە ھەپتىدە ئۈچ سان چىقىرىلىشقا باشلىغان، بۇ ھالىت 1986- يىلى 1- ئايغىچە داۋاملىشىپ 1986- يىلى 1- ئايىنىڭ 1- كۈنىدىن ھازىر غىچە ئۇيغۇر ۋە خەنزۇ پېزىقىدىكى «قەشقەر گېزىتى» ھەپتىدە ئالىتە سان نەشر قىلىنماقتا. «مەدەننەيت زور ئىنلىكابى» ۋە «توت كىشىلىك گۇرۇھ» نىڭ ئېلىپ كەلگەن بالاibi - ئاپەت ۋە قالايمىقانچىلىقلەرى پۇتون ئاخبارات سېپىگە ئوخشاشلا «قەشقەر گېزىتى» گىمۇ ھەر جەھەتنىن ئېغىر زىيان ۋە قالايمىقانچىلىقلارنى ئېلىپ كەلدى. پارتىيىنىڭ 11-نۆھەتلىك مەركىزىي كومىتېت 3-ئۆمۈمىي يىغىنى ئارقىلىق ئۆمۈمىي ۋەزىيەت ئوڭشىلىپ، «توت كىشىلىك گۇرۇھ» نىڭ زەھىرى تازىلىنىپ پۇتون مەممىلەكتە گۈللەپ ياشناش، ئىگىلىكىنى ئەسلىكە كەلتۈرۈش ۋە راۋاجلاندۇرۇش گۈزەل مەنزرىسى بارلىققا كەلدى. بۇ ھال «قەشقەر گېزىتى» گىمۇ جۇشقۇن ھاياتىي كۈچ ئېلىپ كەلدى. «قەشقەر گېزىتى» نەشر قىلىنىشقا باشلىغاندىن تارتىپ ھازىر غىچە ئۇيغۇرچىسى ئىككى كەسلام، توت بەت، خەنزۇچىسى توت كەسلام، توت بەت بويىچە چىقىرىلىماقتا. 1950- يىلى گېزىت نەشر قىلىنغاندا، ئۇيغۇرچە گېزىتنىڭ ترازى 1042 1953- يىلى نۆسخا، ترازى 1673 بولغان بولسا، 1984- يىلغا كەلگەندە، ئۇيغۇرچە گېزىتنىڭ ترازى 29 مىڭ 600، خەنزۇچە گېزىتنىڭ ترازى 11 مىڭ 900 گە يەتتى. ھازىر ئۇيغۇرچە

گېزىت 22 مىڭ ترازا دا، خەنرۇچە گېزىت 10 مىڭ ترازا دا نەشىر قىلىنىۋاتىدۇ، تارقىلىش دائىرىسى ئاساسەن ۋىلايەتىمىزنىڭ ھەر قايىسى ناھىيە - شەھەرلىرى بولۇپ، ئاز بىر قىسىمى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ باشقا جايىلر ئىغىمۇ تارقىلىدۇ.

ئۇيغۇرچە «قدىقىر گېزىتى» 45 يىللېق شانلىق مۇساپىنى بېسىپ ئۆتۈپ، تارىخ بېتىدە ئۆچىمدىس ئىزلارنى قالدۇردى. بىر نەچە ئەۋلاد تەھرىر - مۇخېرىلار ۋە مەتبىئە ئىشچىلىرىنىڭ يۈرەك قېنىنى سەرپ قىلىپ ئىزدىنىشى، جاپالىق ئىشلىشى نەتىجىسىدە، تەدرىجىي مۇكەممەللەشىپ، مەزمۇن جەھەتتە بېبىپ تەھرىرلىك ۋە باسما سۈپىتى ئۆزلۈكىسىز ياخشىلىنىپ، مەزمۇنى كەڭ، سەھىپىسى رەڭدار، مۇشتىرىلار سوّيۇن ئۆتۈپ ئوقۇيدىغان رەھىرلىك ۋە ئاممىنىڭ ياخشى باهاسىغا ئېرىشكەن گېزىتكە ئايلاندى. بىز بۇ ئۆزاق تارىخىي جەريانغا نەزەر سالىدىغان بولساق گېزىتخانىنىڭ مەرىپەت بولۇقى بولۇپلا قالماستىن، يەن نۇرغۇنلىغان ئىقتىدارلىق كىشىلەرنى يېتىشتۈرۈپ چىققان ئانا مەكتەپ بولۇپ قالغانلىقىنى ھېس قىلايمىز. بۇ ئورۇن ئۆزىنىڭ شانلىق مۇساپىسى جەريانىدا ئۆز قويىندا ئەھمەد زىيائى، ئەيسا شاکىر قاتارلىق نۇرغۇنلىغان ئالىم، سىياسىئۇن، ئاخباراتچى، تالاتلىق شائىر-يازغۇچىلارنى تاۋالاپ يېتىشتۈرۈپ چىقىپ ئۇلارنى ھەر قايىسى ساھەلەردىكى ئىقتىدارلىق تۆھپىكىار ۋە باشقۇرغۇچىلارغا ئايلاندۇردى.

1980-يىللاردىن كېيىن، گېزىتىمىز ئۆزىنىڭ شەرەپلىك ئەئەنسىنى يەنمۇ جارى قىلدۇرۇپ، نەزەربىيە ۋە كەسپىي بىلىمى مول بولغان ئىقتىدارلىق تەھرىر-مۇخېرىلار قوشۇنىنى قۇرۇپ چىقىشقا ئالاھىدە كۈچ سەرپ قىلدى. يىللاردىن بۇيان، ئىلگىرى-ئاخىر بولۇپ تەھرىر-مۇخېرىلاردىن ئادەمنى ئۇرۇمچى قاتارلىق جايilarغا ئەۋەتىپ تەربىيەلەش بىلەن بىر چاغدا، ئىدارىدا كۇرس ئېچىپ تەربىيەلەش، پېشقەدمەم تەھرىر-مۇخېرىلارنى دەرس ئۆتۈپ بېرىشكە ئۇيۇشتۇرۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش، ئەمەللىي مەشق جەريانىدا تەربىيەلەش، ھەر خىل كەسپىي ۋە ئىشتىن سرتقى مەكتەپلەرde ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش

قاتارلىق ئۇسۇللار بىلەن نەزەرىيىۋى بىلدى، ئاساسىي پەتلەر بويىچە تەربىيەلىنىشى بىر قەدەر سىستېمىلىق بولغان، كەسپىي ئىقتىدارى يۇقىرى تەھرىر-مۇخbirلار قوشۇنىنى بىرپا قىلدۇق. ھازىر ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمى ۋە مۇخbirلار بۆلۈمىدە 43 ئادەم بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ 30 نەپەردىن كۆپىرەكى ئالىي تېخنىكىمدىن يۇقىرى مەددەنىيەت سەۋىيىسىگە ئىنگە. تۆت ئادەمنىڭ ئارادىمچى تەھرىرلىك، 19 ئادەمنىڭ ئوتتۇرا دەرىجىلىك، 15 ئادەمنىڭ يارادىمچى تەھرىرلىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنۋانى بار. ھازىر ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمى قارىمىقىدا سىياسىي، مائارىپ، مەددەنىيەت خەۋەرلىرى گۇرۇپپىسى؛ يېزا ئىگىلىك، سانائەت، ئىقتىسادىي خەۋەرلىر گۇرۇپپىسى؛ مەخسۇن بەتلەر گۇرۇپپىسى؛ تەرجىمە خەۋەرلىرى گۇرۇپپىسى؛ مۇخbirلار بىلەن ئاقلىلىشىش گۇرۇپپىسى؛ كورىپكتورلار گۇرۇپپىسىدەن ئىبارەت ئالىتە كەسپىي گۇرۇپپا بار بولۇپ، بۇ گۇرۇپپا خادىملرى گېزتىنىڭ تۈرلۈك كەسپىي ئىشلىرىنى بىر تەرەپ قىلدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا يېقىنلىق ئۇن نەچچە يىل مابەينىدە خىزمەت ئېھتىياحى بىلەن ئىدارىمىزدىن باشقا ئورۇنلارغا يۆتكىلىپ كەتكەن نەچچە ئونلىخان زىيالىيلارمۇ ھەر قايىسى سەپلەردا رەھبەرلىك ۋەزپىسىنى ئۆتەپ ۋە تاييانچ كۈچ بولۇپ ئىشلىپ كەلمەكتە.

ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمى كەسپىي قوشۇن قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇش بىلەن بىلە، مۇشتىرلارنىڭ تەلىپىنى قاندۇرۇش، تەشقىقات ئۇنۇمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۇچۇن گېزتىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش يولىدا زور كۈچ بىلەن تىرىشچانلىق كۆرسەتتى. ئىچكى قىسىدا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مەسئۇلىيەت، ۋەزپىنى ئايىدىلاشتۇرۇپ، خادىملارنىڭ خىزمەت قىرغىنلىقى ۋە مەسئۇلىيەتچانلىق تۈيغۇسىنى كۈچەيتتى. بەت يۈزىدە ئۆزلۈكىسىز ئىسلاھات ئېلىپ بېرىپ، خەۋەر-ماقالىلىرىنىڭ خىچام، چۈشىنىشلىك، سەھىپلەرنىڭ رەڭدار، بەت شەكللىنىڭ خىلمۇ خىل بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇردى. يېقىنلىق يىللاردىن بۇيان، ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ «قەشقەمر گۈزىارى»، «ئۆگىنىش ۋە تەتقىقات»، «پەن ۋە تۈرمۇش»، «گۈزەل دىيارىممىزدا»، «نەزەر»، «گېزىت-زۇنالالاردىن

تەرمىلەر»، «گۈلزارغا نەزەر»، «مەددەننىي ھاييات»، «مەرىپەت چىراڭلىرى»، «قانۇن مۇنېرى»، «ھۆنەر ۋە تېخنىكا»، «ئقتىساد مۇنېرى»، «مۇشتىريلار ساداسى» قاتارلىق ئون نەچچە مەحسۇس بەت ۋە 100 دىن ئارتۇق مەحسۇس ستۇن تەسىس قىلىنىپ، گېزىتتىنىڭ جامائەت پىكىرى ھازىرلاش، ئۇچۇر يەتكۈزۈش، بىلىم بېرىش، تەربىيەلەش خاراكتېرى يەنمۇ گەۋىلەندۈرۈلدى.

گېزىتىمىز گېزىتتىنىڭ مەحسۇس بەت ۋە ستۇنلىرىنى يەنمۇ كۆپ خىللاشتۇرۇش ۋە جانلادۇرۇش مەقسىتىدە 1993-يىلى 3-ئاينىڭ 13-كۈنى گېزىتىمىزنىڭ مەحسۇس ئەدەبىيات بېتى. «قەشقەر گۈلزارى» نىڭ 1000 سان چىقىرالغانلىقىنى تەرىكىلەش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىپ، كەڭ مۇشتىريلار بولۇپمۇ ئەدەبىي ئىجادىيەت ھەۋەسكارلىرىغا ئىلهاام بەردى ۋە ئۇلارنى «قەشقەر گۈلزارى»نى تېخىمۇ ياخشى چىقىرىشقا سەپرۋەر قىلدى. يىللاردىن بۇيان، ئاخبارات سېپىدىكى ئىسلاھات چوڭقۇرلاشتۇرۇ.-

لۇپ، ھەر خىل ئۇنۇمۇلۇك چارەتەدىسىر ۋە ئۇسۇللار ئارقىلىق گېزىتىمىزنىڭ تەشۇقات ئۇنۇمى يوقىرى كۆتۈرۈلدى. بەت يۈزىنى ئورۇنلاشتۇرۇش، تېخنىكا سۈپىتى ياخشىلانغانلىقى ئۇچۇن ئاپتونوم رايون بويىچە يىلدا بىر قېتىم ئېلىپ بېرىلىدىغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر گېزىتلىرىنىڭ تەھرىلىك ۋە بەت ئورۇنلاشتۇرۇش سۈپىتىنى باھالاش پائالىيىتىدە ئۇيغۇرچە «قەشقەر گېزىتى» مىز 1992-يىلىدىن 1985-يىلىدىن بائالىيىتى ئەھىم بىرىنچى بولۇپ باھالىنىپ كەلدى. ئۇنىڭدىن كېيىن، بۇ خىل باھالاش پائالىيىتى تەجربى ئالماشتۇرۇش يىغىنلىغا ئۆزگەرتىلدى. ئىدارىمىز باسما زاۋۇتى ئىزچىل تۇرده گېزىت چىقىرىشنى جىددىي ۋە ئاساسلىق ۋەزىپە دەپ تۇتۇپ گېزىتتىنىڭ ۋاقتىدا، سۈپەتلىك چىقىراللىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. راسخوت مەسىلىسى قىيىن بولغان ئەھۋال ئاستىدىمۇ ئۆزلۈكسىز تۇرده ماشىنا. ئۇسکۈنلەرنى يېڭىلەپ، يېڭى تېخنىكىلارنى كىرگۈزۈپ مەتبىئە تېخنىكىسى جەھەتتە گېزىت سۈپىتىنىڭ ئۇسۇپ بېرىشىغا ياخشى ئاساس ياراتتى. يىللاردىن بۇيانلىقى ئاپتونوم رايون بويىچە باسما سۈپىتىنى باھالاش پائالىيىتىدە ياخشى باھاغا ئىگە بولۇپ كەلدى،

ئىداره پارتىكومى ۋە مەمۇرىيىتىنىڭ ئالاھىدە تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى، ۋىلايەتلەك پارتىكوم ۋە مەمۇرىي مەھكىمىتىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللاب، ياردەم بېرىشى نەتىجىسىدە، مەمۇرىي مەھكىمە مەخسۇس ٹاچىرىتىپ بەرگەن 2 مىليون يۈەن مەبلغ بىلەن گېزىتنى ھازىرقى زامان ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە مەتبئە ئۇسکۇنىشى لازىر نۇرلۇق تىزىش، بېشىش-ئۇسکۇنىلىرىنى گۈرگۈزۈپ بېنگىچە قىيابىت بىلەن گېزىت چىقىرىش باسقۇچىغا قىدەم قويىدۇق. بىر قاتار ئەبىارلىق خىزمىتى ۋە سىناق تەرقىسىدە گېزىت بېشىش جەريانىنى بېسىپ ئۆتكەندىن كېيىن، ئۇيغۇرچە گېزىتنى لازىر نۇرلۇق ئۇسکۇنىلەر بىلەن تىزىش، بېشىنى رەسمىي ئىشقا ئاشۇرۇپ، گېزىت خانىمىزدا قوغۇشۇن بىلەن ھەرب تىزىپ، گېزىت چىقىرىش تارىخىغا خاتىمە بەردوۇق. يۇقىر بىقىدەك بىر قاتار تىرىشچانلىقلار نەتىجىسىدە گېزىتىنىڭ ماقالە سەعىمچانلىقى كۆپىدى، باسما سۈپىتى، بەت يۈزىنىڭ كۆركەملىشىشى ئالاھىدە يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. ئىش سىجىللەقى يېتىكلىدى. گېزىتنى ياخشى چىقىرىشقا كاپالەتلەك قىلىش ئۈچۈن، «قدىقەر گېزىتى» ئىدارىسى ئەقتىسادىي راسخوت يېتەرلىك بولمىغان، تۇرالغۇ ۋە خىزمەت شارائىتى نىسبەتنەن ناچار بولغان ئەھۋالدا يەنە ئارقا سەپ تەمنات خىزمەتكىنى ياخشى ئىشلەپ، ئىشچى. خىزمەتچىلەرنى خاتىرچەم ھالدا خىزمەت قىلىش، پارتىيەنىڭ ئاخباراتچىلىق ئىشلەرنى ۋە تۇرلۇك خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلەش ئىمکانىيەتىگە ئىگە قىلىدى.

قىسىمى، ئۇيغۇر يېزىقىدىكى «قدىقەر گېزىتى» 45 يىللەق مۇساپىنى بېسىپ ئۆتۈش جەريانىدا ئۆزلۈكىسىز تەرەققىي قىلىپ، ئۆز ئۆزىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونمىز بويىچە ئاساسى بىر قەدەر كۈچلۈك گېزىت خانىلارنىڭ بىرىگە، ئەسلىھەلىرى تولۇق، يۈرۈشلەشكەن ئاخبارات ئورنىغا ئايلاندى. گېزىت دەسلەپ، نەشر قىلىنغاندا ئىدارە بويىچە ئىشچى. خىزمەتچىلىرىنىڭ سانى 20 ئەتراپىدا بولغان بولسا، ھازىر كۆپىيپ 326 گە يەتتى. ئۇيغۇرچە گېزىت 40 تىن ئارتاۇق كەسپىي تەھرىر، مۇخېرىز ۋە 1000 نەپەر دىن ئارتاۇق ئىختىيارىي مۇخېرىلار زور قوشۇنى بار گېزىتكە ئايلاندى. بۇ مۇخېرىز، ئىختىيارىي مۇخېرىلار ھەر

يىلى گېزتىمىزنى 15 مىڭىچىدىن ئارتۇق خەۋەر. ماقالە ۋە ئەددەبىي ئەسىر بىلەن تەمىنلىپ كەلمەكتە.

بىز يۇقىرىقى مۇۋەپپە قىيەتلەرنى ئەسلىگىنىمىزدە، تولۇپ. تاشقان پەخىرلىنىش ھېسىياتى ۋە غەيرەت. شجاعەتكە تولىمىز. شۇنداقلا بۇ مۇۋەپپە قىيەتلەرنىڭ ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ توغرا پېتە كەجىلىكى، كەڭ كادىرلار، ئاممىنىڭ بولۇپمۇ كەڭ مۇشتىرلارنىڭ قوللاب مەددەت بېرىشى بىلەن قولغا كەلگەنلىكىنى ئەستىن چىقارمايمىز. لېكىن يەنە بىر جەھەتنىن ئالغاندا، دەۋرنىڭ، ئىسلاھات روھىنىڭ ئاخبارات خىزمىتىدىن قويغان تەلىپىدىن، پارتىيە ۋە خلق ئاممىسىنىڭ ئاخبارات خىزمىتىدىن كۆتكەن ئۈمىتىدىن قارىغاندا ئىشلىكەن خىزمەتلەرمىزدە پەرقىدر خېلى زور. بولۇپمۇ ئىسلاھات، ئېچىۋەتىمىنىڭ چوڭقۇرلىشىشى، بازار ئىگىلىكىنىڭ يولغا قويۇلۇسىغا ئەگىشىپ گېزتىمۇ بازار ئىگىلىكىنىڭ خېرسىغا دۇچ كېلىۋاتىدۇ. چۈنكى، بازار ئىگىلىكى بىر خىل رىقابىت خاراكتېرىلىك ئىگىلىك بولۇپ، ئۇ ھەر قانداق نەرسىنىڭ ئەلالىرىنى تاللىۋېلىپ، ناچارلىرىنى شاللىۋېتىدۇ. ئىگىلىكىنىڭ مۇقىم ۋە تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلىشى بىلەن خلق ئاممىسىنىڭ ئىستېمال سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈشگە ئەگىشىپ مەنۋى ئىستېمال سەۋىيىسىمۇ زور دەرىجىدە ئۆسۈپ بارماقتا بۇنداق يېڭى ئەھۋالدا مۇشتىرلار گېزىت. ژۇراللارغا تاللاپ مۇشتىرى بولىدۇ، خەۋەر. ماقالىلەرنى، ھەتتا بەت. ستونلارنى تاللاپ ئوقۇيدۇ، ئەسىرلەر ئىچىدىكى پىكىر. كۆز قاراشلارنى تاللاپ قوبۇل قىلىدۇ. دېمەك، بىز «تاللاش»قا دۇچ كەلدۈق. تاللىنىش- تاللىنالماسلق بىزنىڭ پارتىيەنىڭ ئاخبارات يۆنلىشىدە چىڭ تۈرگان ھالدا دادىل ئىسلاھات ئېلىپ بېرىپ، گېزتىنىڭ سۈپىتىنى تىزدىن ئۆستۈرۈشىمىزگە باغلۇق، لېكىن، بىز شۇنى ئىشىنج بىلەن ئېيتالايمىزكى، بىز تاللىنايمىز! چۈنكى، پارتىيە، ھۆكۈمەت بازار ئىگىلىكى شارائىتىدىكى ئىدىيە. تەشۈقات خىزمىتىگە بۇرۇنقىدىن بەك كۆڭۈل بولۇمەكتە. ۋېلايەتلەك پارتىكوم بىلەن مەمۇرىي مەھكىمە گېزتىمىزنىڭ ئىشلىرىغا ئىزچىل ھالدا غەمخورلۇق قىلىۋاتىدۇ، ئۇنىڭ

ئۈستىگە، بىزنىڭ قوشۇنمىز خىل، ئۆسکۈنلىرىنىمىز بىر قەدەر تولۇق، ئىشەنچىمىز كۈچلۈك، قەدىممىز تەكشى. بىز چوقۇم ئىسلاھات دېڭىزىدا داۋاملىق باتۇرلۇق بىلەن غۇلاج تاشلاپ ئالغا ئىلگىرىلىيەلەيمىز: بىز گېزتىمىز نەشير قىلىنغانلىقىنىڭ 45 يىللەقنى تەبرىكىلەش پۇرستىدىن پايدىلىنىپ تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ نەتىجىلىرىمىزنى يەنمە جارى قىلدۇرۇپ، يېتەرسىزلىكلىرىمىزنى دادىلىق بىلەن توزىتىپ ئۇيغۇرچە يېزىتىسى «قەشقەر گېزتى»نى تېخىمۇ ياخشى چىقىرىپ ۋىلايتىمىزنىڭ ئاخباراتچىلىق ئىشلىرىنى تېخىمۇ يۇقىرى پەللەگە كۆتۈرۈش ئارقىلىق ھەر دەرىجىلىك پارتىكوملار، ھۆكۈمەتلەر ۋە كەڭ خەلق ئاممىسىنىڭ ئۇمىدى ۋە ئىشەنچسىگە جاۋاب قايتۇرۇمىز.

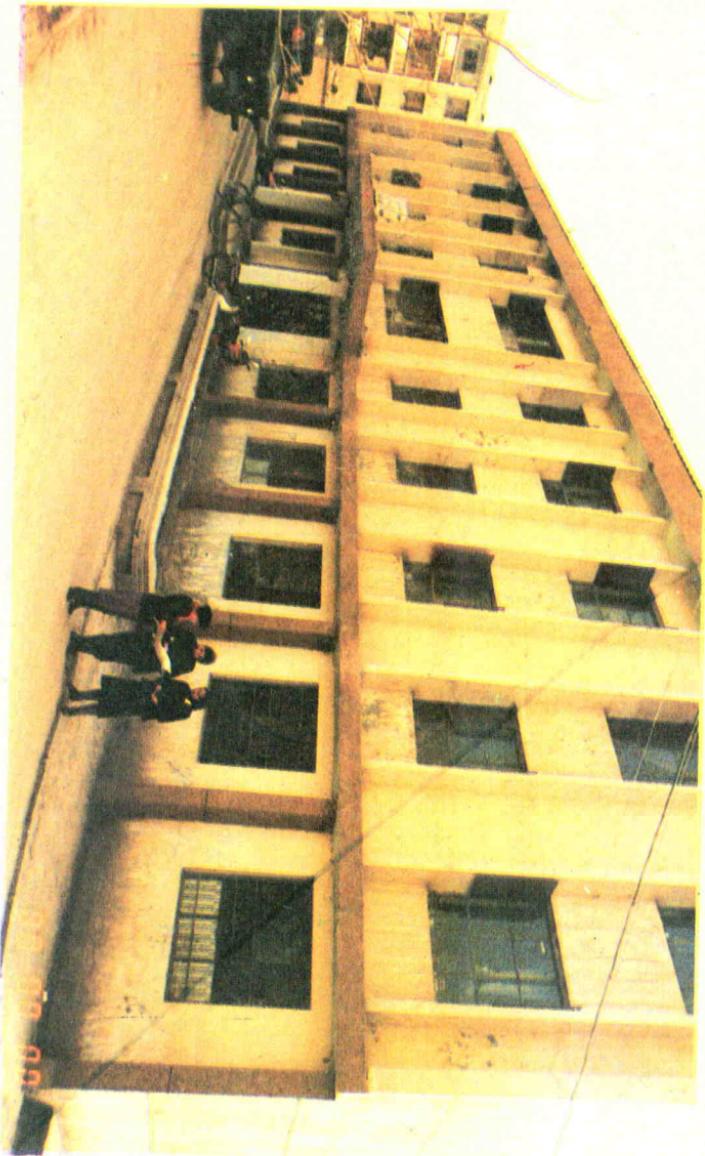
ئورۇن رەھبەرلىرىنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى

ئىملىقىسىتىنىڭ ئەھۋالى	ئەھۋالىنىڭ ئەھۋالى	ئەھۋالىنىڭ ئەھۋالى	ئەھۋالىنىڭ ئەھۋالى	ئەھۋالىنىڭ ئەھۋالى
1950.1 - 1954.9	ئاهىپ دەرىجىلىك ئۇغرا كېلىشى	باش مۇھەررس (قوشۇمچە)	-	ئابدۇكىرىم سادقىقى
1950.1 - 1956.7	مۇئاۇن ناھىپ دەرىجىلىك	مۇئاۇن باش مۇھەررس	-	شۇ دېلىاڭ
1954.10 - 1956.7	" "	مۇئاۇن باش مۇھەررس	-	چۈكۈلەيىلار
1956.7 - 1960	ئاهىپ دەرىجىلىك	باش مۇھەررس (قوشۇمچە)	-	بىي بىي
1956.7 - 1962	مۇئاۇن ناھىپ دەرىجىلىك	مۇئاۇن باش مۇھەررس	-	پاسقى سەدىق
1960 - 1964	ئاهىپ دەرىجىلىك	باش مۇھەررس (قوشۇمچە)	-	شى مەڭ
1960 - 1974	مۇئاۇن ناھىپ دەرىجىلىك	مۇئاۇن باش مۇھەررس	-	ئىپسا شاکىر
1964.6 - 1976.5	" "	" "	-	ئۇن ئېيكەڭ
1976.6 - 1990.11	ئاهىپ دەرىجىلىك	باش مۇھەررس	-	ئۇن ئېيكەڭ
1981.3 - 1992.6	مۇئاۇن ناھىپ دەرىجىلىك	مۇئاۇن باش مۇھەررس	-	نېيار جالالدىن
1981.3 - 1988.4	" "	" "	-	پالاق زىڭىز
1984.7 - 1986.4	" "	" "	-	چۈزۈنلەيىلار
1987.3 - 1989.11	" "	" "	-	ۋالا خېدىڭ
1989.11 - 1992.6	ئاهىپ دەرىجىلىك	مۇۋەفتىت باش مۇھەررس	-	ۋالا خېدىڭ
1992.6 - 1995.5	ئاهىپ دەرىجىلىك	باش مۇھەررس	-	ۋالا خېدىڭ
1986.3 - 1991.10	مۇئاۇن ناھىپ دەرىجىلىك	مۇئاۇن باش مۇھەررس	-	دەپىتى
1986.3 - 1990.8	مۇئاۇن ناھىپ دەرىجىلىك	مۇئاۇن باش مۇھەررس	-	ئاپلىر ئۆمر
1992.6 - 1995.5	" "	" "	-	پەن مەڭىۋاڭ
1992.6 - 1994.11	" "	" "	-	ھەسن سايىت
1953 - 1956.7	ئاهىپ دەرىجىلىك	پارتىيە ياخىكىسىنىڭ شۇجىسى	-	چىن بىي
1956.7 - 1960.8	" "	" "	-	پۇشۇۋۇ
1960.9 - 1964	" "	پارتىك شۇجىسى	-	پۇشۇۋۇ
1964-1967	مۇئاۇن ناھىپ دەرىجىلىك	پارتىكىمىنىڭ مۇئاۇن شۇجىسى	-	پالاق بۇخۇمۇ

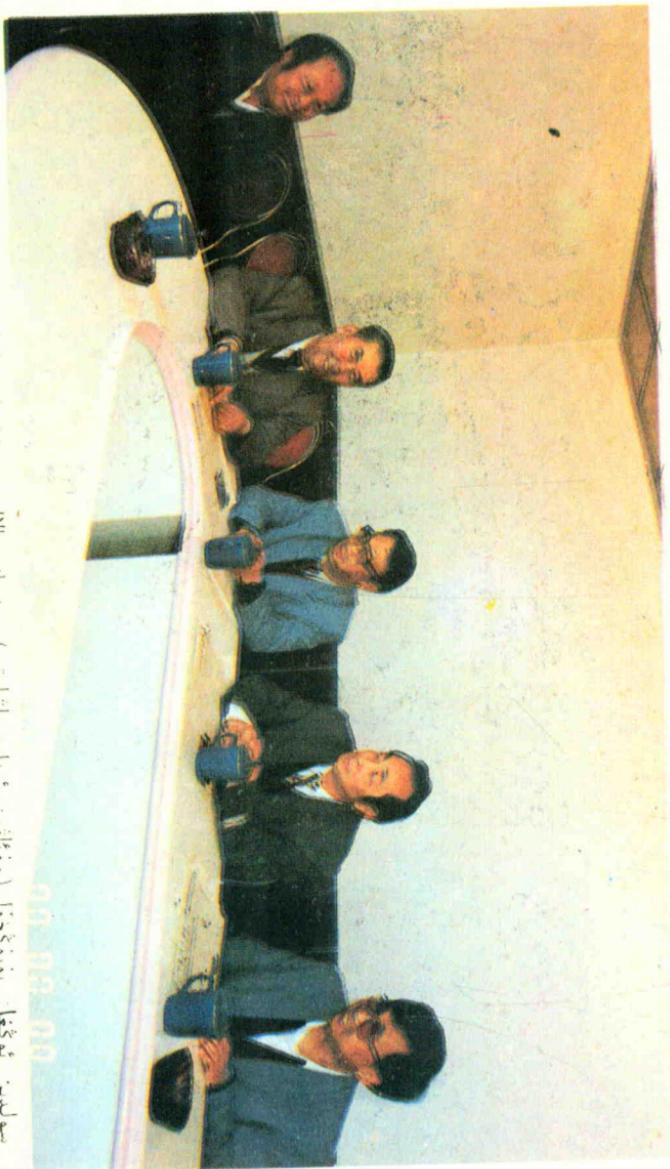
ئورۇن رەھبەرلىرىنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى

ئىسمى ئائىسى	ۋازىپىسى	ۋازىپىسى دەرىجىلىك	مەمۇرسى دەرىجىلىك	ۋازىپە نۇڭىدىن ۋاقتى
بۇنۇيۇز	ئىقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇدۇرى	نامىھىي دەرىجىلىك	نۇغرا كېلىشى	1969.4
سۇ چىڭىز	" "	" "	" "	1969.5 - 1970
مەلک چىڭا	ئىقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇتاؤن مۇدۇرى	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	نامىھىي دەرىجىلىك	1970.10 - 1971
ۋالى ۋەنچى	ئىقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇدۇرى	نامىھىي دەرىجىلىك	" "	1970 - 1974.2
ۋالى ۋەنچى	پارتبىيە يادرو گۈرۈپىسىنىڭ باشلىقى	" "	" "	1973.7 - 1974.2
ئىمپاشا شاكمىر	پارتبىيە يادرو گۈرۈپىسىنىڭ باشلىقى باشلىقى	" "	پارتبىيە يادرو گۈرۈپىسىنىڭ باشلىقى باشلىقى	1974.2 - 1974.10
ئەن ۋېيكالا	پارتبىيە يادرو گۈرۈپىسىنىڭ باشلىقى باشلىقى	" "	پارتبىيە يادرو گۈرۈپىسىنىڭ باشلىقى باشلىقى	1974.10 - 1976.6
شاڭ جۈچۈن	پارتبىيە يادرو گۈرۈپىسىنىڭ مۇتاؤن باشلىقى	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	1974.10.1981
نىيار جالالدىن	پارتبىيە يادرو گۈرۈپىسىنىڭ مۇتاؤن باشلىقى	" "	" "	1974.5 - 1976.6
نىيار جالالدىن	ئىقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇتاؤن مۇدۇرى	" "	" "	1974.5 - 1976.6
خى خۇجاڭا	ئىقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇتاؤن مۇدۇرى	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	1974.10 - 1982
ئەن ۋېيكالا	پارتكومىنىڭ شۇجىسى، شەدار، باشلىقى	نامىھىي دەرىجىلىك	نامىھىي دەرىجىلىك	1976.6 - 1990.11
نىيار جالالدىن	پارتكومىنىڭ مۇتاؤن شۇجىسى	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	1976.6 - 1985.7
ماپىڭىنى	" "	" "	" "	1981.3 - 1985.7
ماپىڭىنى	شەدارنىڭ مۇتاؤن باشلىقى	" "	" "	1981.3 - 1991.4
ماپىڭىنى	پارتبىيە باش پاچىكىسىنىڭ شۇجىسى	" "	" "	1985.7 - 1987.10
نىيار جالالدىن	شەدارنىڭ مۇتاؤن باشلىقى	" "	" "	1984.7 - 1992.6
نىيار جالالدىن	شەدار، باشلىقى	نامىھىي دەرىجىلىك	نامىھىي دەرىجىلىك	1992.6 - 1995.5
نىيار جالالدىن	پارتبىيە باش پاچىكىسىنىڭ مۇتاؤن شۇجىسى	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	1985.7 - 1987.10
نىيار جالالدىن	پارتكومىنىڭ مۇتاؤن شۇجىسى	" "	" "	1987.10 - 1995.5
ۋالى خېدىڭا	پارتكومىنىڭ شۇجىسى	نامىھىي دەرىجىلىك	نامىھىي دەرىجىلىك	1987.10 - 1995.5
ۋالى خېدىڭا	شەدارنىڭ مۇتاؤن باشلىقى	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	نامىھىي دەرىجىلىك	1987.3 - 1989.11
ۋالى خېدىڭا	شەدارنىڭ مۇۋقۇفتى باشلىقى	نامىھىي دەرىجىلىك	نامىھىي دەرىجىلىك	1989.11 - 1992.6
بۇنۇقۇغا	شەدارنىڭ مۇتاؤن باشلىقى	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	مۇتاؤن نامىھىي دەرىجىلىك	1992.6 - 1995.5

«قەشقەدر گىزىتى» ئىدارىسىنىڭ خىزمەت بىنابىسى

هار ھر قی یہدارہ باشلمعلمر سلائی کو لیکتیں سورتی

سولمن یعنیا، بوہونگوا (موزائین ٹمارہ بالشیعی)۔ نصار جالالدن (ئدارہ بالشیعی)، ڈاک خدیجی (بارکوم، ٹھوہنسی، یاش موهورریر)۔ پین مسحوار (موزائین یاش موهورریر)۔ لیونکلی (بارکوم، موزائین ٹھوہنسی)

مژده خاندانی - مژده خاندانی - مژده خاندانی - مژده خاندانی

ئۇ يىزور تەھرىر بولوم يار تىيد ياخىكىسىنىڭ ھەيدەت ئەز السرى

ئۇدىن سۈلغا: ئىلەدزۇرسۇل ئۇسۇر (ياپىچىكا شۇمىسى)، مەسىم سۇرۇل (ياپىچىكا موئاپۇن شۇمىسى)، ئۆتىخماھى ئۇرۇسۇن (ياپىچىكا
ھەيدەتى). سىزار جالالىدس (پارىزكۈم موئاپۇن شۇمىسى)، ئاللىكس روزى (ياپىچىكا ھەيدەتى). ئاللىكس قوربان (ياپىچىكا ھەيدەتى)

شداره . قیغیر ت هر بیان مسئولیتی بدلن کی سبی کور، ویسا باشد علمیتکه مقاله هر شیعنه

مودن سولغا: قائد انسوں نوہر (اعمر علیم مودن)، ناظر بالسب (اعمر یاہم مودن)، قومی انسوں نوہر (اعمر علیم مودن)، سعدن مودن، نسیان جالان (کارہ بائبلیک، مؤمنین یاں تھر، پریکم، موہنیوں نو جس)، یونکم روز، راویت دلوڑ، یالمست نوریان، داسخان معدن.

ئىقتىسىدىي خەۋەرلەر گۇزۇپىسىدىكى تەھرىر خادىملار

میجنتھمائیی ہڈوہر لدر گنور و پیسید کی تھہر سر ٹاڈیملار

مهد خسوس بـ تـلـهـرـ گـورـ وـپـيـنـسـدـكـيـ تـهـرـرـ خـادـمـلـارـ

تدریجیمہ خدوہر لدر گزروپسند کی تدریجیمان - تھرسر خادمیلار

مۇختىرلار گۈزۈپىسى ۋە ىامشوئى خىزمەت كۆزۈر فېيىسىدكى تەھرىر، مۇختىر خادىسلار

کوریکتور گزرنیسندگی کوریکتور خادملار

بۇ يۈزۈر تەھرىر بىلەسىدىن يېنىسىگە جىمعتان بىر قىسىم خادىلار

(سۈرەتلىنى رىشتىت مامۇت تەرتىپان)

ئىدارە فە بۈلۈمدىكى مەسىنۇل يۈلدۈشلەر خىزىمەت ئۈستىدە

«قد شعور گیریتی» بسم راز و نسلی مدعول لسری خز محمد میستد.

قىد شەھەر كېزىتى «باسما زاۋۇتسىكى كەھىپىي ئىشلارغا مەسىول خادىملار (سۈرەتلىنى رىشتى ماڭمۇت تارتىغان)

« قىشقەر گېزتى » باسما زاۋۇتسىدىكى سىر قىسىم كەسپىي خادىملار

«قد شقدر گیزتى» ياسما زاۋۇتسىنىڭ لازر نورلۇق ھەرىپ تىزىش سىخى

«قد شقدر گیرتی» با سما زاو و تنسائی ز امانشی گیرت بیشتر سخنی

«قد شقمه ر گېزىتى» ئىدارى سىنالى ئائىلە ياتاق بىناسى

45 يىلدىن بۇيان
ئۇيغۇرچە «قەشقەرگېزتى» دى
ئىشلىگەن ئاخبارات
خادىمىرى

هازىر ئىشلەۋاتقان خادىملار

«قەشقەر گېزىتى» ئىدار دىسىنىڭ باشلىقى، پار تىكۈمىنىڭ
مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن باش مۇھەممەدىن
كازىددىات بىش قەھرىدە - نىياز جالالىدىن

نىياز جالالىدىن 1937 - يىلى
10 - ئايىدا قەشقەر شەھىرىدە تە-
ۋە شامالباغ يېزدىسىنىڭ سوقا كۆل
بېشى كەنتمەدە تۈغىلخان 1953 -
يىلغىچە باشلانغۇچە كەكتەپۋە قەش-
قەر سەفەن مەكتەپىدە ئوقۇغان.
مەكتەپ پۇتتۇرگەن يىلىدىن تاكى
1957 - يىلغىچە يېڭىشەھەر ناھى-
يىسىنىڭ خانىپىرقى، باردىن يېزدى-
رىدا ۋە زاھىرىلىك 1 - ئوتتۇرما

مەكتەپتە ئوقۇتقۇچى بولغان 1957 - يىلى 10 - ئاسىدىن
1959 - يىلى 8 - ئايىغىچە زاھىرىلىك پار تىكوم تەشۇدقات
بۆلۈمىدە ئىشلىگەن، 1959 - يىلى 8 - ئايىدىن 60 - يىلى
4 - ئايىغىچە ئاپتونوم داپتۇرلۇق پار تىسيھە كەكتەپىدە،
1960 - يىلى 4 - ئايىدىن 1965 - يىلى 10 - ئايىغىچە مەر-
كىزىدى ئالىي پار تىسيھە كەكتەپىدە زەردىيە سەندىپىدا ئۇ-
قۇغان. ئوقۇش پۇتتۇرۇپ قايتىپ كەلگە نىدىن كېيىن
1974 - يىل 10 - ئايىغىچە يېڭىشەھەر زاھىرىلىك پار تىكوم

قەشۇرقات بولۇھىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، هاراپ يېزا ئىنلىقلابىي كۆمەتپەتىنىڭ مۇئاۋىن مۇددىرى، ناھىيەلىك ئىنلىقلابىي كۆمەتپەت سىياسىي خىزھەت گۇرۇپپەسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ناھىيەلىك ئىقتىپاق كۆمەتپەتىنىڭ شۇ جىسى، ناھىيەلىك مائارىپ ئىدارىسىنىڭ باشلىقى قاتار-لىق ۋەزپەپەرەدە بولۇپ ئىشلىگەن . 1974 - يىلى 10 - ئايدا «قەشقەر گېزدىتى» ئىدارىسىغا يۈتكىلىپ كېلىپ تا-كى، 1992 - يىل 6 - ئايىخىچە ئىدارە ئىنلىقلابىي كۆمەتپەتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتنىڭ مۇئاۋىن مۇئاۋىن شۇجىسى، پارتكوھىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتكوھىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتكوھىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتكوھىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ۋەزپەپەرەدە بولۇپ كەلگەن . 1992 - يىلى 6 - ئايىدىن باشلاپ ئىدارە باشلىقى، پارتكوھىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن باش مۇھەردىر بولۇپ ئىشلەۋاتىدۇ . 1983 - يىلى ئاخبا-رات كەسپى بويىچە تەھرىر لىسىك تېخنىكى ئۇنىۋائىغا، 1987 - يىلى كازىدەرات باش تەھرىر لىسىك ئۇنىۋائىغا ئېرىدىشكەن .

نىياز جالالىدىن خىزھەتكە قاتىناشقا 40 نەچچە يىل، بولۇپمۇ ئاخبارات خىزھەتكى بىلەن شۇغۇللانغان 20 نەچچە يىلدىن بۇيان كەسپىسى سەۋدىيەسىنى ۋە خىزھەت ئىقتىدارىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈپ، «قەشقەر گې-زدىتى» نى ياخشى چىقىرىشقا يېتە كېچىلىك قىلىدى . 1985 - يىلدىن باشلاپ ئاپتونوم رايون بويىچە يولغا قويۇلغان ۋەلايەت (ئوبلاست)، شەھەر گېزدىلىرىنى باھالاش پائان-لىدىتىدە ئۇيغۇرچە «قەشقەر گېزدىتى» ئىۇدا يەتتە قېتىم 1 - دەرىجىگە ئېرىدىشىپ كەلدى. گېزدىلىك ھەز مۇنى ۋە سۇپەتى ھۇشتىرىدارنىڭ ئالقدىشغا ئېرىدىشكەنلىكى ئۇچىن،

ھەر خىل ئۆزگىرىشلەر بولغان ئەھەۋالىدىمۇ تىراژى 20
ھىڭدىدىن تۆۋەنلىكىدى ھەممە ھەر دەرىجىلىك رەھبىھەر-
لىكىنىڭ ياخشى باھاسى، ئامەنلىك ئىشى نىچىسىدە گە ئىگە
بولۇپ كە لدى .

ندىاز جالالىدىن يىللاردىن بۇيان خىزەتكە يېتەك
چىلىك قىلىش مەسئۇلىيەتنى ئوبىدان ئادا قىلغاندىن
باشقا، ئۆزى بىۋاستە قول سېلىپ، كۆپلىكەن يېتەكلىكەش
خاراكتېرددىكى ئۆبۈزور، خەۋەر، تەتقىقات ماقالىلىرىنى
يېزىپ، ئاخبارات سۈرەتلەرنى تارىپ، مەتبۇئاتتا ئېلان
مىلىدى. ھەر دەرىجىلىك گېزىت - ڑۇرنا للاردأ ئېلان قىلىنى-
خان خەۋەر - ماقالىلىرى يۈز پارچىدىن ئاشىدۇ. ئۇن پار-
چە ئەدبيي ئەسىرى «ئۆركەش» نازىلىق شېئىرلار توپلى-
سىغا كىرگۈزۈلدى. ئۇنىڭدىن باشقا نەشرىيات ئورۇنلىرى
تەرىپىدىن چىقىرىلغان ھەر خىل كىتا بىلاردىن 35 پارچى-
سىغا مەسئۇل كوردىكتۇر بولدى. ندىاز جالالىدىنىنىڭ يىر
پارچە ئاخبارات ئەسىرى ئاپتونوم رايون بوينچە 1990-
يىللەق ياخشى ئاخبارات خەۋەرلىرىنى باھالاشتا 2 - دە-
رىجىلىك مۇكاپاتقا، ئاپتونوم رايون بوينچە ئاخبارات
سۈرەتلەرنى باھالاشتا بىر پارچە سۈرەتتى 1993 - يىللەق
باش مۇھەدرىسىلەر مۇنسەۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا،
يەذ بىر پارچە سۈرەتتى 1994 - يىللەق مۇنسەۋەر ئەسەر
مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ندىاز جالالىدىن ئۇزاق مۇددەت
ئاخبارات ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىكىنىش جەريانىدا
ۋىسلايەت، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدىكى تۈر-
لۈك ئاخبارات ئىشلىرى پاڭالىيەتلەر دەگە ئاكىتىپ قاتىز-
شىپ كە لدى. 1983 - يىلى مەملەكەتلەك ئاخباراتچىلار
جەمدىيەتنىڭ تەشكىلىلىشى بىلەن ئۇيۇشتۇرۇلغان مەملە-

كە تلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئاخبارات ئۆمىكىگە قاتىنىشىپ، سىچۇن قاتارلىق تۆت ئۆلکىمە زىيارەت ۋە ئۆگىمەنىشتنىتىننىڭ بولدى . 1992 - يىلى مەملىكتە تلىك ئاخباراتچىلار جەھەئىيەتتىننىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بىملەن جۇڭگو شىنجاڭ ئاخباراتچىلار زىيارەت - تەكشۈرۈش ئۆمىكىگە قاتىنىشىپ، قازاقمىستانا زىيارەتتە بولدى.

نىياز جالالدىن ھازىر شىنجاڭ ئاخبارات ئىلىمەمىي جەھەئىيەتتىننىڭ دائىمەتى ئەزاسى ، مەملىكتە تلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرى ۋىلايەت - ئۇبلاسست، شەھەر گېزدىتلىرى ئاخبارات تەتقىقات جەھەئىيەتتىننىڭ 3 - نۇۋەت تلىك دائىمەتى ھەيەت ئەزاسى، ۋىلايەتلىك ئاخباراتچىلار جەھەئىيەتتىننىڭ باشلىقى، ۋىلايەتلىك پەلسەپە ئىجتىدە ماڭىي پەنلەر بىرلەشمەسىنىڭ دائىمەتى ھەيەت ئەزاسى، ۋىلايەتلىك پەلسەپە ئىلىمەمىي جەھەئىيەتتىننىڭ ھۇددىرىدىەت ئەزاسى، ۋىلايەتلىك ساغلاھلىق تەربىيە جەھەئىيەتتىننىڭ دائىمەتى ھەيەت ئەزاسى، ۋىلايەتلىك قانۇن ساۋاڭلىرىنى ئۆمۈملاشتۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، ۋىلايەتلىك يەر ناملىرى ھەيەتتىننىڭ ئەزاسى قاتارلىق ۋە زىپەلەرنى قوشۇمچە ئۆتكەپ كەلەكىتتە . 1990 - يىلىدىن 1993 - يىلغاچە قەشقەر شەھەرلىك 10 - نۇۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىمىنىڭ ۋە كىلى بولغان.

ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈھىنىڭ مۇددىرى ، كاندىدات باش تەھرىر - ئابدۇرۇسۇل ئۆمەر

ئابدۇرۇسۇل ئۆمەر 1946 - يىد-
لى كونىشىھەر ناھىيەسىنىڭ ئۇپال
يېزىسىدا ھۇنارۋەن ئائىلىسىدە تۇ-
غۇلغان . ئۇ ، ناھىيەلىك 1 - ئوقتۇرا
دەكتىرىپىدىنىڭ تو لۇق ئوقتۇرا سىندى-
پىدىنى پۇتتۇرگە نىدىن كېيىن ، 1962 -
يىلدىن 1967 - يىلخىچە شىنچىڭاڭ
داشۇنىڭ تىل - ئەدەبىيات پاكۇل-
تېتىدا ئوقۇغان . 1967 - يىلى ئى-
قۇش پۇتتۇرۇپ مەكتى زاھىيەلىك

پارتكوم تەشۇدقات بۆلۈم ، دادىئو ئۆزبىللىدا تەشۇدقات
كادىرى ، مۇخېر ، تەھرىر ، دىكتور لۇق خىزمەتى بىلەن
شۇغۇللانغان . 1977 - يىلى 6 - ئايىدىن باشلاپ «قەشقەرگە-
زىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمىدە مۇخېر - تەھرىر بولۇپ
ئىشلەپ كەلمەكتە . ئۇ ، 1985 - يىلى 4 - ئايىدا «قەشقەرگەزىتى»

باش مۇھەردرلەر ئىشخانسىنىڭ مۇئاشىن مۇددىرلىقىغا
بەلگىلەنگەن ، 1987 - يىلى تەھرىرلىك ئۇنىۋانىغا ، 1994 -
يىلى كاندىدات باش تەھرىرلىك ئۇنىۋانىغا ئېرىشكەن . ئۇ
1992 - يىلى 10 - ئايىدىن باشلاپ ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمىنىڭ
مۇددىرى ۋە ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈم پارتمىيە ياخچىيەلىك
شۇجىمى قاتارلىق ۋەزىپەلىرىنى ئۆتەپ كەلمەكتە .

ئۇ ، ئا خبار اى كەسپى بىلەن شۇغۇللانغان 25 يىلدىن بۇ يىان ،
ئا خبار اى قىچىمەتتىگە ئىنگە «پىداكار دېھقان» ، «پىلىخانىمىدىلىكى

سوھبەت»، «ماڭسۇر ئاڭىنىڭ سۇنیي ھېلىمۇ ياكىرىماقتا»، «ئۇسمان تىللانىڭ تىللالىرى»، «ئىئانە ۋە جېرىدىما نە توغىرىسىدا»، «دەرەخ يوناشتىمىن ئويلىخانلىرىدەم»، «ئامېيۇ با تىپىدەكى كىدىشىلەر» توغرىسىدا قاتارلىق كۆپلىگەن خەۋەر - ما قالىلىكىنىڭ گېزىسى گېزىت - ژۇرنا للاردا ئېلان قىلىدى. بۇلاردىن «خوازىلار چىلىكماقتا»، «تۇخۇمنى كۆپ قىلىش ئۇچۇن توخۇنى ئوبىدان بېقىش لازىم» قاتارلىق ئۇن ذەچچە پارچە ما قالىسى ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت بويىچە ياخشى ئاخبارات ئەسىرى بولۇپ باحالاندى. ئۇنىڭ «ئۆگىنە يلى ۋە تەتقىق قىلايلى»، «خەۋەر - ما قالىلىكىنى باشلاش ۋە ئاخىرلاشتۇرۇش توغرىسىدا»، «تېما خەۋەر لەر توغرىسىدا بەزى قاراشلىرىم»، «قاذاق مۇخېرىلىق قىلىش لازىم»، «تەھرىرلىك خىزمەتى توغرىسىدا»، قاتارلىق ئاخبارات ئىشلىرى توغرىسىدىكى تەۋىقدەقات ما قالىلىرى ۋە دەرسلىك لەكىسىيەلىرى مۇخېرىر - تەھرىر لەرنىڭ ۋە ئىختىيارى مۇخېرىلارنىڭ ئاقدىشىغا ئېرىدىشىتى. «كۈكەچ بار دەپ قورقۇتماسلىق»، بەلكى ئەقىلغا ئىلهايمى بېرىدىش لازىم»، «ئىسلام دىننى ۋە قەدىمكى شەھەر قەشقەر»، «تىلىچى ۋە ئەدىب موللا مۇھەممەت ئوغۇز ھەمرا توغرىسىدا»، «قاتارلىق تەتقىقەت ما قالىلىرى «شىنجاڭىدالىش» ۋە ئىلمىمىي ژۇرنىلىي»، «شىنجاڭ ياشلىرى» ژۇرنىلىي قاتارلىق ژۇرنا للاردا ئېلان قىلىنىدى.

ئا بدۇرۇسۇل ئۆمەر ئۆزۈن يېلىلىق ئەمەلىي خىزمەت جەريانىدا پار تىپىنىڭ ئاخبارات ئىشلىرىغا سادق بولۇپ تىرىدىشىپ ئۆگىننىپ كەسپىي بېلىمىي، خىزمەت ئىقتىدار دىنىي يۇقىرى كۆتۈردى.

ئۇ، تەھردرلىگەن ۋە لايدىھەلىكىن بىر ھۇنچە ما قالە،
بەت ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك گېزىت بەتلەرى ۋە
ماقا لىلىرىنى باھالاشتا ياخشى بەت، ياخشى خەۋەر - ما-
قالە بولۇپ باھالاندى.

ئۇ، ئاخبارات كەسپىمەن قىزغىن ئىشىتىياق باغلەغا ندىن
تاشقىرى ئەدەبىي ئىجادىيەت بىلەن ئەمۇ شۇغۇ للاندى 30 يىلدىن
بۇيان ھەر خىل ڈانىرىدىكى نۇرغۇنلىخان ئەدەبىي ئەسەر-
لىرى، ئەدەبىيات تەتقىقاتىغا ئائىت ئىلمىمىي ماقا لىلىرى،
ھەر قايسى گېزىت - ژۇرنا للاردا ئېلان قىلىندى. باشقىلاو
بىلەن بىرلىشىپ تەپيارلىخان ۋە ئۆزى يازغان «يۇمۇرلار»
«ەھمۇت قەشقىرى»، «دېقا نلارنىڭ نىجاتلىق يۈللىسى»،
«جازان بىلەن ئېيتقان ناخشىلار» قاتارلىق كىتا بلرىنى
شىر قىلىندى 1989- 1995- يىلى ئاپتونوم رايون قۇ-
رۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللەقى مۇناسىۋەتى بىلەن قەشقەر ۋە دىليتى
بويىچە ھۇنھۇۋەر ئەدەبىيات سەنئەت خادىمى بولۇپ، باھا-
لاندى ۋە ئۇنىڭ نامى 1992- يىلى شىاڭگاڭ جۇڭگو خەلق
ئارا نەشىرىيە تىچىلىق شىركىتى نەشىر قىلغان «جۇڭگو ھازىر-
قى زاھان ئەدەبىيات - سەنئەت تىچىلىر لۇغىتى»غا، 1994-
يىلى بېيىجىڭاڭ داشۇ جۇڭگودىكى ھەشەھۇر كىشىلىر لىسۇغىتى
تۈزۈش كۆمەتتىپتى ۋە جۇڭگو ھازىرقى زاھان ھەشەھۇر ئەدە-
بىيات - سەنئەت تىچىلىر لۇغىتىنى تۈزۈش كۆمەتتىلىرى بىر-
لىكتە نەشىر قىلغان «جۇڭگو ھازىرقى زاھان ئەدەبىيات -
سەنئەت ساھەسىدىكى ھەشەھۇر كىشىلىر لۇغىتى» گە كىرى-
گۈزۈلدى. ئۇ، ھازىر ئاپتونوم رايونلىق ئاخبارات
ئىلمىمىي جەھەنئىيەتتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلىق خەلق
ئېغىز ئەدەبىيات تەتقىقات جەھەنئىيەتتىنىڭ ئەزاسى، قەش-
قەر ۋە دىلييە تىلىك يازغۇچىلار جەھەنئىيەتتىنىڭ ئەزاسى، قەش-
قەر ۋە دىلييە تىلىك خەلق ئېغىز ئەدەبىيات تەتقىقات جەھەن-
ئىيەتتىنىڭ دائىمىمىي ھەيئەت ئەزاسى ۋە باش كاتىپى.

ئۇيغۇر مۇخېرلار بۆلۈمىنىڭ مۇددىرى، كاندىدات
باش تەھرىدۇ — توختىهاجى تۇرسۇن

تۇختىها جى تۇرسۇن 1945- يىلى
لى 7 - ئايدا، قەشقەر شەھىرى ئەتە
ر اپىددىكى قىوغسان يېزدىدا
دېھقان ئائىلىسىدە تۇغۇل
خان. ئۇ، تولۇق ئوتتۇرا ھەكتە پىنى
پۇتتۇرگە نىدىن كېپىمن، 1963- يىلى -
دىن 1970- يىلغىچە، بېيىجىڭىز ھەر -
كىزدى مىللەتلەر شۆئۈھىنى ۋە بېيى
جىڭىز سەھن داشۇنىڭ جۇڭگو تىلى -
ئەدە بىييات فاكۇ لىتېتىدا ئوقۇغسان.
1972- يىلى 7 - ئايدا، «قەشقەر، كې

ز داشتی» تۇيغۇر تەھىرىر بولۇمكىگە خىزىھە تىكە تەقسىم قىلىدىن خاندەن تارقىپ ھازىرغا قەدەر مۇشۇ بولۇمەدە تەھىرىر، مۇخ بىنرلەق خىزىھەتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كە لەمەكتە.

ئۇ، ئاخبارات خىزىھەتى بىلەن شۇغۇللانغان 24 يىلدىن بۇيان، ئۆزىگە قاتقىق تەلەپ قويۇپ، كەسپىنى قىرىدىشىپ ئۆگىزىپ، پېشقان مۇخبىر، تەھىرىرگە ئايلاندى. ئۇ يازغان «قايتا ياللىرى دخان چۆلدىكى يېشىل ھەرۋا يېت»، «چۈشۈڭ نان»، «سایرا، خوش ئاشاژ بولىبىل»، «تسامىچىنىڭ پىسىرى»، «سالامەت قىسىز سەزىم دولىسىدا»

قاياتارلىق ئۆچۈرك، تەپسىلىي خەۋەر، زىيارەت خاتىرىلىرى ئۆشۈلەيەت ياكى ئاپتونوم رايون بوئىچە ياخشى خەۋەر - ما-قاالة بولۇپ باھالىنىپ، مۇكماپاتلاندى. ئۇ تەھىرىر لەپ گېز زىزتىكە بېر دىلگەن ئۆز مۇخبىرىمىز ۋە دەختىرياى مۇخبىرلار - نىڭ «ئېگىزلىكتىكى ھەسەن - ھۇسەن»، «نىفەتلىكتىن خوش خەۋەر»، «كەشىنى سوپۇندۇردىغان تاغگۇلىلىرى ۋە ئۇلارنىڭ

غېمىى»، «114 ھەردىكە تىتە»، «دۇھىت ھۇشۇ زېمىندا» «قاتارلىق ئۆچپىرك، تەپسىلىي خەۋەرلەر ئاپتونوم رأيونى بويىچە ياخشى ئاخبارات ئەسىرى بولۇپ باھالىنىپ مۇكاپا تقا ئېرىدىشتى. ئۇ، يەنە «ئىقتىسادىي خەۋەرلەر ۋە ئۇنىڭ يېزدىلىشى توغرىسىدا» «زىيارەت خاتىرىسى، تەپسىلى خەۋەرلەرنىڭ يېزدىلىشى»، «ھۇخبىرلىق قىلىش ۋە ھۇخبىرلىق ئىستېلى توغرىسىدا» قاتارلىق تېمىلاردا دەرسلىك تەي ييارلاپ، ئاساسىي قاتلاملارغا بېرىپ ئىختىياردى ھۇخبىرلارغا دەرس ئۆتتى. توختىهاجى تۇرسۇن گېزىت چىقىرىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنلىخاندىن باشقما يەنە، ئىشتنى سىرتىقى ۋاقىتلەردىن پايدىلىنىپ، باشقىلار بىلەن بىرلىكتە «ئاتا - ئانىلارغا جاۋاپ خەن»، «ئىسلاماھاتنىڭ تاڭ نۇرى»، «دۇنياۋى دېلولاردەن تاللانما»، «گوركى بىلەن ئوغلىنىڭ خەت ئالاقىلىرى» قاتارلىق ئالىتە كەتا بىنى تەرجىمە قىلىپ، كەتا بىخانلار بىلەن يۈز كۆرۈشتۈردى.

توختىهاجى تۇرسۇن 1983- يىلى ياردەمچى تەھرەرلىك ئۇنىۋانىغا، 1987- يىلى تەھرەرلىك ئۇنىۋانىغا، 1994- يىلى كانددات باش تەھرەرلىك ئۇنىۋانىغا ئېرىدىشتى. ھازىر ئۇ، «قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر ھۇخبىرلار بۆلۈھەنداش ھۇ- دەرلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتىمەكتە.

ئۇيغۇر تەھىدر بۆلۈھىنىڭ مۇئاۋىن مۇددىرى، تەھىدو - تاھىر قالىپ

تاھىر قالىپ 1946- يىلى يېپەتىشىھەر ناھىيەسىنىڭ ياخانىيارىدە يېزى ئۇنىتاش كەنتىدە دۇنياغا كەلەنگەن. 1963- يىلى ئۆتتۈرۈ 1963- يەكتەپنى يۇقىتىرگەندىن كېپىم، شۇ يىلى 7- ئايدى خىزىھەتكە قاتىنىشىپ يادى دۇرما يېزى ۋە ناھىيەلىك پارتىكوم ئىشخانىسىدا ئىشلىگەن؛ 1978- يىلى «قەشقەر گېزىتىلىتى» كەنگەندىن كەنگەندىن كېپىم ئۇيغۇر تەھىدر بۆلۈم ئىقتىسادىي ئىشلار گۇردۇپ يېلىدى. 1980- يىلىدىن 1984- يەلمۇچە مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى، گۇرۇپپا باشلىقى بولۇپ ئىشلىگەن، 1984- يىلىدىن ھازىرغەنچە ئۇيغۇر تەھىدر بۆلۈھىنىڭ مۇئاۋىن مۇددىرى بىولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە. 20 يىلغا يېلىغا يېقىن واقىتىسىن بۇيان، ئۇ تىرىدىشىپ ئۆگىمنىپ،

كەنگەندىپ ئەقتىداردىي يۇقىرى كەوتۈرۈپ، گېزىتىلىت بىلەتلىرىدىن ئۆزىنىڭ تېككىشلىك ھەسئۇلىيەتىنى ياخشى بولۇشىدا ئۆزىنىڭ تېككىشلىك ھەسئۇلىيەتىنى ئىادا قىلىسىپ كەلدى. يىلىلاردىن بىۇيان كۆپلىگەن ياخشى بەت، ياخشى خەۋەر ۋە ياخشى ماۋزوٰلارنى ئىشلىدى؛ «خەۋەرنىڭ تۈزۈلۈشى»، «ئىخبارات ئىخبارات توغىرىسى»، «ماۋزوٰ توغرىسىدا» ۋە «دەدەبىي ئىخبارات توغرىسىدا» قاتارلىق دەرسلىكلىرىنى تۈزۈپ، ئۆز مۇخبىرلىرىمىز ۋە ئىخنەندياردىي مۇخبىرلىرى دەرىمەزغا كۆپ قېپتىم دەرس ئىستىتى.

يە نە گېز دىنلىك تەرجىمە ئىشلىرىغا دىه سئۇل بولۇپ 7 - 8 يىلدىن بۇيان، شىنخۇا ئاخىارات ئاگىبىتلىسىقى تارقىتمىدى خان ئېقىم مەسىلىلىرى خەۋەرلىرىنى تىاللاپ تەرجىمىگە ئۇيۇشتۇرۇش، تەرجىمىسىنى تەكشۈرۈش ۋەزدىپسىنىمۇ ئۇس تىنگە ئېلىپ ۋەزدىپنىڭ ۋاقتىدا ئورۇندىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر چاغادا، بىر نەچچە يىلى دىن بۇيان، 1 - بەتتە «تارىختىكى بىلگۈن»، «تسۇرۇشىنىزغا مەسىلىھەت»، «تەپەككۈر ئۇنچىلىرى»، «قۇتاڭۇشىنىز تەھەرەملەر» ۋە «دانالاردىن تەۋەدرۈك» قاتارلىق كۆز نەكىلەرنى ئېچىش ۋە ئۇنىڭغا هاتپىرىدیال يەتكۈزۈپ بېرىدىشكە تېگىشلىك تۆھپىه قوشتى. تاھىر تىالىپ يە نە ئەدەب بىي ئىجادىيەت ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىسىپ يىللاردىن بۇيان كۆپلىكەن ئەدەبىي ئەسەرلىرى ھەر قايىسى مەتبۇ ئات ئورۇنلىرىدا ئېلان قىلىنىدى.

تاھىر تىالىپ 1987-يىلى تەھەرەرلىك كەسپىي ئۇنىۋانى ئا لغا نىدى.

تەھەرەرلىك قۇرۇغان

ئا بلدىمىت قۇرۇغان 1945 - يىلى 3 - ئايدا پەيزاۋات ناھىيىسىدە تۇغۇلخان. 1953 - يىلدىن 1963- يىلىغىچە باشلانغۇچى، تو-لۇقىسىز ۋە تولۇق ئۇتتۇرما مەكتەپ لەردە ئوقىخان؛ 1963 - يىلى 9 - ئايدا خىزەتتىكە قاتىنىشىپ، 1966 - يىلى 11 - ئا يېغىچە پەيزاۋات ناھىيىلىك پارتىكوم ئىشخاننىسىدا كا-تىبا تامىق ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللانغان؛

شۇ يىلى 12 - ئايىدا «قەشقەر گېزدىنى» ئۇيغۇر تەھەرىر بۇلۇھىنگە يۇتكىلىپ كەلگەن. 1985 - يىلىدىن 1988 - يىلى خېچە ئالىي مائارىپ بويىمچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ، ئۇيغۇر قىلى - ئەدەبىياتى كەسپىنى دۇتنىورگەن.

ئابىلىميت قۇربان گېزدىخانىغا گەلگەندىن بۇ يىان، تەھەرىرلىك - ھۇخېرىلىق، قوشۇمچە خەتناتىلىق بىلەن شۇغۇل لاناخان. 1985 - يىلىدىن بۇ يىان كەسپىي گۇرۇپپا باشلىقلەق ۋەزدىپىسىنى ئۇستىنگە ئالغان؛ ئۇ، 1984 - يىلى يىارەمچى تەھەرىرلىك؛ 1987 - يىلى تەھەرىرلىك ئۇنىۋانىغا ئېرىشكەن. 1995 - يىلى كاندىداشت باش تەھەرىرلىككە يول لاندى. تەھەرىرلىك - ھۇخېرىلىق جەريانىدا «كونا ئۆتەڭ كەنتىدە يېڭى زەپەر ناخشىسى»، «تسۆت توخۇ توغرىسىدا ھېكايە»، «چۆھۈپتۈ لالىرىڭ تۈسکەھەممە ياق، ئەجدا تلار قېنىدىن ئىچكەندەك بوياق» قاتارلىق ھەر خەل توۋىۋانىر لاردىكى نۇرغۇنلىغان ياخشىۋەپىر قەدەر ياخشى خەۋەر - ما قالىلەرنى يازغان وە تەھەرىرلىگەن، ئۇ يازغان «چاقنار ئۇ - نىڭ تۆھىپىسى - شانى، دىللاردا ئەبەد يادلىنار نامى» داملىق ئاخبارات ئۆچپەركى ئاپتونوم رايىون بويىمچە بىدەزىنچى دەرىجىلىك ھۇنەۋەر ئاخبارات ئەسىرى ھۇكماپاتىپ خا؛ تەھەرىرلىگەن «نەسىرلەر» نازەلىق ئەسىر ئۆچىمىچى دەز دەرىجىلىك «مۇنەۋەر ئەسىر» ھۇكماپاتىغا؛ ئۇ لايمەھىلىگەن 1993 - يىل 11 - ئاينىڭ 20 - كۇنىدىكى «قەشقەر گۈلزا - زى» ئەدەبىيات بېتى «ياخشى بەت يۈزى» ھۇكماپاتىغا ئېرىشكەن، ئابىلىميت قۇربان ئۇن يىلغا يېقىن گېزدىتىمىز ئىلەق «قەشقەر گۈلزارى» ئەدەبىيات بېتىنىڭ تەھەرىرلىكىنى ئىشلەش وە بەت ئۇرۇنلاشتۇرۇش جەريانىدا، ئاپتونورلارنى كۆزدىتىش، بايقاشقا وە ئۇلارنى تەربىيەلەش - يېتىشتۇرۇشكە

ئەھمىيەت بەرگەن. ئۇ يەندە ئىشتىمن سىرتقى ئەدەبىي ئىـ
 جادىيەت بىلەن شۇغۇللىدىپ، ھەر قايسى گېزىت - ڑۇرـ
 ناللاردا كۆپلىكەن شېئىر ۋە ھېكايدى ئېلان قىلدۇرغان؛ ئىـ
 گىرى - ئاخىر بولۇپ ئۇنىڭ «خۇشپۇر اق غۇنچىلار»، «خۇـشـ
 ىماۋازلار»، «ھورۇنجان بىلەن تېتىكجان» ۋە «پەزىلەتـ
 ناخشىلىرى» قاتارلىق شېئىر ۋە ھېكايدى توپلاھلىرى نەشىـ
 قىلىنغان؛ «ئەيىب كىمەدە؟»، «ئاجايىپ ئالتۇن»، «ئۇمىـ
 چىچەكلىرى»، «تۆگە بىلەن تۆچكە»، «ئۇيىغۇر باللار ئەـ
 دەبىيا تىدىن نە مۇنەلەر»، «100 ھېكايدى»، «قوپىاش قەسـ
 دىسى»، «مۇھەببەت لىرىكلىرى» قاتارلىق بىرلەشەـ
 توپلامىلارغا ئۇنىڭ بىر تۈركۈم ئەسەرلىرى كىرگۈزۈلگەن،
 ئۇنىڭ «ئانام بولسا...»، «سىرنى يېشىمەن»، «غەزەللەر»،
 «چوڭ ئانا، ھەن سېنىڭ ھەمراھىڭ» قاتارلىق شېئىر، ھېـ
 كايىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە بىردىنچى ۋە ئىككىنىچىـ
 دەرىجىلىك ھۇنەۋەر ئەسەر ھۇكماپاتىغا ئېرىشكەنـ
 ئابلىمەت قۇربان ھازىر شىنچاڭ يازغۇچىلار جەمـ
 يىتى ۋە شىنچاڭ ئاخبارات ئىلىمىي جەمئىيەتى ھەممە شىـ
 جاڭ گېزىت ئەدەبىيات بەتلەرى تەتقىقان جەمئىيەتىـ
 ئەزاـسى؛ قەشقەر ۋە لايەتلەك يازغۇچىلار جەمئىيەستى ۋەـ
 خەتناتلار جەمئىيەتىـ ئەزاـسىـ

تەھىدر — ئابىكىم روزى

ئابىكىم روزى 1946 - يىلى
 ئاتۇشتا ماڭارىپچى ئائىلىسىدە تۇ-
 غۇلغان。 1963 - يىلى قەشقەر سەھن
 مەكتىپىنى پۇتتۇرگەن، 1975-يىلغىچە
 يەكەن نازەرىيەسىدە ئوقۇتقۇچىلىق
 قىلغان، 1975 - يىلدىن 1980 -
 يىلغىچە قەشقەر يېزى ئىگىلىك ما-
 شىندىلىرى زاۋۇتىدا تەشۈرقات خىز-
 مىتى ئىشلىگەن؛ 1980 - يىلدىن
 هازىرغىمىچە «قەشقەر گېزدى»

ئۇيغۇر تەھىدر بولۇمەدە مۇخبىر — مۇھەرر در بولۇپ ئىشلە
 مەكتە. ئابىكىم روزى ئاخبارات خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان
 ئون نەچچە يىلدىن بۇيان، پارتىيەنىڭ ئاخبارات ئىشلە-
 رىغا سادق بولۇپ، ئۆزىگە قاتقىق تەلەپ قويۇپ، تىرىد-
 شىپ ئۆگىنىپ، تەھىدر لىكۋە مۇخبىرلىق ۋەزىپىسىنى ياخشى
 دۇرۇندىپ كەلدى. ئۇ 1992 - يىلى يازغان «هاۋاخان» ھەق-
 قىمەدە ھېكايە» ماۋزۇلۇق قونۇشتۇرۇش مەھىلىكەت يوېيچە
 ئاز سانلىق مەللەت رايونلىرىدىكى گېزدىلىرىنىڭ ياخشى
 خەۋەر - ماقالىلىرىنى باھالاشتا 1 - دەرىجىلىك مۇكاباتى-
 قا، 1990 - يىلى ئۇ يازغان ئاخبارات ئۆچپىرى - «تۇپ-
 راقىتا قالدۇرۇلغان ئىزلار» ئاپتونوم رايون بويىچە 3 -
 دەرىجىلىك مۇكاباتقا ئېرىشتى. 1990 - يىلى ئۇ پىلازلى-
 خان بىر بەت ئاپتونوم رايون بسوېيچە گېزدىت باھالاشتا
 ياخشى بەت بولدى. ئۇ، جۇڭگۇ ئاز سانلىق مەللەت ياز-
 غۇچىلىرى ئىلىمىي جەھىدىيەتى ۋە شىنجاڭ يازغۇچىلار جەم-

ئەيدىتەندىڭ ئەزاسى. شىنجاڭ ئاخبارات ئىلىمدىي جەھىدىد - تەندىڭ ئەزاسى، ھازىرغا قەدەر ئۇنىڭ «قارىلغاچ»، «ئۇمىد غۇنچىلىرى» ناھىق شېئىرلار توپلاملىرى، «سەبىيەلەر كۈلەكىسى» ناھىق باليلار يۇمۇرلىرى توپلاملىمى نەشىر قىلىنى دى، «سەككىز دوستتەندىڭ سۆھىبىنى» قاتارلىق ئۇن نەچچە پارچە شېئىرلىرى ئاپتونوم دا ييون ۋە ۋىلايەت بىرىيەت مۇكا - پاتقا ئېرىشتى. ئۇ يەن، «يېزى ئىگەلىم ساۋاتى»، «ئۇتتىپاڭ ئەزالىرى قوللانمىسى»، «قەشقەر شەھىرىدىكى پېش قەدەم ما ئار دېچىلار» ناھىق كىتا بلازنىڭ ھەسئۇل ھۇھەر - دىرى بولدى. ئابلىكىم روزى 1987 - يىلى تەھرىر لىدىكى كەسپىي تېخنىكا ئۇنىۋانىغا ئېرىشتى، ئۇ ھازىر ھەخسۇس بەتلەر گۇردۇپ پېسىنىڭ باشلىقى.

فوتو گرافى، مۇخىم - مەھتەممەن زېبىيەللا

مەھتەممەمن زېبىيەللا 1946 - يىلى يېڭىشەھەر ناھىيەسىنىڭ با - درىن يېزىسىدا دېھقان ئائىلىسىدى دۇزىياغا كەلگەن. 1953 - يىلىدىن باشلانغىچۇج مەكىتىپ ۋە 1963 - يىلىلىغىچە قەشقەر سەفەن مەكىتىپتنىڭ ئاخ تو لۇقسىز، تولۇق سەنپىلىرىدا ئۇ - قۇغان. ئۇنىڭدىن كېپىن 1977 - يىل 9 - ئا يىخىچە يېڭىشەھەر ناھىيە ئىشلىگەن. 1977 - يىلى 9 - ئا يىدىن ھازىرغاچە «قەشقەر

گېز دىتىي» ئۇ يغۇر تەھرىر بولۇمىدە مۇھەدرىدرى - مۇخېمىرى، فوتو سۈرەت مۇخېمىرى بولۇپ ئىشلىمەكتە. 1987 - يىلى مۇخېلىق ئۇ نۇوانىغا ئېرىشكەن. مەستىمەسىن زېبىمىللە مۇخېلىق قىلىش جەريانىدا «قەشقەر خەلق باشقۇرغان تىل - تېخنىكا مەكتىپى قەد كۆتەردى»، «كەلكۈن كەلگەندە...» قالارلىق ئىنكىكى پارچە خەۋەرى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەر دىجىلىك مۇكاكاپقا؛ «چۈچە چىقتى»، «ئاي يېرىم تۇتۇلدى»، «ئاپقا تىقا بىل تۇرۇش» قاتارلىق 29 پارچە فوتو سۈرەت ئەسىرى مۇنەۋەۋەر ئاخبارات سۈرەتى مۇكاكاپقا ئېرىشكەن. ئۇنىڭدىن باشقا ۋىلايەت بويىچە سەككىز پارچە ئەسىرى 1 -، 2 -، 3 - دەر دىجىلىك مۇكاكاپقا ھەممە يېڭى دەۋەرىكى ئەمەد بېرىيات سەنسەن خىادىمىلىرىنى باھالاشتا 2 - دەر دىجىلىك فوتو سۈرەت مۇكاكاپقا ئېرىشتى؛ 12 پارچە بەدىئىي سۈرەتى مەملىكتە بويىچە ئاز سانلىق مەملەتلىك تىلەر تويي ئىشلىق قۇرگەزەمىسىگە قويۇلۇپ، مۇنەۋەۋەر ئەسەر مۇكاكاپقا ئېرىشتى. باشقىلار بىلەن بىرلىكتە «ئۆركەش» ناملىق شېئىرلار توپلىمەنى نەشىر قىلدۇردى، ئەمەد بېرىي ئەجادىيەت بىلەن شۇغۇللىنىپ خېلىك كۆپ شېئىر، ھېكايىلىرى مەتبۇ - ئاتلاردا ئىلان قىلىنىدى. «فوتو ئاپپاراتى ۋە ئۇنى ئاسى راڭ، ئىشلىتىش توغرىسىدا» دېگەن سوئال - جاۋابلىق كىتاب تۈزۈپ نەشىرگە تاپشۇردى. ئۇ ھازىرسى جۇڭگۇ ئاز سانلىق مەملەتلىر يازغۇچىلىرى جەھەنەيەتلىك ئەزاسى، شىنجاڭ يازغۇچىلار جەھەنەيەتلىك ئەزاسى، «جۇڭگۇھە - ھەت ئاسراش گېز دىتىي» نىڭ ئالاھىدە ئەختىمياردى مۇخېرى، جۇڭگۇ ئاخبارات سۈرەت قىلىرى جەھەنەيەتلىك ئەزاسى، شىنجاڭ فوتو سۈرەت جەھەنەيەتلىك، شىنجاڭ ئاخبارات سۈرەتچىلىكى جەھەنەيەتلىك ئەزاسى، قەشقەر فوتو سۈرەتچىلىكى جەھەنەيەتلىك ئەزاسى، بولۇپ ئىشلىمەكتە.

خەقىقات، تەھىرىر - جۇمە ئابدۇللا

جۇمە ئابدۇللا 1942- يىلى
پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ قىزدىلىبوىي
يېزىمىسىدا تۇغۇلغان. 1951- يىلىدىن
1958- يىلغىچە ئۆز يۇرتىدا ۋە باي
ناھىيىسىدە باشلانغۇچ ۋە تولۇقسىز
ئوتتۇرماكتە پىلەردە تۇقۇغان. 1958-
يىلىدىن 1962- يىلغىچە ئاقسۇسفە نـ
دە ۋە قەشقەر سەندە تۇقۇغان.
1962- يىلىدىن 1975- يىلغىچە ماـ
رالبىشى ناھىيىسىدە مائارىپ ساـ
ھەسىدە ئىشلىدەن. 1975- يىلىدىن ھازىرىغا «قەشقەرگەـ
زىتى» ئۇيغۇر تەھىرىر بولۇمەدە خەقىقاتلىق (قوشۇمچە ماـ
تېرىدىيال باشقۇرۇش)، مۇھەممەر لىك خەزىمەتلىرى بىلەن
شۇغۇللانماقتا . ئۇ 1987- يىلى تەھىرىر لىك ئۇنىۋانىخا
ئېرىدىشكەن.

جۇمە ئابدۇللا ئۆزىگە تاپشۇرۇلغان تۈرلۈك خەزىمەتـ
لىرىنى، جۇمەلىدىن، گېزدىنىڭ سەھىپە تىاهىغىلىرى، سەنـ
ئەتلىك ماۋزۇلەرىنى سۈپەتلىك ۋە خاتا سىز ئىشلەپ، خەـ
ۋەر - ماقالە، گۈزەل سەنئەن ئەسەر لىرىنى ئەستىا يىدىلىـ
تەھىرىر لەپ، تەشكىلىنىڭ ۋە ئامىتىنىڭ ياخشى باھاسىغا
ئېرىدىشىپ كەلدى. 1988- يىلى ئۇ لايدەلىدەن پىر پارچە
ھەقىقە ئەرپىلىرى نۇسخىسى مەملەتكەت بويىچە مۇنەۋەـ
ئەسەر بولۇپ مۇكاپاتلانغۇن. 1989- يىلى «ھۆسەن خەتبااغـ
چىسىدىكى گۈللەر يەندىمۇ پورەكلىپ ئېچىللىسۇن» دېگەن
سەنئەتلىك ماۋزۇسى ئاپتونوم رايون بويىچە 3- دەرىجىـ

ملیک «مۇنەۋەۋەر ئا خبارات ئەسىرى» بولۇپ باھالانغان. 1987- يىلى ئۇ لايىھەملەگەن بىر بەت ئاپتونوم رايون بولۇپ بەت يىچە ياخشى بەت بولۇپ باھالىنىپ مۇكماپاتلانغان. ئۇ-نىڭ هوْسۇن خەت ئەسىرلىرى ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن هوْسۇن خەت كۆرگەزەمىرىدە كۆپ قېپتىم مۇكماپاتلانغان. ئۇ 1989- يىلى ۋە 1995- يىلى ئاپتو نىڭ رايونسىمىز قۇرۇلۇخا نىلىقىنىڭ 40 يىمىلىلىقىسى مۇناسىبەۋەستىسى بىملىكىن ۋىلايەت بويىچە «مۇنەۋەۋەر ئەدەبىيات - سەندەت خادىمى» بولۇپ باھالانغان. ئۇنىڭ «هوْسۇن خەت ۋە گۈلچەمەن»، «هوْسۇن خەت گۈلزارلىقى» ناملىق كىتا بلدىرى قەشقەر تۇيغۇر نەشر دىيا-قى تەردىدىن نەشر قىلىنغان. يېقىندىدا ئۇ «هوْسۇن خەت گۈلزارلىقى» نىڭ 2- قىسىمىنى نەشر دىيا تقا تاپشۇردى. ئۇ-نىڭ يەندە تىبل - يېزىق ۋە خەتناتلىق تەتقىقاتىغا ئائىت 16 پارچە ئىلىمىي ماقالىسى «شىنجاڭ داشۇ ئىلەمەي ژۇرنالىلىلىلىنى، «تىبل ۋە تەرجىمە»، «شىنجاڭ سەنىتتى»، «قەشقەر گېزىتى» قاتارلىق گېزىت - ژۇرنا للاردا ئىپلەن قىلىنغان. 50 دىن ئارتۇق كىنۇ - تىلىپتۈزدىيە فىلىمەنىڭ نامىغا ئۇ-نىڭ هوْسۇن خېتى ئىشلىتىلىگەن.

چۈمە ئابدۇللا «جۇڭگۇ هازىرقى زاھان خەتناتلىق ساھەسىدىكى شەخسلەر قامۇسى» ۋە «جۇڭگۇ هازىرقى زاھان ئەدەبىيات - سەنىتتىكارلىرى قامۇسى»غا كىرگۈزۈلگەن. ئۇ هازىرقى جۇڭگۇ تۈركىي تىللار تەتقىقات جەھەئىيەتتىنىڭ ئەزاىسى، ئاپتونوم رايونلىق تىبل ئىلىمىي جەھەئىيەتتىنىڭ ئىجرائىيە ھەيەت ئەزاىسى، ئاپتونوم رايونلىق خەتناتلىار جەھەئىيەتتىنىڭ ئەزاىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك خەتناتلىار جەھەئىيەتتىنىڭ ھۇئاۋىن دەئىسى . ئۇ 1989- ۋە 1995- يىلىلىرى ئاپتونوم رايونلىق 4- 5- نۆۋەتلىك ئەدەبىيات - سەنىتتىچىلىك ئەكتەكىدە ساپلا نغان.

ئىشخاننىڭ مۇئاۋىن مۇددىرى، تەھىدىرى تۇرگۇن ھېلىم

تۇرگۇن ھېلىم 1944 - يىلىلى
قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇ لەخان. 1960 -
يىلىلى قەشقەر سەھىن ھەكتىپىنى دۇتى
تۈرۈپ ئوقۇتقۇچى بىولخان، 1975 -
يىلىلى «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇر تەھى
در بولۇمگە يۆتكىلىپ كېلىپ، مۇخ
بىرلىق - ھۇھەردرلىك بىلەن شۇ
غۇللانخان. 1980 - يىلىلى ئاپستونوم
دا يۇنلۇق پار تکوم تەشۇيقات بولۇ -
ھىۋە پارتىيە ھەكتىپى بىرلىكتە

ئاچقان تۇنجى قارارلىق گېزدىخانىلارنىڭ تاييا نىچ تەھىدر -
ھۇخېرىلىرىنى تەربىيەلىش كۇرسىدا بىلىم ئاشۇرغان ۋە
1984 - يىلىلى ھەملەتكە تلىك ئاخبارات سىستېمىسىدىن بىر
تۇتاش ئېلىنىخان ئىمتىھانغا قاتىنىشىپ ئاخبارات نەزەردە
يىسى جەھەتتە لاياقەتلىك ذەتىجىگە ئىپرىشكەن. ئۇ، ئە
ھەلدىيەت جەريانىدا ئۆگەنگەن نەزەردىيە بىلىملىرىنى تى
رىشىپ تەدبىق قىلىپ، بىر قەدەر ياخشى مۇخېرىلىق - ھۇ
ھەردرلىك سەۋىيىتىگە ئىنگە بولۇپ، ئۇيغۇر تەھىدر بولۇم
نىڭ تاييا نىچ ھۇخېرى - ھۇھەردرى بولۇپ يېتىشكەن. ئۇ -
نىڭ «قارا ئالىتۇن كانىدا تۆھپە ياردىتىش»، «رەھبىسىرىدى
كادىرىنىڭ كۆھۈرچى ئوغلى»، «ھامغا قاراپ ماڭغان تىوت
ئاتلىق ھارۋا»، «تېلىپقۇن ئۆزۈلۈپ قالغا زدا» دېنگەن تەپ
سىلىي خەۋەرلىرى، «ھەكتىتە قوي پادىسى قانداناق قىلىپ
ئۆچكە پادىسىغا ئايلەندىپ كەقتى»، «يېپىز دىلاردا ئاسارتۇق

ئەمگەك كۈچلىرىنى قانداق تەشكىللەش كېرەك» قاتارلىق تەكشۈرۈش دوكلاتلىرى ئامما ۋە تەشكىللەنىڭ ياخشى باها - سىغا ئېرىشكەندىن تاشقىرى، ھەركىزدى خەلق را دىئۇ ئىـ تىا نىسىسى، «شىنجاڭ گېزدىتى»، «قانۇنچىلىق گېزدىتى»، «ياـ چېيىكىكا تۇرمۇشى» ژۇرنالىدا ئېلان قىلىنىپ ھـۇكـا پـا تـقا ئـېـ رـىـشـكـەـنـهـنـ. ئـۇـ، 1987ـ يـىـلىـ تـەـھـرـىـرـلـىـكـ ئـۇـنـۋـىـ ئـېـرىـشـكـەـنـهـ. تۇرغۇن ھېلىم يەنە گېزدىتىنىڭ ئـاـھـمـىـتـىـ خـىـزـھـىـتـىـ، ھـۇـخـبـىـرـلـارـنـىـ تـەـھـرـىـلـىـلـەـشـ خـىـزـھـىـتـىـ، ئـېـلانـ - ئـۇـچـۇـرـ خـىـزـ - ھـەـقـلىـرىـنـىـ ئـىـشـلـەـشـ جـەـوـيـانـداـ خـېـلىـ يـاخـشـىـ بـاـھـاـسـىـغاـ ئـىـمـگـەـ بـىـولـخـانـ. ئـۇـ هـاـزـدـرـ گـېـزـدـتـخـاـزاـ ئـىـشـخـانـىـسـىـنىـكـ ھـۇـئـاـۋـىـ دـۇـدـرـىـ بـولـۇـپـ ئـىـشـلـەـپـ كـەـلـەـكـتـەـ.

قىمەھەر - داۋۇت داۋۇت

داۋۇت داۋۇت 1947ـ يـىـلىـ پـوـسـكـامـ نـاـھـىـيـيـهـ گـۇـلـبـاغـ يـېـزـاـ تـۇـگـ ھـەـنـبـېـشـىـ كـەـنـتـىـدـهـ تـۇـغـۇـ لـغـانـ. 1954ـ يـىـلدـىـنـ 1964ـ يـىـلـخـىـچـەـ بـاـشـلـانـغـۇـچـ ھـەـكـتـەـپـ ۋـەـ تـوـلـۇـقـسـىـزـ، تـوـلـۇـقـ ئـۇـتـ تـتـۇـرـ 1ـ ھـەـكـتـەـپـتـەـ ئـۇـقـۇـغـانـ. 1964ـ يـىـلدـىـنـ 1965ـ يـىـلىـ 8ـ ئـاـيـغـەـچـەـ قـەـشـ قـەـرـ سـفـەـنـ ھـەـكـتـەـپـىـنـىـكـ ئـۇـقـۇـقـچـىـ يـېـتـىـشـتـەـتـاـۋـۇـشـ تـېـزـ كـۇـرـسـىـداـ ئـۇـقـۇـپـ، ئـۇـقـۇـشـ پـۇـتـتـۇـرـ گـەـنـدـىـنـ تـاـكـىـ ھـاـزـدـرـ غـىـچـەـ «قـەـشـەـرـ گـېـزـدىـتـىـ» ئـۇـيـغـۇـرـ تـەـھـرـىـرـ بـوـلـۇـمـدـەـ كـورـدـپـکـتـورـ، مـۇـھـەـرـدـرـ ھـۇـخـبـىـرـ بـوـلـۇـپـ ئـىـشـلـەـپـ كـەـلـەـكـتـەـ. ئـۇـ 1990ـ يـىـلىـ

3 - ئا يىدىن 7- ئا يىخىچە «شىنجاڭ كېزدى» ئىدادردى بىلەن ئاپ تۇنوم دا يو نلىق پار تکوم تەشۈرەقات بۆلۈمىنىڭ ئاخبارات، نەشر دىيات باشقارمىسى، ئاپتونوم دا يو نلىق پار تکوم پار- تىيەھەكتىپى بىرلىكە ئاچقان ئاپتونوم دا يو بويىچە ئاز سانلىق مەللەت ئاخبارات خادىملىرىنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىدا بىلىم ئاشۇرغان.

داۋۇت داۋۇت ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمىدە ئىشلىگەن 30 يىلدىن بۇ يىان ئۆزىدە قاپشۇرۇلغان تۈرلۈك خىزمەتلەرنى ئەستىا يىددىل ياخشى ئىشلىپ كەلدى. ئۇ يازغان «مېۋە ما- كا نىدىكى گۈللىنىش»، «شان - شەرەپكە ئېرىشكەن تەن تەھرىبىيە ئوقۇ تقۇچىسى» قاتارلىق ھاقالىلىرى ياخشى با- هاغا ئېرىشكەن. ئۇ 1987- يىلى 1 - دەرىجىلىك كورىر بېكتور- لۇق ئۇنىۋازىغا، 1992- يىلى تەھرىرلىك ئۇنىۋانىغا ئېرىشكەن. ئۇ يىللاردىن بۇ يىان كورىر بېكتور گۇرۇپ پېسىنىڭ باشلىقى، ئاممىۋى ئىشلار گۇرۇپ پېسىنىڭ باشلىقى قاتارلىقى ۋە- زىپەلەرنى ئۆتكەپ كەلەكتە.

تەھرىر - روزى دا زىق

روزى دا زىق 1946 - يىلى
قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيەسىدە تۇ-
غۇلغان. 1953 - يىلدىن 1960 - يىل
خىچە باشلانغۇچى، تولۇقسىز ئوتتۇرما-
ھەكتەپتە، 1960 - يىلدىن 1963 -
يىلخىچە قەشقەر سەھىتەپتە
ئوقۇغان. 1963 - يىلدىن 1965 -
يىلخىچە يەكەن ناھىيەسىدە ئوقۇت-
قۇچىلىق قىلغان. 1965 - يىلدىن 1983-
يىلخىچە «يەكەن كېزدى» ۋە يەكەن

ناھىيەيلىك رادىئو ئۇزېلىدا مۇھەممەدرەز ، مۇخېبر بولغان. 1983 - يىلدىن ھاڙىر غەچە «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھەر بولۇمىدە مۇھەممەدرەز ، مۇخېبر، كەسپىي گۇرۇپ پېنىڭىش مۇئاۋىن باشلىقى بولۇپ ئىشلەپ كېلىۋاتىدۇ.

روزى را زىق 30 يىلىغا يېقىن ئاخبارات ئىشلىرى بىدەن شۇغۇللىنىش جەريانىدا، كۆپلىكەن خەۋەر - ما قالىدە لەرنى تەھەر لىدى ۋە ھەر خىل ۋانىر دىكى ئاخبارات ئە سەرلىرى ۋە ئەدەبىي ئەسىر لەرنى يېزىپ ئاپتونوم رايىو- نىمىمەزدىكى ھەر قايسى ئاخبارات ئورۇنلىرىدا ئېلان قىلدۇردى.

روزى را زىق يىللاردىن بۇيان خىزمەتلەرنى ئەستا- يىدىل ئىشلەپ كەسپىي خىزمەت بويىچە كۆپ قېتىم «خىز- مەت ئىلخارى» بولۇپ باھالانغان ھەمدە «شىنجاڭ گېزدىتى»، شىنجاڭ خەلق را دىئو ئىستانسى قاتارلىق ئاخبارات ئورۇنلىرى تەردپىدىنمۇ بىر نەچچە قېتىم «مۇنەۋەر ئىخ- تىيارىي مۇخېبر» بولۇپ باھالىنىپ مۇكاكاپاتلاندى.

روزى را زىق 1960 - يىلدىن باشلاپ ئەدەبىي ئىججا- دىيەت بىلە نمۇ شۇغۇللىنىپ، ھەر خىل ۋانىر دىكى خېلى كۆپ ئەدەبىي ئەسىر لەرنى يازدى ۋە 300 كۆپلىكتەن ئىسار- تۇق خەلق قوشاقلىرىنى توپلىسى «كىپىنەك» دېگەن شېئىرى 1986 - يىلى ھىللەتلەر نەشر دىيا تى نەشىر قىلغان «ئۇمىد چېچەكلىرى» ناملىق تسوپلاھىغا كەرگۈزۈلدى.

روزى را زىق 1963 - يىلدىن 1966 - يىلخەچە شىنجاڭ

د ادئو سغەن داشۋىسىنىڭ ئۆزلۈكىدىن ئۆگىندىش بويىمچە تىلى - ئەدەبىيات كەسپىدە ئوقۇپ درېپلىوم ئالىغان. 1987 - يىلى ئاخبارات كەسپى بويىمچە تەھرىرلىك ئۇنىۋانىغا ئېرىشكەن. روزى رازىق ھاڙدر شىنجاڭ يازغۇچىلار جەھىيەتتىنىڭ، شىنجاڭ ئاخبارات ئىلمىمىي جەھىيەتتىنىڭ، قەشقەر ۋەلايەتلەك يازغۇچىلار جەھىيەتتىنىڭ، قەشقەر ۋەلايەتلەك دۇقام تەتقىقات جەھىيەتتىنىڭ ئەزاسى.

مۇددىر دەرىجىلىك بۆلۈم ئەزاسى - نۇرئىمان مەتنىياز

نۇرئىمان مەتنىياز 1944 - يىل قەشقەر شەھىر دە خىزىمەتسچى ئەتلەسىدە تۇغۇلخان. تىولۇقسىز ئۇتتۇر 1 مەكتەپىنى پۇتتۇر گەندىن كېپىن 1957 - يىل 9 - ئايىدا شىنىڭ جاڭ شۇيۇھىنىڭ ئەدەبىيات فاكۇلەتتىنىغا ئوقۇشقا كىرىگەن. 1959 - يىل ھەربىي سەپكە قاتنىشىپ، شىنىڭ جاڭ ھەربىي رايون سىياسىي باشقارما تەذىھەربىيە ئەترىتىدە ئا ياللار

ۋالىبۇل كوماندا ئەزاسى بولغان. شۇ يىلى 9 - ئايىدا دۆلەتلىك ھەربىيلەر كوماندىسىغا يۈتكەلگەن. 1961 - يىل ئازادلىق ئارەمدىيەتلىك گۇاڭچۇ شەھىر دەركى تەذىھەربىيە شۇيۇھىنىدە بىر يىل ھەربىي تەلىم - تەربىيە ئالىغان. پەيجاڭ دەرىجىلىك ئۇنىۋانغا ئېرىشىپ دۆلەت كوماندا بىلەن چاوشىيەن، 1963 - يىل 5 - ۋە 9 - ئايilarدا كوماندا بىلەن چاوشىيەن، دۇڭخۇلەتلىك ئۆلەتلىرى دىگە تەكلىپ قىلىنىپ دوستلىق مىسۇسا -

بىقىسىخا قاتىداشقان.

نۇرئىمان، 1964 - يىلى ھەملەتكەت بولۇپ باھالانغان.
يا خىشى تەزەر دىكەتچى» بولۇپ باھالانغان.

1966 - يىل شەرەپ بىلەن ھەربىي سەپتەن كەسەپ ئا لمىشىپ «قەشقەر گېزدىتى» ئىدارىسىخا كېلىپ «قەشقەر گەزىتى» باسما زاۋۇتىدا 1984 - يىلخىچە ئىشلىگەن. بۇ جار - ياندا ۋىلايدىتىمىزنىڭ تەزىتەر بىيىھە ساھەسىدە قوشۇھچە تې - رىنپەر بولۇپ ئىشلەپ مۇئەيىھەن تۆھپە قوشقان. بىر قىسىم تەزىتەر بىيىھە تا يانچىلىرىنى تەر بىيىلەشكە ھەسىسە قوشقان.

نۇرئىمان 1976 - يىلى جەنۇبىي شىنجاڭ خەلق ئەس - كەر لىرىنىڭ قارىغا ئېتىش مۇسا بىقىسىخا قاتىنىشىپ «1-55-ر دىجىلىك» ھەرگەن بولۇپ نەتىجە قازىنىپ ۋىلايەت ۋە گەز - زىتىخانىغا شەرەپ كەلتۈرگەن ھەم مۇكايىپا تلانغان. 1977 - يىلى ۋىلايەت بسويمىچە «8 - ماسارت قىزىل بايراق - دارى» بولۇپ باھالىنىپ مۇكايىپا تىلانغان. 1984 - يىلدىن باشلاپ تەھرىر بولۇمەدە خەۋەر تىزىم - لاش ئىشلىرىغا مەسىئۇل بولۇپ ئىشلەۋاتىدۇ. ئۇ خىزىھەت جەريانىدا جا پا چىكىپ تىرىشىپ ئىشلەپ مەسىئۇل بىيىتىنى ياخشى ئادا قىلغانلىقى ئۈچۈن كۆپ قېتىم خىزمەت ئىلغا - دى، مەللەتلەر ئىتتىپاقي نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالىنىپ كەلدى. ئۇ، ھازىر قەشقەر ۋىلايەتلىك ۋالىبۇلچىلار جە - ئىيىتىنىڭ ھۇئاۋىن رەئىسى.

قەرجمىمان — نۇسراھەت بەھەكى

نۇسراھەت بەھەكى 1948 - يىلى
كۈنىشىھەر زاھىرىسىنىڭ زەھىن
يېزىسىدا تۇغۇلغان. 1955 - يىلدىن
1963 - يىلغىچە باشلانغۇچ، تولۇق
سىز، تولۇق دۇقتۇرما كەتكەپلەردە
ئوقۇغان. 1963 - يىلدىن 1968 - يىل
خەچىچە شىنجاڭ داشۇنىڭ بىئولوگىيە
فاكۇلتېتتىدا ئوقۇغان، 1968- يىلدىن
1977 - يىلغىچە مەكتىت زاھىرىسى
دە ئوقۇتقۇچىلىق ۋە باشقا خىزىمەتى

لەر بىلەن شۇغۇللانغان، 1977 - يىلدىن ھازىرغمىچە «قەشى
قەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمنىڭ تەرجمىمە گۇرۇپ-
پىسىدا ئىشلەپ كېلىۋاتىدۇ. بۇ جەرياندا ئۇ، قېتىرقدىن سېپ
قىزدىشىپ ئۆگەنگەنلىكى ئۈچۈن، تەرجمىمە جەھەتنىكى بە-
ذى قىبىيەن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، «قەشقەر گېزدىتى» نىڭ
تەرجمىمە ئىشلىرى دغا تېگىشلىك تۆھپە قوشتى.

ئۇ، تەرجمىمە خىزىمەتى بىلەن شۇغۇللانغان ئۇن نەچ-
چە يىلدىن بۇيان گېزدىتكە شىنخۇا ئاخبارات ئاگىپەنتلىقى
تارقا تاقان ھەر خىل ئاخبارات خەۋەرلىرىنى ۋە خەنۇچە
گېزدىتىسىن تۈرلۈك يەرلىك خەۋەرلىرىنى تەرجمىمە قىلىپ
بەرگەندىن سىرت «چەت ئەل بالىلار ھېكايەلىرى» دېگەن
كەتا بقا ئۇنىڭ ئىككى پارچە تەرجمىمە ھېكايەلىرىنى بېسىلىدى،
ئۇ، يەنە ئىشتىسىن تاشقىرىۋا قىتلاردا، پەن - تېخنىكىخا دائىر
قىزدىقارلىق خەۋەرلىر، قىبىي ساۋات، قىبىي مەسىلىھەن،
تۇر مۇشىڭىزغا مەسىلىھەن قاتارلىق ھەزمۇنلاردىكى تەرجمە-

مە ماقالىلارىدىن، 80 پارچىدىن كۆپرەكىنى ھەر خىل گېـ
زىت - ژۇرناللاردا ئېلان قىلدۇردى. 1987 - يىلىدىن 1992-
يىلغاچە «قەشقەر تېباپۇرۇز دىبە گېزدى» نىڭ تەرجىمەـ تەـ
ردرلىكىنى قوشۇمچە ئىشلىدى. ئۇ، 1987 - يىلى تەرجىمەـ
لىق كەسپىي تېخنىكا ئۇنىۋانىخا ئېرىدشتى. ئۇ، ھازىر ۋىلاـ
يەتلەك تەرجىمانلار جەھەتىدىتىنىڭ دائىمىي ئەزاـسى.

قەھرىر - مۇھەممەت ئەمەرى ئابىدۇراخمان

مۇھەممەت ئەمەرى ئابىدۇراخمان
1953 - يىلى قەشقەر شەھىرىدە توـ
غۇلغان. 1961 - يىلىدىن 1970 - يىـ
خىچە باشلانغۇچ، تولۇقسىز، تولۇق
ئوقتۇرما مەكتەبىلەردە ئوقۇغان.
1970 - يىلى 3 - ئايدىن 1974 - بـ
لى 11 - ئايغىچە قاغىلىق ناھىيـ
نىـاھىيـىـلەـك 2 - يىـلىـنىـك
سانائەت سىدارىسى ۋە قاغىلىق نـاـ
ھىـىـلەـك ئۇن زاۋۇتى قاتارلىق ئـوـ

دۇنلاردا قايتا تەربىيە ئالغان. 1974 - يىلى 11 - ئايدىن
1977 - يىلى 9 - ئايغىچە قەشقەر سەھىن شۆيۈھەنىنىڭ جۇڭ
گو تىلى - ئەدەبىيات فاكۇ لېپتىدا ئوقۇغان ۋە شۇ يىلى
گېزىتىمىزنىڭ ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمگە خىزەتكە تەقسىم
قىلىنىغان. ئۇ شۇندىن بېرى ۋۆز كەسپىيىنى قىزغىن سۆيۈپ،
كەسپىي سەۋدىيىسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، بىسىر قەدەر ياراـمـ
لىق مۇھەدرىر - مۇھىبىر بولۇپ يېتىشىپ چـققىـتـىـ. ئۇ يازـ
غان «يېزى ئېگىلمەكىنى ماشىنىلاشتۇرۇشنىڭ ماھىـر يېتـهـكـ
چىمىـسىـ»، «يەكەن ناھىيىسى مەبلەغ ئاز كېتىدىغان كارخـاـ

نيلارنى قۇرۇپ ئۇنۇمىنى كۆردى» ۋە «قاغىلىق ناھىيىنىڭ خەلق ھۆكۈمىتى خەلق ۋە كىلىمەرنىڭ ئۇتتۇرۇغا قويغان تەلەپ - پىكىرىلىرىنى ئوبدان بىر تەرهپ قىلدى» قاتارلىق تەپسىلىي خەۋەر، زىيارەت خاتىرىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ياخشى خەۋەر - ما قالىلىرىنى باحالاشتا 3 - دەرىجى - گە ئېرىشىپ مۇكاپاتلاندى. مۇھەممەتىلىي ئىابدۇراخمان 1987 - يىلى تەھرىرلىك ئۇنىۋانىغا ئىگە بولغان.

تەھرىر - ئايتتۇرسۇن مۇھەممەتربەهم

ئايتتۇرسۇن مۇھەممەتربەهم
1953 - يىلى 12 - ئايدا قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇلغان. 1977 - يىلى 9 - ئايدا قەشقەر سەفەن شۆپىھىنى نىڭ تىل - ئەدەبىيات فاكۇلىتېتىنى پۇتتۇرۇپ، «قەشقەر گېزدى» ئۇيىخۇر تەھرىر بولۇمكە خىزمەتكە تەقسىم قىلىنىغان. ئۇ، 18 يىلدىن بۇ يان، مۇھەممەرلىك - مۇھىملىرىنىڭ خىزمەتكە مەتى بىلەن شۇغۇللەنىپ كەلمەكتە.

ئايتتۇرسۇن مۇھەممەتربەهم خىزمەتكە قاتناشقا ندىن بۇيان، پار تىدىينىڭ ئاخبارات ئىشلىرىغا سادىق بىولۇپ، ئاخبارات كەسپىگە ئائىت بىلەرنى تىرىشىپ ئۆگىنىپ، كەسپىي ئىقتىدارىنى ئۆستتۇرۇپ، خىزمەت ۋەزىپىسىنى ئۇ - نۇملۇك ئورۇنلاپ كەلدى. ئۇ يازغان «جا پالىق سەپەرنىڭ باشلامچىسى» قاتارلىق ئۆچ پارچە تەپسىلىي خەۋەر «شىنچىڭ چاڭ گېزدى»، «ئىشچىلار ۋاقىت گېزدى» ئۇيۇشتۇرغان

مۇكاپا تلىق ماقالە مۇسا بىقىسىدا 1 - ۋە 2 - دەرىجىگە ئېرىشىپ مۇكاپا تىلاندى. ئۇ، 1984 - يىلى ئايتونۇم دا يۇنى بويىچە ئاخبارات خادىملىرىدىن ئېلىخان ئىمتىھانا نغا قاتە نىشىپ لاياقەتلىك گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى؛ 1987 - يىلى تەھرىرلىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنىۋاتىخا ئېرىشكەن. ئۇنىۋاتىخ «قەيسەرنىڭ سوئالى»، «ئۆلۈھەمۇ ياكى توپىمۇ؟»، «ئۇ خەجىل بولغانمەدۇ؟!»، «جاۋاب» قاتارلىق بىر بۆلۈك ھېكايىدە، شېئىرلىرى گېزدىت - ژۇرنا للاردا ئېлан قىلىندى.

تەھرىر - ئابىلهت ئىسمىمايمىل

ئابىلهت ئىسمىمايمىل 1950- يىلى پەيزاوات ناھىيەسىنىڭ قىزىلىسى يېزى لەڭگەر كەنتىدە تۇغۇلغان. 1965 - يىلدىن 1968 - يىلخەچە قەشقەر سەفەن مەكتىپى - دە ئوقۇغان. 1984 - يىلخەچە ئۆز يۇرتىدىكى باشلانغۇچ، ئوتتۇرا مەكتەپى - تەپلىەردە ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان. شۇ يىلىنىڭ تاخيرىدا «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈھەمگە يۇتكىلىپ

كەلگەن وە 1985 - 1987 - يىلدىن 1987 - يىلخەچە شەمنىجاڭ ئۇيىغۇر ئاپتونۇم دا يۇنىلىق پارقىيە مەكتىپىنىڭ تاڭ پەلسەپە كەسپىدە ئوقۇغان. شۇنىڭدىن بۇيان ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈھەمەدە ھۇخىرى - مۇھەممەدرەد بولۇپ تىشلىپ كەلەكتە.

ئاباھت ئىسمما يېلىنىڭ ئاخبار اتچىملق، ئىسجادىيەن
 پا ئالىيىتى ئوقۇتقۇچىلىق قىلىۋاتقان دەۋرىدىلا باشلانغان
 بولۇپ، ھازىرغەمچە كۆپ ساندىكى شېئىر، نەسىر ۋە باشقا
 ۋانىرىدىكى ئەدەبىي ئەسەرلىرى ۋە ئوچىرىك، زىيارەت
 خاتېردىسى، ئوبزورلىرى ھەر قايسى ھەتبۇ ئاتىلاردا ئېلان
 فىلىمدى؛ «بەڭباش قىسىز» ناملىق درامىسى تىپلىپۇزدىيە
 فىلىملىق قىلىپ ئىشلەندى؛ «ۋاپادار ئېشەك»، «قوغۇنلىۇقتىكى
 لەتىپە» قاتارلىق ئەسەرلىرى سەھنەلەردە ئويينا لدى؛ «ئېـ
 چىلىمای تۈزىغان غۇنچە» ماۋىزۇلۇق ئوچىرىكى مەھلىكەت
 بويىمچە، «كۆمىسۇمۇل قىز پاتىمە»، «تاغ ئوغلانى - دولقۇن
 جانى» قاتارلىق ئوچىرىكلەرى ئاپتونوم رايون بسويمچە
 مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «ئۈجمە دەردىخى» ماۋىزۇلۇق نەسەرى
 ئاپتونوم رايون بويىمچە بالىلار ئەدەبىياتى مۇكاپاتىغا،
 ئۈچ پارچە ناخشا تېكىستى، «قوغۇنلىۇقتىكى لەتىپە» ماۋىزۇـ
 لۇق كۈلدۈرگە ئەسەرى ئاپتونوم رايون بويىمچە ئىجادىيەت
 مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بىر قىسىم شېئىر، نەسىرلىرى كوللىكـ
 تىپ توپلامارغا كىرگۈزۈلدى. «يۈرەك ئوغىرىدىسى» ناملىق
 تۇنجى تاللانغان شېئىرلار توپلىمى قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىـ
 ياتىدا نەشىردىن چىقىش ئالدىـ.

ئۇ، 1988 - يېلىسى تەھرىرلىك كەسپىي ئىسۇنۋا ئىنغا
 ئېرىشكەن.

تەھىدەر - تۇنسا ئۇسمان

تۇنسا ئۇسمان 1950 - يىلى
 يوپۇرغا ناھىيەسىدە ماڭارىپچى ئا-
 ئەلىسىدە تۇغۇلغان. تو لۇق ئوتتۇ-
 دا مەكتەپنى پۇتتۇرۇپ 1965-يىلى
 تېرى دىم يېزدىدا ئوقۇتقۇچىلىق خىز-
 مەتىگە ئورۇنلاشقان. 1983 - يىلى
 قەشقەر ماڭارىپ شۆيەننى
 پۇتتۇرۇپ ئالىي تېخنىكوم دىپلۆ-
 مىغا ئىگە بولغان؛ 1985 - يىلى
 10 - ئايدا «قەشقەر گېزدى» ئۆي-

خۇر تەھىدەر بۆلۈپ ئەمگە يۇتكىلىپەزارىغىچە ھۇھەردر، ھۇخ
 بېر بولۇپ ئىشلەۋاتىدۇ. 1991 - يىلىدىن 1993 - يىلىنىچە
 ئالىي ماڭارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئالىي مەك-
 تەپنىڭ تو لۇق كۇرسىنى پۇتتۇرۇپ دىپلۆغا ئىگە بولغان.
 تۇنسا ئۇسمان ئاخبارات كەسپى بىلەن شۇغۇللانغان ئۇن
 يىلىدىن بۇيان تىرىدىشىپ ئىزدىنىپ كەسپىي ئەقتىداردىنى
 يۇقىرى كۆتەردى. «قارا ياغدا قانات قېقدىش»، «ئا يىگۈل-
 نىڭ كەچۈرەمىشلىرى»، «نۇر پەرىشتنىسى»، «تاغلىق يېزىدا
 كۆرگەن - ئاڭلىغا ئىلىرىمەز» قاتارلىق ئاخبارا ئىنىڭ تۈر-
 لۈك ڙانىرىدىكى ماقا لىلەرنى يېزىپ گېزىت بىزىدە ئېلân
 قىلدۇردى. تۇنسا ئۇسمان 1988 - يىلى 5 - ئايدا تەھ-
 رىرىلىك كەسپىي تېخنىكى ئۇنىۋانىغا ئېرىدىتى.
 ئۇ، ئۇزۇندىن بۇيان، ئىشتىمن سىرلىقى ئەدەبىي ئىججا-
 دىيەت بىلەن شۇغۇللىنىپ، هازىرىغىچە خېلى كۆپ ئەدەبىي
 ئەسەرلىرى گېزىت - ۋۇرنا للاردا ئېلân قىلىنىدى. «ئۇر-
 كەش»، «ئازىز بوسقانى»، «سۈزۈك بۇلاق» ناملىق كوللىك
 تىپ توپلامارغا بىر قدىسىم شېئىرلىرى كىرگۈزۈلدى. «ئەقى-

دە، «كۆڭلۈم»، «چوكانلار» قاتار لق شېئىرلىرى تىورلۇك مۇسا بەقىيلاردا 1 - ۋە 2 - دەر جىدگە ئېرىشىپ، هۇكاپا تلانىدى. 1992 - يىلى مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانا نىسى قاتار لق تۆت ئورۇن بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان ناخشا مۇسا بەقىىسىدا ئۇنىڭ «سۇمبۇل چاچنى ئىزدەيمەن» ناملىق ناخشا تىكىستى 2 - دەر دېجىلىك ئىچاجىدىيەت مۇكاپا تىغا ئېرىشىتى. ئا پەتونوم رايون بويىچە 1994 - يىلىلىق گەزىتلەرنىڭ ئە دەبىيات بە تلىرى دىدىكى مۇنەۋەھەر ئەسەر لەرنى باها الاشتاتى «قىز - چوكانلار نورۇزنىڭ كۆركى» دېگەن شېئىرى 3 - دەر دېجىلىك هۇكاپا تقا ئېرىشتى. ئۇ «خەسلەن» ناملىق شېئىرلار توپلىمىنى نەشىرگە تەييارلاپ شىنجاڭ خەلق نە شىرىدى! تىغا تاپشۇردى.

هازىر ئۇ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپەتونوم رايونلىق ئاخبا- رات ئىلىملىكىي جەھەممىيەتىنىڭ ئەزاىسى، قەشقەر ۋەلايەتلىك يازاغۇچىلار جەھەممىيەتىنىڭ دەزاىسى.

ئېلان بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇددىرى- ئا بدۇرۇشىت ھەسەن

ئا بدۇرۇشىت ھەسەن 1958 - يە-لى 5 - ئايىدا قەشقەر شەھەر دە خەزىمە تىچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1965 - يىلىدىن 1976 - يىلخەچە باشلانغۇچ ۋە ئوتتۇرا مەكتەپلەر دە ئوقۇغان. 1977 - يىلىدىن 1979 - يىلخەچە قىزىلىسى ئوبلاستلىق پار- تىيە مەكتىپى ئاچقان تىرەرجىما نلار يېتىشتەرۈش كۇرسىدا ئوقۇپ، شۇ يىلى ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى

ئىمشخا نىسىنغا خىزىھە تىكىھ تەقىسىم قىلىنىپ، 1982 - يېلىخىچە تەرجىمەنلىق قىلىخان. 1982 يېلى «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىدر بولۇھىگە يۆتكىلىپ قىلىپ، 1986 - يېلىخىچە تەرجىمە خىزىھەتى بىلەن شۇغۇللانىخان، شۇھەزگىللەردە كەسپىي جەھەتنە تىرىشىپ ئىزدىنىپ، ئۆزىگە يۇقىرى تەلەپ قويۇپ، خەۋەرە ما تېپ دىيا للازىنى تەلەپ كەللىپ، ياخشى باهاسىنغا ئېرىشكەن. 1986 - يېلى خىزىھەت ئېھەتىيە - جى بىلەن «قەشقەر گېزدىتى» ئېلان - ئۇچۇر بولۇھىگە يۆتەكلىپ، ئۇچۇر ما قالىلىرىدىنى تەرجىمە قىلىش، تەھرىدر لەش ۋە لايمەلەش ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللانغان. 1991 - يېلى ئۇ، قىزدىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئۇ بلاس-ئىنلىڭ «خەلق ئەملىكى سىناقىسىتىكا ما تېپ دىيالى» دېگەن 150 ھەملىك خەلق ئەچىكى قىسىمدا نەشىر قىلىنىغان كەتا بىنىڭ تەرجىمەسىنى ئىشلىگەن. ھازىر ئېلان - ئۇچۇر بولۇھىنىڭ ھۇئاۋىن ھۇ - دىر لېق ۋە زىپىسىنى ئۇتەپ كەلمەكتە. ئۇ، 1992 - يېلى تەرجىمەنلىق كەسپىي ئۇنىۋانى ئا لغان.

تەرجىمان - قاسىمجان مۇھەممەت

قاسىمجان مۇھەممەت 1953 - يېلى 11 - ئايىدا پەيزاۋات ناھىيە سىمنىڭ قىزدىلسۇ يېزىدىمىدا دېھقان ئا سىلىسىدە تۇغۇلغان. 1970 - يېلى پەيزاۋات ناھىيەلىك 1 - ئوتتىرۇ 1 مەكتەپنى پۇتتۇرگەن. 1973 - يېلى 3 - ئايىدا قەشقەر سەھنەن ھەكتەپپەندىڭ داشۇ تەييارلىق سىمنىپىنغا قو - بۇل قىلىنىپ، 1975 - يېلى مەركىزىي مەللەتلەر ئىنسىتتۇتەنىڭ

ئۇيغۇر تىلى فاكۇلتېتىغا قوبۇل قىلىنغان. 1979 - يىلى
 ڈوقۇش پۇتتۇرۇپ، «قىزىلسو گېزدى» گە تەقسىم قىلىنىپ
 تەرجىمما نلىق خىزىمىتى بىلەن شۇغۇللانغان. 1986 - يىلى
 4 - ئايدا «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمىگە يوڭىكە-
 لىپ كېلىپ، هازىرغىچە تەرجىمما نلىق خىزىمىتىنى تىشلەۋا تىدو.
 قاسىمجان ھۇھەممەت تەرجىمە خىزىمىتى بىلەن شۇغۇل-
 لانغان 15 يىلدىن بۇيان، گېزدىنىڭ تەرجىمە خىزىمىتىگە
 قېگىشلىك تۆھىپه قوشۇپ كەلمەكتە. ئۇنىڭبىر قىسىم تەر-
 جىمە ئەسەرلىرى ھەر قايىسى گېزدىت - ۋۇراللاردا ئېلان
 قىلىنغان.

قاسىمجان ھۇھەممەت 1987 - يىلى تەرجىمما نلىق ئۇن-
 ۋانىغا ئېرىشكەن، 1989 - يىلدىن باشلاپ تەرجىمە گۈرۈپ
 پىسىنىڭ دۇئاۋىن باشلىقى بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە.

تەھرىر - مەمتىمىن ئوبۇل

مەمتىمىن ئوبۇل 1965 - يىلى
 9 - ئايدا ھارالبېشى ناھىيەسىنىڭ سېرەقىپيا بازىرىدا خىزىمەتچى ئا-
 ئىللىسىدە تۇغۇلغان. ئۆز يىۇرىمىدا تولۇقىسىز ۋە تولۇق ئوتتۇر امەكتە پ-
 نى پۇتتۇرگەندىن كېيىن، 1982-يىل-
 دىن 1984 - يىلخىچە قەشقەر سەھى-
 مەكتەپنىڭ تىل - ئەدەبىيات كەس-
 پىسىدە ئوقۇغان. ئوقۇش پۇتتۇر-
 گەندىن كېيىن «قەشقەر گېزدى»
 ئىدارىسىغا خىزىمەتكە تەقسىم قىلىنىپ، هازىرغىچە ئۇيغۇر

تەھەر در بۇلۇمىدە مۇھەردر در، مۇخبىر، كەسپىي گۇرۇپپا باشلىقى، ئۇيغۇر تەھەر در بۇلۇمى پارتىيە ياقچىيكتىنىڭ مۇئا-ۋەن شۇجىسى بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە.

مەھىتىمەن ئوبۇل خىزەتىكە قاتىشاشقانىدىن بىۇيان ئۆگىنىشنى قىىلىچە بوشاشتۇرمائى، ئالىتتە يېلىل تىسىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق ئۇيغۇر تىل - ئەدەبىياتى كەسپىي بويىچە تولسۇق كۇرسىنە دەندىيەت سەۋىدىرىسىگە ئىگە بولدى؛ خىزەت جەريانىدا كەسپىي سەۋىدىرىسى ۋە كەسپىي ئەختىدارىنى تىرىشىپ يۇقۇرى كۆتۈرۈپ، خەۋەر - ما قالىلەرنىڭ سۈپىتمىنى ياخىشلاش ۋە گېزدىت بە تلىرىنى كۆركەم، قىزىقىارلىق قىلىپ چىقىرىش يولىدا ئىزدىنىپ، بە لىگلىك نەتىجىملەرنى قولغا كەلتۈردى. ئىلىگىرى ئاخىر بولۇپ، سەككىز پارچە ھېكا يە 200 پارچىدىن كۆپرەك ئاخبارات ئۆچپەركى ، تەپسىلىسى خەۋەر، ئوبۇزور، خەۋەر - ما قالە بېزىچە، گېزىت - ژۇر-فاللاردا ئېلان قىلدۇردى. ئۇنىڭ «تاغلارنىڭ تاناۋىدىنى قارتش يولىدا» زاملىق ئاخبارات ئۆچپەركى 1987 - يىلى ئاپتونوم دايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك ياخشى ئاخبارات كەسىرى، «كىشىنى سۆيۈندۈرددىخان <تاغ گۈللەرى> ۋە ئۇلارنىڭ غېمى» ناملىق ئاخبارات ئۆچپەركى 1988 - يىلى ئاپتونوم دايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك ياخشى ئاخبارات كەسىرى بولۇپ باھالىنىپ مۇكابا تلاندى.

مەھىتىمەن ئوبۇل 1990 - يىلى ياردەمچى تەھەردرلىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنۋانى، 1994 - يىلى تەھەردرلىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنۋانى ئالغان. ئۇ ۋىلايەتلىك يازغۇچىلار جەھىتىيەتىنىڭ ئەزاسى.

قەھرەدەر — تۇرسۇن مۇھەممەت

تۇرسۇن مۇھەممەت 1963 - يىد-لى 8 - ئايدا كۈنىشەھەر ناھىيە-سىنىڭ ئۇپال يېزىسىدا تۇغۇلغاڭان. 1986 - يىلى شىنجاڭ داشۋۇن-ئاڭ جۇڭگو تىمىل - ئەدەبىيەتى فاكۇلتەتىنى پۇتتۇرۇپ، «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇر تەھەردر بولۇمىگە خىزىھەتكە تەقسىم قىلىنغاڭان. شۇنىڭدىن ئېتىپ بارەن ئۇ، پارتىيەنىڭ ئاخىبارات ئىشلىرىدغا سادقى بولۇپ، ھەر جە-ھەتنىن ئۆزدەقە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، تەھەردر لىك ۋەمۇخ-بىرلىق ۋەزىپەسىنى ئۇنىڭلۇك ئورۇنداب كەلدى. ئۇ يازى-غان «تۈھۈق يېزىنى ئۆزگەرتىش يەولىدا» ناملىق تەپسىلىمى خەۋەر ئاپىتەننۇم رايىون بسويمىچە 1991 - بىلى ئۆتكۈزگەن «پارتىيە تۇرمۇشى» ناملىق ھۇ-كاپا تىلىق ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيەتىدە 2 - دەردەجى-لىك ھۇكماپاتقا ؛ «تۈمىن» - دىن ئۆتۈش «ناملىق ئاخىبارات ئۈچۈرگى 1993 - يىلى ئاپىتەننۇم رايىونى بسويمىچە 2 - نۇۋەتلىك ياخشى ئاخىبارات ئەسەرلىرىنى باحالاش پائالىيەتىدە 1 - دەردە جىلىك ھۇكماپاتقا، «بۇلاقسو يېزىسىنىڭ 9 - كەنلىكى دېھقا ذلار قوناق ئۇرۇقلۇقى يېتىشتۇرۇپ سېتىپ ئائىلە كەردىمەنى كۆپەيتتى» ماۋزو لۇق خەۋەرى ئاپىتەننۇم رايىونلۇق

پەن - تېخنىكا كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلار 1993 - يىلىسى ئاپتونوم دايونى بويىچە ئۇيۇشتۇرغان مۇنىھۇۋەر پەن - تېخنىكا خەۋەرلىرىنى باھالاش پائىنىتىدە 3 - دەرىجىلىك ھۇكماقا تېرىدىشىتى . ئۇ، 1988-يىلى ياردەمچى تەھرىرلىك، 1992 - يىلى تەھرىرلىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنىۋەنەندا تېرىدىشىتى . تۇرسۇن مۇھەممەت «قەشقەر گېزدى»، «شىنجاڭ گېزدى»، «تەڭرىتىغ» قاتارلىق گېزدى - ۋۇراللاردا 50 پار - چىخا يېقىن نەسىر ۋە ئەدەبىي ئۇبىزور ئېلان قىلدۇردى . ئۇ، هازىر مەخسۇس بەت گۇرۇپ پېمىسىنىڭ ھۇئاۋىن باشلىقى بولۇپ ئىشلەۋاتىدۇ .

بىرىنچى دەرىجىلىك كوررېكتور - رابىيەم ئابدۇللا

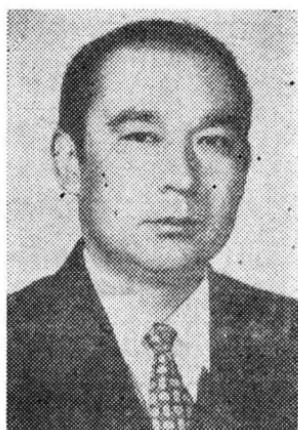
رابىيەم ئابدۇللا 1954 - يىلى 1 - ئايىدا قەشقەر شەھىرى ئەترى - پىدىكى قوغان يېزىسىدا ئوقۇت - قۇچى ئائىلىسىدا تۇغۇلغان . ئۇ، تولۇق ئوتتۇر 1 مەكتەپنى پۈتە تۈرگەندىن كېيىن 1976 - يىلىدىن 1978 - يىلغىچە، قەشقەر سەھىنەك تىپىدە ئوقۇغان . 1980 - يىلى 8 - ئايىدا «قەشقەر گېزدى» ئۇيىخۇر تەھرىر بولۇمىگە خىزەتكە كەرى - كەنىڭ كەنەن تارقىب هازىرغا قەدەر ھۇشۇ بولۇمىنىڭ كوررېكتور لۇق گۇرۇپ پېمىسىدا ئىشلەپ كەلمەكتە . رابىيەم ئابدۇللا كوررېكتور لۇق خىزەمتى بىلەن شۇ - غۇللانخان 15 يىلىدىن بۇيان، تىرىشىپ ئۆگىنلىپ كەسپىي تىقىتىدا رەنرى كۆتۈردى .

گېزدەتچىمىكىتىكى ئىملا، سان - سىپىرلار خاتالىقىنى
هوشيارلىق بىملەن سېزدۇپلاب، گېزدەتلىك خاتاسىزچىقىشى
غا كۈچ قوشتى. «قەشقەر گېزدەتى» ئىدارىسى يۈرىچە كۆپ
قېتىم خىزىھەت ئىملەدار بولۇپ باها لىمنىپ مۇكاپا تىلاندى.
را بىيىم ئابدۇللا 1987 - يىلى ياردەمچى كوردېكتور-
لۇق ئۇنىۋا نىخا، 1992 - يىلى 1 - دەرىجىلىك كوردېكتور-
لۇق ئۇنىۋا نىخا ئېرىدىشتى. هازىدرى ئۇ، ئۇ
خۇر تەھرىر بولۇمى كوردېكتور گۇردۇپىسىنىڭ ھەسەنلۇق
ۋەزدىپىسىنى ئۆتىمەكتە.

ئەھرىد - ئەنۋەر ئىبراھىم

ئەنۋەر ئىبراھىم 1963 - يىلى
6 - ئايادا پەيزاۋات ناھىيەسىنىڭ
ئۆددەكلەك يېزدىسىدا تۇغۇلخان.
1970 - يىلدىن 1979 - يىلغىچە
باشلانغۇچ، تولۇقسىز ۋە تىولۇق
ئوتتۇر 1 مەكتەپلەرde، 1979 - يىل
دىن 1981 - يىلغىچە قىزدايسۇ قىر-
غىز ئاپتونوم ئوبلاستلىق سەنەتى
تىپىنىڭ ئەجىتىما ئىي پەن سەنپىدى
ئوقۇپ، 1983 - يىلغىچە ئۆز يۇرتى-

دەكى تولۇقسىز ئوتتۇر 1 مەكتەپتە ئوقۇتقۇچى بولۇپ ئىش-
لىگەن. 1983 - يىلدىن 1985 - يىلغىچە قەشقەر ما ئاردىپ
شۇيۇھەنىنىڭ ئەدەپىيات كەسپىي سەنپىدى ئوقۇپ، 1985 -
يىلى «قەشقەر گېزدەتى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇھىگە يۆتكىلىمپ كەل-
گەندىن بۇيان، مۇھەممەدرەز - مۇھىمىر بولۇپ ئىشلەپ كەلەكتە.

ئەنۋەر ئىبراھىم ئاخبارات كەسىپىگە قەدەم قويغىانى دەن بۇيان، ئۆزىگە تەلەپنى قاتتىق قويۇپ، كەسىپى سەۋىيە سىنى ئۆستۈردى 1989-يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇرۇمچىدا ئېچىلغان ئاخبارات خادىمىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسىدا ئوقۇدى. ئۇ يازغان «ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشنى يولىغا قويۇش - دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئورتاق ئارزوسى»، «بەخت بوشۇكىنى تەۋرىتىۋاتقان ئايدال»، «دادام ئوزغىغان ئىشتىياق»، «سوقار بۇ يۈرەك ئەۋلادلارنى دەپ»، «ئا - دەملەر»، ها ياتلىقنى قەدرلە يىلى» قاتارلىق تەپسىلىي خە - ۋەر، ئاخبارات ئۇچىركى، ھۇخبيز ھۇلاھىزدى، قىسقا ئوبىزىلىرىنىڭ ھەر قايسى گېزىت - ژۇرزا للاردا ئېلان قىلىنىپ، كەسىپىداشلار ۋە مۇشتىرىلار ئاردىسىدا باخشى تەسىر قوزغىدى ۋە گېزىتىمىز بويىچە «ياخشى خەۋەر - ماقالە» بولۇپ باحالاندى. «جاۋىچىك ۋە مارىخان ھەققىدە ھېكا يە» نادىلىق تەپسىلىي خەۋىرى «شىنجاڭ گېزىتى» ئۇيۇشتۇرغان «قېلىرىنىڭ ھېھرى» تەمىسىدىرىكى ماقالە مۇسا بىقىسىدا 1- دەردىمىلىك ھۇكماپاتقا ئېرىشتى.

ئەنۋەر ئىبراھىم 1988 - يىلى ياردەھىچى تەھرىرلىك، 1992 - يىلى تەھرىرلىك ئۇنىۋانىخا ئېرىشتى. ئۇ ھازىرسى كەسىپى گۇرۇپپىنىڭ ھۇئاۋىن باشلىقلۇق ۋەزىپىسىنى ئىشلەتىدۇ.

تەھىددىر - تۇرغۇنچان مۇسا

تۇرغۇنچان مۇسا 1963 - يىلى

1 - ئايدا قەشقەر شەھەر شاھالىباخ
يېزىسىنىڭ سىركىچى كەنتىدە مىا-
ئار دېپىچى ئايدىلىسىدە تۇغۇلخان.
1980 - يىلغىچە باشلانغۇچەكتەپ،
تولۇقسىز ئوتتۇرماكتەپ وە تسو-
لۇق ئوتتۇرماكتەپلىرىدە ئوقۇ-
غان. 1984 - يىلى خوقەن ئالىسى
سەن تېخىنىكۆمىدىنىڭ تىل - ئىمەدە-
بىياات فاكۇ لەتېتىنى پۇتتۇرۇپ، شۇ-

يىلى 7 - ئايدىن بۇيان، «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھىدر
بۇلۇمىدە مۇخېر - مۇھەدرى بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە.
تۇرغۇنچان مۇسا ئاخبار اچىلىق خىزمىتى بىلەن شۇ-
غۇللانغان ئون يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتەن بۇيان، ئۆزىسگە-
يۇقىرى تەلەپ قويىۇپ، پېشقەدەم مۇخېر - مۇھەدرى لەر-
دىن تىمىرىشىپ ئۆگەندى، تىمىرىشىش ۋە ئىزدىنىش ئارقىلىق
كەسپىي ئەققىتىدارى ۋە قابىلىيەتىنى يۇقىرى كۆتۈردى. شۇڭ-
لاشقا ئۇ، 1988 - يىلى ياردەمچى تەھىدرلىك 1992 - يى-
لى تەھىدرلىك ئۇنىڭدا ئىلگە بولدى. ئۇ يازغان «گۈزەل
ئارزو ئۇنى ئالغا يېتىھەكتە»، «سەپەر ئۇستىدە سۇنۇم
خان سېخى قوللار»، «ئەل سوئىگەن ئۆلەيدۇ» قاتارلىق
20 نەچىچە پارچە زىيارەت خاتىرىسى، تەكسۈرۈش دوکلاتى
ۋە تەپسىلىي خەۋەرلىرى «قەشقەر گېزدىتى» تەردپىدىن ياخ-
شى خەۋەر - ماقالە بولۇپ باھالانغاندىن تاشقىرى، بەش
پارچە خەۋەر - ماقا لىسى «شىنجاڭ گېزدىتى»، شىنجاڭ خەلق

را دىئو ئىستا نىسىنىڭ ھەخسۇس تېمىملار بويىچە قوبۇل
 قىلىنغان مۇكاپا تىلىق ما قالە مۇسا بىقىلىرىدا دەرىجىگە ئېـ
 رىشتى ھەم مۇكاپا تىلاندى. تۇرىيەن ئاپتونوم رايونمىزدىـ
 بىرى قىسىم ئاخبارات تۇرۇنلىرى تەرىپىدىن ئۇن قېـ
 تەمىدىن ئار تۇق «مۇنەۋەھەر ئەختىياردى مۇخبىر» بولۇپ باـ
 ها لىنىپ شەرەپ گۇۋاھنا مىسى ئالدى. تۇهازىر تۇيغۇر مۇخبىرلار
 بولۇھى ئاممىتى خىزەت گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى·
 تۇرۇنچان مۇسا شىنجاڭ ئاخبارات ئىلىملىي جەـ
 ئەيدىتىنىڭ ئەذاسى·

يەددىچى تەھرىر— ئەخەت مۇھەممەت

ئەخەت مۇھەممەت 1955-يىلى يوـ
 پۇرغا ناھىيەسىنىڭ تېرىدە يېزدىـ
 قول ھۇنەرۋەن ئا ئىلىسىدە تۇغۇلخان·
 1962-يىلىدىن 1975-يىلىغىچە تېرىدە يېـ
 ز دىسىدىكى باشلانغۇچە كەتكەپ ، توـ
 لۇقسىز تۇتۇرۇ ئەكتەپ، يېزى ئەـ
 گىلىك تۇتۇرۇ ئەكتەپى ۋە يوپۇرغا
 ناھىيەلىك تولۇك تۇتۇرۇ ئەكتەپـ
 لمىرە تۇقۇغان. يوپۇرغا ناھىيەـ
 سىنىڭ ئاخۇنلىقۇم يېزدىـ ئىككى

يىلىقايىتا تەرىبىيە ئا لخان· 1977-يىلى 1-ئايدا خىزمەتكەقاتـ
 نەشىپ، 1985 - يىلىخىچە يوپۇرغا ناھىيەسى ۋە ھارالبېشىـ
 ناھىيەلىك ئەتتىپاڭ كۆمەتتېلىرىدا خىزمەت قىلغان· 1985-
 يىلى 10 - ئايدىن ھازىرغما قەدەر «قەشقەر گېزدىي» تۇيغۇر
 تەھرىر بولۇمىدە مۇھەممەر در ۋە مۇخبىرلىق بىلەن شىوغۇلـ
 لانماقتا.

ئەختە مۇھەممەت تولۇق ئوتتۇرماكتە پىته ئوقۇۋاتى
 قان ۋاقىتلىرىدىن باشلاپلا، ئاخبارات ۋە ئەدەبىي ئىجادى-
 يەت ئىشلىرى دغا ئىشتىياق باخلاق خەۋەر-ماقالە يېزدىش بى-
 سەن شۇغۇسلانىخان. ئۇ يىسلاماردىن بىۋىسان،
 يەز دلاردا بارلىقا كېپا، ۋاتقان غايىت زور ئۆزگىرىشلىرى
 ئەكس ئەتنىدۇ لىگەن شېئىر، ھېكايە ۋە بىر قەددەر يەردەك
 ئاخبارات ئەسىرلىرىنى يېزدىپ ئاپتونۇم دا يۈن ۋە ۋە-
 لايىتىمىزدىكى گېزدىت-زۇرناللاردا ئېلان قىلدۇردى. ئۇ ئېلان
 قىلدۇرغان 50 نەچچە پارچە ئەدەبىي ئەسىر ئەمچىدە «ئاش
 بەرگەن قازان» ناملىق شېئىر 1982- يىلى «شىنجاڭ ياش-
 لىرى» زۇرنىلى تەردپىدىن 3 - دەرىجىدىك ھۇنەۋەدۇ ئەسىر
 مۇكاپاتىدا ئېرىدىشتى. شۇ مەزگىللەر دە يازغان ئۇن نەچچە
 پارچە ئەدەبىي ئاخبارات، ئۆچپىرك ۋە خەۋەر - ماقالىسى
 «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھردر بولۇمى تەردپىدىن ياخ-
 شى خەۋەر - ماقالىسە بولۇپ باھالاندى. ئۇ، ئاخبارات
 خىزىتىنى ئىشلىخانىدىن بۇيان، پېشقەدەملەرنى
 ئۇستا ز تۇتۇپ تىرىشىپ، ئۆگىنىش ۋە ئۆزلۈكىسىز ئىزدىنىش
 ئارقىلىق مۇھەدرىرىلىك ۋە مۇخبىرلىق كەسپىنى خېلىپىش-
 شىق ئىگىللەپ بىر قەدەر ياخشى نەتىجىلىر رنى قولغا كەل-
 تۇردى. ئۇ مۇخبىرلىق جەريانىدا يازغان ئىمكىنى پارچە خە-
 ۋەر - ماقالىسى 1986-، ۋە 1988 - يىلىلىرى ئاپتونۇم دا-
 يۇنى بويىچە ياخشى خەۋەر - ماقالىلىر رنى باھالاشتا 1 - ۋە
 3 - دەرىجىدىك مۇكاپاتقا ئېرىدىشتى.
 ئۇ 1990- يىلى ياردەچى تەھردرلىك ئۇنىڭ ئۇنىڭ ئېرىدىشكەن.

پارداددەچى قەھۋەر - ھۇرات تۇرسۇن

ھۇرات تۇرسۇن 1964 - يىلىنى
خوتىن ۋىلايەتىنىڭ لوبىنا ھېمىسىدە
دە ئوقۇتقۇچى ئائىلىسىدە تۇغۇل
غان. 1970 - يىلدىن 1982 - يىلى
خەچە، باشلا ئەغۇچ، تولۇقىسىز ۋە تو-
لۇق ئوتتۇرما كەكتەپلىرىدە ئوقۇ-
غان. 1982 - يىلدىن 1984 - يىلغىدە
چە قەشقەر سەفەن مەكتەپنىڭ تىملىك
ئىددە بىيىات كەسپىسىدە ئۆ-
قۇغان، 1984 - يىلى 8 - ئايىدا

«قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمىگە خىزى-
مەتكە تەقسىم قىلىنىپ، ھازىرغەچە دۇشۇ ئورۇندىا ھۇبىرى-
ھۇھەدرىر بولۇپ ئىشلەپ كەلەكتە.

ھۇرات تۇرسۇن خىزىتەتكە قاتناشقا نىدىن بۇيان، ئاخبا-
رات كەسپىنى قىرىدىشىپ ئۆگەنلىپ، كەسپىي سەۋىيەتلىكىرى
كۆتۈردى. ئاخبارا قىنىڭ تۇرلۇك ۋانلىرىنىڭكى خەۋەر-
ها قالىلەرنى يېزىش، تەھرىر لەش ئىقتىدارىنى يېتىلمىدۇردى.
ئۇ، ئاخبارا تىپلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللانغا نىدىن
بۇيان «ئۆستە ڭىددىكى جەسەت»، «ئامەت گۈلىنى چېكىرسىگە
قىسىقان قىز»، «ئەل بار يەودە ئەر خار بولىماش»، «كەڭ
سايدا ماھارەت كۈرسىتىش»، «جان تومۇرغا ھۇھە بېھەت»،
«ئەجىرىنىڭ قەزىتەنى چېقىۋاتقان جانبازلىقلار» قاتارلىق
ئاخبارات ئۆچپەركى، زىيارەت خا تىرىدى، تە پىسىلىي خە-
ۋەر قاتارلىقلارنى يېزىدى، «قەشقەر گېزىتى» ۋە باشقا گېزىتى.

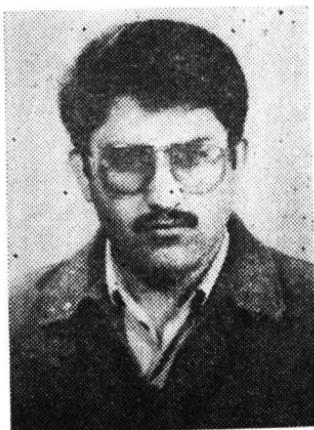
ژۇرناللاردا ئېپسان قىلدۇردى . ئۇ ، خىزەت ئەمە لە
يىتى داۋامىدا فوتو سۈرەتچىلىك كەسپىنى ئۆگەنلىپ خېلى
ياخشى نەتىجىمەگە ئېپرىدىشتى . بىر پارچە فوتو
سۈرەتتى 1994 - يىلى ئاپتۇنۇم دايىون بويىچە
مۇنىخەۋەر ئەسىر مۇككاباتىغا ، « ئەجىرىنىڭ
قەذىقىنى چېقىۋاتقان جانبازلىقلار» ماۋزۇلۇق زىيارەت خاتى
رسى 1994 - يىلى ئاپتۇنۇم دايىونلىق دېھقانچىلىق نازا -
ردتى ، ئورەمانچىلىق نازاردتى ، چارۋەچىلىق نازاردتى
بىلەن «شىنجاڭ گېزدى» بىرلىشىپ ئويۇشتۇرغان « يېزى
ئىگىلىكى تۈپ ئاساس» ناھىلىق مۇكاباتلىق خەۋەر - ما -
قالە مۇسا بىقىسىغا تاشتۇرۇلۇپ، 3 - دەرىجىلىك مۇكابات
قا، يەزە بىر پارچە خەۋىرى شۇ يىلى «شىنجاڭ گېزدى» ئۇ -
يۇشتۇرغان « قۇرۇلۇش بازىمىسى لوڭقىسى» مۇكاباتلىق ما -
قالە مۇسا بىقىسىدا 3 - دەرىجىمەگە ئېپرىدىشكەن . مۇرات تۇر -
سۇن 1990 - يىلى ياردەمچى تەھىرىدىلىك ئۇنىۋانىغا ئېپرىدىش
كەن، 1986 - يىلىدىن 1990 - يىلىخېچە خىزەتتىسىن ئايدى
رەلمىاي، ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىسىدىن ئۆگەنلىش
بويىچە تىل - ئەدەبىيات كەسپىدە ئالىي مائارىپ دېپلىو -
مىنى ئالىغان .

ياردهه مچى تەھردر - ئابدۇۋەتلىي ئابدۇرپەھم

ئابدۇۋەتلىي ئابدۇرپەھم 1964 - يىلى قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇلخان . 1982-1984- يىلىدىن كەكتىپىنىڭ تىل - ئەدەبىيات كەسپىدىدە ئۆوقىخان . 1984 - يىلى 8 - ئايىدىدىن ھازىرغاچە «قەش قەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھردر بولۇپ - مەددەمۇ خېرى - مۇھەممەدرەر بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە .

ئابدۇۋەتلىي ئابدۇرپەھم خىزى - مەتكە قاتناشقا نىدىن باشلاپ كە - سىپكە قىزغىن ئىمشتىياق باىغلالاپ ، پېشقەدەم مۇھەممەدرەر، مۇخېرىلارنىڭ يېتە كلىشى ئارقىسىدا ، كەسپىي ئېقتىداردى ئۆستەرۈپ باردى . 1985 - يىلى دىن باشلاپ ئاپتونوم رايون بويمىچە ئالىي ما ئارىسپ بولىپ كە - ئەپچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگە نىلەردەن ئۇيغۇر تىل - ئەدەبىيا - تى كەسپىدىدىن ئېلىنىغان ئېمەتىها نىخا قاتنىشىپ ، 1988 - يىلى 2 - ئايدا ئەلا نەتىجە بىلەن ئۆقۇش پۇلتۇرۇشتە ئۇيغۇر تىل ئەدەبىيا - تۇنجى قادرلىق ئۆقۇش پۇلتۇرۇشتە ئۇيغۇر تىل ئەدەبىيا - تى كەسپىي بويمىچە ئۆھۈمىي نەتىجىسى ئاپتونوم رايون يويمىچە بىردىنچى بولۇپ مۇكاپا تىلاندى .

ئۇ ئۆگەنگەن كەسپىي بىلىملىرىنى ئەدەبىيە تىكە بىرلىك ، مۇخېرىلارلىق سۈپىتىمنى ئاشۇرۇپ ، خىزىھەت ۋەزدىپىلىرىنى ياخشى ئورۇندىپ كەلدى . ئۇ يازىغان بىر قىسىم ئاخبارات ڈوچەركى ، زىيىارەت خاتىرىسى ، تەكشۈرۈش دوكلاتى قاتارلىق ئاخبارات ئەسەرلىرى ياخشى باهاغا ئېرىشتى . ئۇ يازغان «ئۇنىڭ ئويلايدىغىسىنى

ئېناقلىق» ماۋزۇلۇق ئۇچىرلىرى «ئۈزۈلىمەسىرىشىتە» ناھىيە توپلاھغا كىرگۈزۈلدى. 1990 - يىلى 12 - ئايىدا ياردەمچى تەھرىدىك كەسپى تېخنىكا ئۇنىۋانىغا ئېرىشىتى.

ياردەمچى تەرجىمان — ياسىنجان مۇھەممەت

ياسىنجان مۇھەممەت 1977 - يىلى خىزمەتىكى قاتناشقان 1985 - يىلى «قەشقەرگەزىزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىدر بۆلۈمىگە يۇتكىلىپ كېلىپ ، تەرجىمە گۇرۇپ پېسىدا ئىشلەپ كەلەكتە.

ياردەمچى تەھرىدر — ئىمام مۇھەممەت

ئىمام ھۇھەممەت 1962 - يىلى كونىشەھەر ناھىيەسىنىڭ قوغان يېرىزدىدا تۇغۇلخان 1970 - يىلىدىن 1980 - يىلغىچە باشلانغۇچى ، تو لۇقسىز ئوتتۇرا ، تولۇق ئوتتۇرا ھەكتەپلەردە ئوقۇغان . 1980 - يىلى 9 - ئايىدىن 1985 - يىلى 8-ئايى خىچەقەشقەر سەھەن شۇيۇھەنىنىڭ تىل-ئەدەبىيات فاكۇلتەتىدا ئوقۇغان ۋە شۇ يىلى «قەشقەر گەزىتى» ئۇيغۇر

تەھرىدر بۆلۈمىگە خىزمەتىكە تەقسىم قىلىنغا ندىسن تارىتىپ ھازىرغان قەدەر بۇ بۆلۈمە مۇھەدرىلىك، مۇخېرىلىق خىزمەتى بىلەن شۇغۇللەنىپ كەلەكتە.

ئىمام مۇھەممەت 1988 - يىلى 5 - ئايىدا ياردەمچى

تەھەر در لىك ئۇنىۋەنسىغا ئېپرىدىتىسى. ئۇھەر قايسىي
گېزدەت - ڈۈرنالىلاردا 20 پارچىدىن ئارتسۇق
زىديارەت خاتىرىدى، تەپسىلى خەۋەر، ئۇن پارچىدىن ئار-
تۇق ئەلمىي ما قالە، ئوبىزور ئىلان قىلىدۇردى. بىر نەچىھە قېب-
تىم «شىنجاڭ گېزدىي»، «شىنجاڭقا نۇنىچىلىق گېزدىي» نىڭ
ھۇنەۋەر ئەختىيارىي ھۇخبىرى بولۇپ باھا لىنىپ ھۇكا پا-
لأندى.

ئۇ، ھۇھەر در لىك، ھۇخبىرىلىق بىلەن شۇغۇ لىدىنىش جەر-
يما نىدا تىرىدىشىپ ئۆگىدىنىپ، سەپىما سىي، كەسپىي سەۋىيىسىنى
ئۆستۈرۈپ، پارقىيەنىڭ ئاخبارات ئىشلىرىدەغا بىر ئۇلۇش
كۈچ قوشۇپ كەلەكتە.

يادىھەچى تەھەر - تۇرسۇنىاي ئوبۇلقاسىم

تۇرسۇنىاي ئوبۇلقاسىم 1964-
يىلى كونشەھەر ناھىيە-
نىڭ قوغان يېزىسىدا تۇغۇ لەغان.
1971 - يىلىدىن 1981 - يىلغىچە باش-
لانخۇچ - ئوتتۇردا مەكتەپلەرde ئۇ-
قوغان. 1981 - يىلىدىن 1985 - يىل-
خىچىھە قەشقەر سەفەن شۇيۇھەنىنىڭ تىل-
ئەدەبىيات فاكۇلىتىتىدا ئوقۇپ، 1985-
يىلى 8 - ئايسىدا «قەشقەر گېزدىي»
ئۇيغۇر تەھەر در بولۇمگە خىزەتكە
تەقسىم قىلىنغان. ئۇ، ھازىرغىچە ھۇشۇ ئورۇندا ھۇھەر در-
ھۇخبىرى بولۇپ ئىشلىمەكتە.
تۇرسۇنىاي ئوبۇلقاسىم خىزەتكە قاتناشقان ئۇن يىل-

دдин بۇيان ئاخباراتچىلىق كەسپىدىنى تىرىشىپ ئۆگەننىپ، كەسپىدىي جەھەتتىكى ماھارەتنى ئىنگىلەپ، ئۆز خىزەتتىنىك ھۆددىرسىدىن چىقىپ كە لىمەكتە. تۇرسۇنىئاي مۇھەممەدرىزلىك خىزەتتىنى دەستا يەدىل ئىشلەپ، تەقسىم قىلىمەنخان ھەر خىل ۋانىردىكى ئاخباراتخەۋەرلىرىدىنى ھۇستە قىلىپ، وە سۈپە تلىك تەھەردرلىگەندىن باشقا، مۇخبىرلىق خىزەتتىنىمۇ تىرىشىپ ئىشلەپ كە لىدى ھەمدە «چۈمپەرەدە ئىچىدىن چىقىپ»، «شان-شەرەپ ئىزىدەنگۈچىگە ھەنسۇپ»، «قېزىنداشلىق مېھرىگە تولغان يۈرەكلىر»، «ئىشچىلارنىڭ كۆيۈچىان ئانىسى»، «پەرەشتە روهىسى» قاتارلىق ئاخبارات ئۈچۈرلى، زىيارەت خاتىرىسى ۋە تونۇشتۇرۇشلارنى يېزىپ ھۇشتىرىد لارنىڭ ياخشى باهاسىغا ئېرىشتى.

تۇرسۇنىئاي 1988 - يىلى ياردەمچى تەھەردرلىك ئۇنى ۋانىغا ئېرىشكەن.

ياردەمچى تەھەردر - مۇھەممەت قوشات قۇردى

مۇھەممەت قوشات تۇردى - 1963 -
يىلى 5 - ئايدا قەشقەر شەھىر دە تۇغۇلغان. 1971 - يىلىدىن 1981 - يىلخىچە باشلانغۇچ، تولىۋىسىز ئوتتۇردا، تولىق ئوتتۇردا كەكتەپلەرەدە تۇقۇغان. 1981 - يىلىدىن 1983 - يىلخىچە قەشقەر سەھن ھەكتەپىنىڭ ئىجتىمما ئىي پەن سەنىپىدا ئوقۇپ، شۇ يىلى 9 - ئايدا خىزەتكە قاتىنىشىپ، 1984 - يىلى 11 - ئا يىغىچە

كونىشەر ناھىيەسىنىڭ پاختەكلىي يېزدىسىدا ئوقۇنقوچىلىق قىلغان. 1984 - يىلى 11 - ئايدا «قەشقەر گېزدى» ئۆي خۇر تەھرىر بولۇمكىگە يۇتكىلىپ، ھازىرغا سىچە بۇ بولۇمە دۇھەردر، مۇخبىرلىق خىزىمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كە لەكتە. ھەھەھە تىرىدشات تۇردى ئاخبار اتچىلىق خىزىمىتى بىد لەن شۇغۇللانغان 11 يىلىدىن بۇيان، ئۆزىگە قاتقىق تەلەپ قويۇپ، ئاخبار اتچىلىق كەسپىدىنى بېرىدىلىپ ئۆگەندى. دەسىم سىزىش ۋە فوتۇ سۈرەتچىلىك تېخنىكىسىنى ئۆزلۈكىدىن ئۆگەندىپ، تەشكىل تاپشۇرغان تۇرلۇك ۋەزدىپىن ئىنى بىسجىانىدىل ئورۇندىيالايدىغان ئەقتىدارنى يېتىلدۈردى. ئۇ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك گېزدىلىر تەردپىدىن كۆپ قېتىم دۇنھەۋەر ئىختىيارى مۇخبىر بولۇپ باھالاندى. كۆپ قېتىم ۋىلايەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ھەر خىلىق فوتۇ سۈرەت، ھۇكما تىلىق ما قالە دۇسا بىقىلىرى دغا قاتىشىپ ياخشى نەتىجىمكە ئېرىشتى. 1994 - يىلى ئۇنىڭ «چوپان يېزىزدىسى باخۇھەنىچىلىك ئەشلىرىنى تىرىھەققىي قىلىدۇرماقتا» ماۋازۇلۇق ئاخبارات سۈرەتى ئاپتونوم رايون بويىچە دۇنھەۋەر ئاخبارات سۈرەتى بولۇپ باھالىنىپ ھۇكما بازىلاندى. ئۇ ھازىر ۋىلايەتلىك فوتۇ سۈرەتچىلىر جەھەنەيەتلىك ئەزاىسى، ۋىلايەتلىك پەنى ئومۇھلاشتۇرۇش ئىجسادىيەت جەھەنەيەتلىك ئەزاىسى.

ئۇ، 1993 - يىلى ياردەمچى تەھرىرلىك ئۇنىۋانىغا ئېرىشتى.

یار ده ھېچى تەر جىمان - مەمتىمەن هوشۇر

مەمتىمەن هوشۇر 1964-يىلى 7-

ئايدا يېزى ئىگەلىك 3-شىسىخاتەۋە 495-تۇهەن - مەيداننىڭ (مازالبېشى) «گەھەلىك» دېگەن يېردى
ئىشچىسى ئائىدالىسىدە تۇغۇلغان. 1972-يىلدىن 1982-يىل 9 - ئايدىچى
تۇهەن مەيدان 1-پەرزەنتىلەر مەك
تىپىدە (خەنزۇچقە)، تۇمشۇق مەلىلىي
ئوتتۇر 1 مەكتەپلىرى دەتلۇق ئوتتۇر 1
سەنپىلىرى دەخچە شۇقۇغان. 1983 -

يىلى 9 - ئايداشىنجاڭداشۇ ئەدەبىيات فاكۇ لىتېتىنىڭ ئاخبا-
رات كەسپىدە (خەنزۇ شۇقۇغۇچىلار بىلەن بىرگە ئۇقۇيدى-
خان سەنپىلىپ) قوبۇل قىلىنىپ 1987 - يىلى ئوقۇش پۇتتۇر-
گەن. ئۇ، شۇ يىلى 8 - ئايدا «قەشقەر گېزىدى» ئۇيغۇر
تەھرىر بولۇمىگە خىزىھە قىكە تەقسىم قىلىنغا نىدىن بۇيان،
ئىلگىسىرى - كېيىن ھۆخىبىرىلىق، مۇھەممەرلىك، كوردىكتۇر-
لۇق خىزىھە تىلىرى بىلەن شۇغۇللانغان، 1991 - يىلدىن باش-
لاپ ئۇيغۇر تەھرىر بولۇھى تەرجىمە گۇرۇپپىسىدا تەرجى-
مە خىزىھەتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلمەكتە.

ئۇ خىزىھەت تەلىپى بويىچە «قەشقەر گېزىدى» نىڭ
خەۋەر - ماقالىلىرىنى تەرجىمە قىلىش خىزىھەتى بى-
لەن شۇغۇللانغا نىدىن سىرەت، يەذە ئىشلىنى سىرتقىۋاقدىتلىك-
ردىن پايدالىنىپ، ئەدەبىي تەرجىمە خىزىھەتى بىلەن شۇ-
غۇللىنىپ، «شا ئىر بىلەن ئوغىرى»، «كەچكى تاماق»، «جان

ئۇچۇن جانلار تەسىددۇق بىزدە ئىنسانلار ئارا، «باي ئا-
 يال را بىيە قادىر»، «ئاھىرىكىلىقلارنىڭ يۈمۈر تۈيغۈسى»
 قاتارلىق 20 نەچچە پارچە ھېكا يە، ئەدەبىي ئاخبارات،
 ئۇچىرىكىلارنى ئۇيغۇر ھەم خەنزۇ تىلىخا تەرجىمە قىلىپ ھەر
 قايسىي گېزدىتىزۇر ناللاردا ئېلان قىلدۇرۇپ، كىتا بخانلارغا تو-
 نۇشتۇردى. ۋىلايەتلىك پار تکوم تىشۇدقات بولۇمى بىلەن
 بىزلىكىسىپ بولۇمى بىزلىشىپ تۈزگەن «ۋەتەننىڭ بىزلى-
 كىنى قوغداپ، مەللەمەي بولگۇنچىلىككە قارشى تۇرۇش ئۆ-
 گىنىش ما تېرىدىما لى» دېگەن كەتا بىنى خەنزۇ تىلىخا، «پوسكام
 ناھىيەسىنىڭ تەزكىرىسى» (ئۇيغۇر تىلىخا)، «مارالبېشى
 ناھىيەسىنىڭ تەزكىرىسى» (خەنزۇ تىلىخا) لارنىڭ تەر-
 جىمە، سېلىشتۇرۇش خىزىتىگە قاتناشتى.
 ھەتىدىن ھوشۇر 1990-يىلى ياردەمچى تەرجىمان ئۇز-
 ۋانىخا ئېرىشتى.

ئىككىنچى دەرىجىلىك كورىپكتۈرەخە يېرىنگۈل ئابدۇقېبىوم

خە يېرىنگۈل ئابدۇقېبىوم 1963 -
 يىلى قەشقەر شەھەر شاھالىباخ يېزىد-
 سىنىڭ يالغۇز قەۋەرە كەنەتىدە تۇ-
 غۇلغان. 1970 - يىلىدىن 1980 - يىلى
 خەنچە باشلانغۇچ ۋە تولۇقسىز ئۇتقى-
 تۇرما، تولۇق ئۇتقىتۇرما كەتكەپلىرىدە-
 دە ئوقۇغان. 1980 - يىلىدىن 1985 -
 يىلغىچە شىنجاڭ داشۋۇنىڭ ئەدەبىي
 يىان فاكۇلىتەتتىدا ئوقۇغان. ئوقۇش
 پۇ تتؤرگەندىن كېپىن، «قەشقەر

گېزدەتى» دۇيغۇر تەھەر در بۆلۈمگە خىزىھە تىكەتە قىسىم قىامىنىپ،
هازىرغىچە كورىز بىكتور لۇق خىزىھەنى ئىشلەپ كەلەكتە.
خەيرىنگۈل ئا بدۇقېيۇم خىزىھەت جەريانىدا ئاخبارات
خىزىھەنىگە قىزىخىن ئىشتىياق باغلاب، تىرىدىشىپ ئىشلەپ،
ئۆز خىزىھەت ۋەزىپىسىنى تو لۇق ئادا قىلىپ كەلدى. گېـ
زىت ۋە ھۆخبىرلار ئىدىشى ۋۇرنىلىنىڭ ئوقۇش ۋە سېلىشتىـ
رۇش كورىز بىكتور لۇقىنى ياخشى ئىشلەپ، گېزدەت - ۋۇرـ
ناللارنىڭ خاتاسىز چىقىشى دۇچۇن تېگىشلىك تۆھپە قوشـ
تى. ئۇ، 1988 - يىلى ئىككىنچى دەرىجەلىك كورىز بىكتور ئۇنىـ
ذىخا ئېرىدىشتىـ.

يادىدەمچى تەھەردى - ئىمەنچان خۇدا بەردى

ئىمەنچان خۇدا بەردى 1965 - يىــلى كونىشەھەر ناھىيەسىمەدە خىزىـ
ھە تىچى ئائىلىـسىمەدە تۇغۇـلغانـ 1973 - يىــلى خىــچەـ
باشلانغۇـچ، تو لۇقىسىز ئوتتۇـرا، تو لۇقـ
ئوتتۇـرا مەكتەپلەر دەنۋۇـقۇـغانـ 1983-
يىــلى ئالىـيـ مەكتەپ ئىمەنـھەـانـدىـن
ئۆتـپـ، قەـشـقـەـرـ سـفـەـنـ شـوـيـۋـەـ نـىـمـەـ
ئىـكـكـىـ يـىـلـ خـەـنـزـۇـ تـىـلـ ئـوـگـەـ نـىـگـەـنـ
1985 - يىــلى دـىـنـىـزـ 1989 - يــلى خـىـچـەـ

شەنچـاـڭـ دـاشـۋـىـڭـ تـىـلـ - ئـىـدـەـ بـىـيـاتـ فـاـكـۇـلـ
تـېـتـتـىـنـىـنـىـڭـ ئـاخـبـارـاتـ كـەـسـسـپـىـدـەـ ئـوـقـۇـپـ،
ئـوـقـۇـشـ پـۇـتـتـۇـرـگـەـ نـىـدـنـ كـېـيـىـنـ «قـەـشـقـەـرـ گـېـزـدـتـىـ» دـۇـيـغـۇـرـ تـەـھـەـكـەـ
بـۆـلـۈـمـىـدـەـ مـۇـھـەـرـدـرـ - ھـۆـخـبـىـرـ بـولـۇـپـ ئـىـشـلـەـپـ كـەـلـەـكـەـ

ئىمەنچان خۇدا بەردى خىزەت جەرىيا نىمىدا ئۆزىگە قاتىققى تەلەپ قويۇپ، پېشقەدەم ھۇخېرى - دۇھەردىر لەردىن ئۆگىنىپ، تەشكىل تاپشۇرغان تۈرلۈك ۋەزىپىلىرىنى ئورۇندا ئاشقا كاپالى تىلىك قىلىدى. خىزەت تكە قاتناشقا نىدىن بۇيانە خەۋەر - ما قالە تەھرىر لەشتىن باشقا 30 پارچىغا يېقىن تەپسىلى خەۋەر دۇچىپ كىلارنى خەنزىز وۇچىدىن تەھرىرجىمە قىلىپ ئىشلىدى. ئۇ، 1990-يىلى ياردەمچى تەھرىرلىك ئۇنىۋائىغا ئىگە بولغان.

ياردەمچى تەھرىر - نۇربىيە ئىمەن

نۇربىيە ئىمەن 1967 - يىلى
 1- ئايىدا قەشقەر شەھىرىگە تەھۋە شا مالباغ يېزىسىدا تۇغۇلغان. 1973-
 يىلدىن 1983 - يىلغىچە باشلانغۇچى، تولۇقسىز ۋە تولۇق ئوتتۇردا كەتتە پەلەرنى پۈتتەرگەن. 1983 - يىلى
 دىن 1985 - يىلغىچە قەشقەر سەھىن شۇپۇرەنىنىڭ خەنزو قىلى تەپيارلىق سىنىپىدا، 1985 - يىلدىن 1989 -
 يىلغىچە شىنجاڭ داشۇ دەدەبىيات

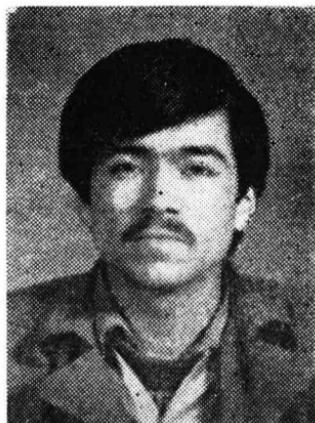

فاكۇلتېتىنىڭ ئاخىبارات كەسپىسىدە ئوقىسىخان. 1989 - يىلى 10- ئايىدا «قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇھىگە خىزەت تكە تەقسىم قىلىنىغان. ئۇ شۇنىڭدىن بۇيان، ھۇھەردىر - ھۇخېرىلىق خىزەمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلەمەكتە. ئۇ، بۇ جەرياندا ھەكتەپتە ئۆگەنگە نىلىرىدىنى ئەھەلىيەت

بىلەن زىچ بىر لەشىتىرۇپ، «مۇشتىرىلارنىڭ توپۇنۇش پىسىخىدىكىسى توغردىسىدا»، «كەسپىي ھۇخبارلار بىلەن تىدختىدۇ ياردىي ھۇخبارلار ئۇتتۇردىسىدىكى مۇناسىۋەت توغردىسىدا» قاتارلىق كەسپىي - تەتقىقات ماقالىلىرى دىنى يېزىپ ئىلان قىلدۇر - دى 1992 - يىلى ياردەمچى تەھىرىلىك ئۇنىۋانى ئالغان.

ياردەمچى تەھىرى - بەختىيار ئابامز

بەختىيار ئابامز 1968 - يىلى قەشقەر شەھىرىدە زىيالى ئائىلىدە سىدە تۇغۇلغان. 1975 - يىلىدىن 1986 - يىلغىچە باشلانغۇچۇ، تولۇق سىز، تولۇق ئۇتتۇرا ھەكتە پىتىھە، 1986 - يىلىدىن 1988 - يىلغىچە شىمنى جاڭ تېلىپۇزدىيە داشۇ قەشقەر شۆبىھە ھەكتەپىنىڭ پۇل مۇئاھىلە كەسپىدە ئۇقۇغان. 1989 - يىلى 3 - ئايدىرىن بۇيان، «قەشقەر گېزدەتى» ئۇيغۇر

تەھىرى بولۇمە: «ھۆزە» دردر - مۇخبار بولۇپ ئىشلەپ كەلەكتە - بەختىيار ئابامز ئەمە لمى خىزەت داۋاھەدا ئاخىبا - دات بىلەمە ئىرىدىنى ئىرىشىپ ئۆگىنىپ، كەسپىي سەۋدىيىسىنى ئۆستتۈردى. ئۆز بازغان «يېزى ئىستىراخوانىيەسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش اوغردىسىدا»، «سايىباغ يېزىدىسى قانداق قىلىپ پىلاذىق پەرزەزىت كۈرۈش یخىزەتىدە ئىلىغار ئورۇن بىولا - لەدى؟»، «ئۆزىنىڭ ھاجەتمە ئىلىرى ئاز ئەمەس»، «كىچىك ئە - مەلدار ھەققىدە ھېكا يە» (باشقىلار بىلەن بىلەن) قاتارلىق خەۋەر - ها قالىلىرى ئاپتونوم رايون ۋە ۋەلايەت بويىچە

ئۇ يۇشتۇرۇلغان ياخشى ئاخبارات خەۋەر سماقا لىلىرىنى با-
ھالاش، ھەر خىل مۇسا بىقىلاردا بىرىنچى ۋە ئۇچىنچى دە-
رىجىدە ئېرىشىپ مۇكابا تىلاندى.
بەختىيار ئا بىلەز 1994 - يىلى 10 - ئايىدا ياردەمچى
تەھرىر لەك ئۇنىڭىز ئېرىشىتى.

مۇقەددەر ساھىت

مۇقەددەر ساھىت 1956 - يىلى
7 - ئايىدا يېڭىشەھەر ناھىيەسىنىڭ
ياما زىيار يېزى سېخىزلىق كەنەتىدە
خىزەتچى ئەدىسىدە تۇغۇلغان.
1963 - يىلىدىن 1972 - يەلغىنچە
باشلانغۇچى، تولۇقسىز، تولۇق ئوت
تۇردا مەكتەپلەردە تۇقۇغان. 1980 -
يەلغىنچە كەنەتتە ئەتنىتەپاق شۇچىسى
قاڭارلىق خىزەتلەرنى ئىشلىگەن.
1980 - يىلىدىن 1985 - يەلغىنچە يې-

زىلىق رادىئو ئۆزبىلدە ئىشلىگەن. ئۇ، 1985 - يىلىدىن-ها
زىرىغىنچە «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمىدە دۇھىر-
درى - مۇخېبىر بولۇپ ئىشلەپ كەلەكتە. ئۇ، 1987 - يىلى
دىن 1989 - يەلغىنچە ئالىي ما ئارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن
ئوغىنىش ئەمەتىها نىخا قاتىنىشىپ، «ئۇيغۇر تىلى - ئەدەبىيە-
تى» كەسپىي بويىچە ئۇقۇش پۇتتاۋوش دىپلومىنى ئالغان.
1988 - يىلى ئۇنىڭ «ئەمەتقارى ئابلىكتەش بەش ئادەمنى ئۆ-
لۇمىدىن قۇتقۇزدى» ناملىق خەۋەرى ئاپتونۇم رايىون بوي-
يىنچە ياخشى خەۋەرلەرنى باھالاشتا 2 - دەرىجىلىلىك

مۇكاباپاتقا ، 1989 - يىلى «پىداكارلىق شەجەردىسى» ناملىق خەۋىرى ئاپتونوم رايونلىق رادىئو - تېلېۋەزدىمىسى ئىلمىي جەھىدىيەتى تەردىپىدىن 1 - دەرىجىلىك مۇكاباپاتقا ئېرىشىكەن .

مۇقەددەر ساھىت هازىرغمىچە گېزدىت - ژۇرناللاردا خېلى كۆپ شېئىر، نەسir، ئەدەبىي تاڭخبارات ۋە ڈرچىپەر دىنلارنى ئېلان قىلدۇردى . ئۇ، هازىر ۋەلايەتلىك يازغۇچىلار جەھىدىيدىت ئىمنىڭ ئەزاىسى .

ئابىلهت جۈھە

ئابىلهت جۈھە 1965 - يىلى 8 - ئايدا يۈپۈرغا ناھىيەسىنىڭ تېرىدىم يېزىسىدا قول ھۇنەرۋەن ئائىلىسى - دە دونىياغا كەلگەن، باشلانغۇچ ۋە تولۇق ئوتتۇرۇ 1 مەكتەپلىرىنى پۇتتۇرگەندىن كېيىمن 1985 - يىلى 9 - ئايدىن 1988 - يىلى 4 - ئايدىن خەچە ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆز - لۈكىدىن ئۆگىنىپ، ئۇيغۇر قىسل - كەدەبىيات كەسپىنى پۇتتۇرگەن .

1985 - يىلى 1 - ئايدا «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھىرى بولۇھىگە خىزەتكە ئورۇنلاشقان، شۇندىن بۇيان، مۇھەممەدرىز - مۇخېbir بولۇپ ئىشلەپ كەلەكتە . ئۇ، خىزەتكە قاتناشقاندىن بۇيان تىرىشىپ ئۆگىنىپ، مۇھەممەدرىز - مۇخېbir لىق قىلايىدەغان كەسپىي ئىققى-

تىدارنى تىرىدىشىپ يېتىلدۈردى، ئۇ خېلى كۆپ ئاخبارات خەۋىرى، ئۇچىرك، ئاخبارات ئۇچىركى، ئەدەبىي ئاخبارات ئەدەبىي خاتىرە، تەپسىلىي خەۋەر، ئىلەمەي، نەزەر دىيئىۋى ماقالە ۋە ئەدەبىي ئەسەر لەرنى يېزىپ، ھەر قايىسى گېلىزىت - ژۇر زاللاردا ئېلان قىلدۇردى، باشقىلار بىملەن بىر-لىشىپ، «ئېگىزگە ئاققان سۇ»، «شەھەر ئائىلىلىرىدە چار-ۋا مال بورداش تېخنىكىسى»، «ئادەملەر شۇنداق بولىدۇ» قاتارلىق كىتا بلارنى ۋە ئۆزى يازغان «ساخاۋەت گۈلى» ناملىق كىتا بىنى نەشىر قىلدۇردى. «يۇمۇرلار»، «يۇپۇرغى ناۋاسى» قاتارلىق كىتا بلارغا بىر قىسىم ئەسەرلىرى كىرگۈزۈلدى: ئەشتىن سىرتقى ۋاقىتلەرىدا «ماارالبېشى خەلق چۈچەكلىرى»، «ماارالبېشى خەلق قوشاقلىرى»، «ماارالبېشى خەلق تېخنىكىسى» قاتارلىق كىتا بلارنىڭ ھەممە سئۇل تەھرىرلىكىنى، ھەم كوردىكتور لۇقىنى قىلدى؛ ئۇنىڭ «يەنیمۇ كا-مال تاپ، كاھىلە» ناملىق ئاخبارات ئۇچىركى «شىنجاڭ ئۆسمۈرلىرى» گېزدىتىنىڭ 1992 - يىلىلىق مۇنەۋەر ئاقالە ئەسەر لەرنى باھالىشىدا 1 - دەرىجىلىك مۇكاكاتقا، «بۇوشلۇق ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىكىنىشقا ماھىر بولۇش توغرىسىدا» ماۋزۇلۇق نەزەر دىيئىۋى ماقالىسى «شىنجاڭ گېزدىتى» نىنىڭ 1994 - يىلىلىق ياخشى ماقالىلەرنى باھالىشىدا 2 - دەرىجىلىك مۇكاكاتقا ئېرىدىشتى. ئۇ، هازىر قەشقەر ۋىلايەتلىك يازغۇچىلار جەھىتىيەتتەن ئەزاسى.

ئىككىنچى دەرىجىلىك كورىپكتور - نۇردىمان مىجىت

نۇردىمان مىجىت 1957 - يىلى
پەيزاۋات ناھىيەسىدە تۇغۇلخان.
1965 - يىلىدىن 1976 - يىلخەچە پەيز
زاۋات ناھىيەسىدە باشلانغۇچ، تو
لۇقسىز، تولۇق ئوتتۇرا ماھىتكەپلىه و
دە ئوقۇغان. 1977 - يىلى 10 - ئا يى
دىن 1981 - يىلخەچە قىزىدىسى يىپ
زدىسىدا تەشۈرۈقان خىزەتتىنى ئىش
لىگەن. 1981 - يىلىدىن 1983 - يىل
خەچە ناھىيەلىك ڈاياللار بىرلىك
مىسىدە ئىشلىگەن. 1983 - يىلىدىن 1986 - يىلى 6 - ئىايدى
خەچە پەيزاۋات ناھىيەلىك بىلىم ئاشۇرۇش ھەكتەپى ئاچ
قاڭ ئوتتۇرما سەھن كۇرسىدا بىلىم ئاشۇرغان. 1986 - يىل
دىن 1988 - يىلخەچە پەيزاۋات ناھىيەلىك ھەدەنسىيەت -
ھائارىپ ئىدارىسىدا ئىشلىگەن. نۇردىمان ھەجىست 1988 -
بىلى 9 - ڈايدىن بۇيان، «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇر تەھرىدر
بۇلۇھى كورىپكتور گۇرۇپپىسىدا ئىشلەپ كەلەكتە.
ئۇ، 1993 - يىلى ئىككىنچى دەرىجىلىك كورىپكتور لۇق
ئۇنۋانى ئالخان.

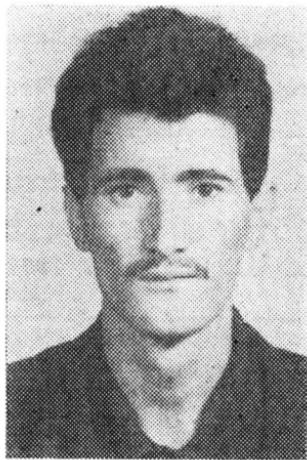

ياردەمچى تەھردر - ئادىل نۇرمۇھەممەت

ئادىل نۇرمۇھەممەت 1969 - يىلى پۈسكام ناھىيەنىڭ كۈيپاڭ يېزدىدا دۇقۇنقاچى ئادىلەندىدە تۇغۇلغان . 1976 - يىلى دىن 1992 - يىلغىچە باشلانغۇچۇ ۋە تولۇق ئوتتۇرما ئەكتەپلەردە، قەشقەر سەن شۇيەندە ئوقىخان . 1992 - يىلى «قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھردر بولۇمىگە خىزەتكە تەقسىم قىلىلىنىپ مۇھەممەر - مۇھەممەر لەرنىڭ ئارتۇقچىلىقلەرنى ئۆگىنىش بىلەن بىللە، يەنە تۈرلۈك ماقاپ دىالا لاردىن پايدىلىنىپ ئۆزىنىڭ كەسپىي سەۋىدىسىنى ئۆستۈردى . مۇھەممەر لەكۈھە مۇخىملىق ئىشلىرى دغا قاتىنىشىپ دەسلەپكى قەددەمە ھەر خىل ئانسىردىكى خەۋەر - ما قالىلمەرنى تەھردر لەش ۋە يېزدىش ئىقتىدار دغا ئىگە بولدى .

ئۇ 1994 - يىلى 3 - ئايدا ياردەمچى تەھردر لەشكەن

ئۇنۇ ئىنغا ئېرىشىتى .

لەپ كەلمەكتە .

ئۇ، خىزەتكە ئارتىناشقا نىدىن بۇيان ، پېشىقەددەم مۇخىملىقلىرىنى ئۆگىنىش بىلەن بىللە، يەنە تۈرلۈك ماقاپ دىالا لاردىن پايدىلىنىپ ئۆزىنىڭ كەسپىي سەۋىدىسىنى ئۆستۈردى . مۇھەممەر لەكۈھە مۇخىملىق ئىشلىرى دغا قاتىنىشىپ دەسلەپكى قەددەمە ھەر خىل ئانسىردىكى خەۋەر - ما قالىلمەرنى تەھردر لەش ۋە يېزدىش ئىقتىدار دغا ئىگە بولدى .

ما تېرىدىيال باشقۇرغۇچى - مۇختەر ماھمۇت

مۇختەر ماھمۇت 1966 - يىلى
7 - ئاينىڭ 26 - كۈنى قەشقەر شە-
ھىرى قوناق بازىرى ئاھالە كوهە-
تىپتىمىدا خىزىمەتچى ئائىللىسىدە تسو-
غۇلغان. 1980 - يىلى 7 - ئايدىن
1984 - يىلى 7 - ئايغىچە تولسۇق
دۇقتۇرما كەكتەپنى پۇقتۇرۇپ، 1985-
يىل 1 - ئايدا «قەشقەر گېزدەتى»
ئۇيغۇر تەھىرىر بولۇمەگە خىزىمەتكە
دۇرۇنلاشقان. شۇنىڭدىن بۇيان، ئۆز

كەسپىنى قىزغىن سۆيۈپ، ئۇيغۇر تەھىرىر بولۇمەنىڭ ما تېرى-
دىيال باشتۇرغۇچىسى بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە. ئۇ، ھەر
خەل گېزدەت - ڈۇر نا للاز ۋە نەچىچە مىڭلاب كەتا بلازنى كۆ-
ڭۈل قويۇپ تۈرگە ئايىرىپ باشقۇرۇپ، مۇھەدرىر خادىملارغا
ئوڭا يىلىق ياردىتىپ بەرەتكەتە. ئۇ، 1994 - يىلى ياردەمچى
ما تېرىدىيال باشقۇرغۇچى كەسپىدىي ئۇنۋانغا ئېرىشكەن.

خاسییهت ئابدۇللا

خاسییهت ئابدۇللا 1967-يىلى
12 - ئايدا كونىشىھەر زاھىيىسىنىڭ
نمىڭ بېشكىپەرم يېزىسىدا تۇغۇلغان.
1974 - يىلدىن 1984 - يىلغا خېچە
بېشكىپەرم يېزىسىدا باشلانغۇچ مەككە
تەپ، ئوتتۇرما مەكتەپنىڭ تولۇق
سىز ۋە تولۇق سىنىپلىرىدا ئوقۇم
غان. 1984 - يىلدىن 1986 - يىلى
خېچە قەشقەر شەھەرلىك 3 - ئوتتۇرما
تۇرما مەكتەپتە ھەم قەشقەر سەھەن.

شۆيەن نىنىڭ تەييا لىق سىنىپلىرىدا ئوقۇغان. 1986 - يىلى
5 - ئايدا «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمەنگەخىزى -
مەتكە ئورۇنلاشقان. شۇندىدىن بۇيان، ئۇ كورىپكىتىور گۇ -
دۇيىسىدا ئىشلەۋاتىدۇ.

پېنسىيىدگە، دەم ئېلىشقا چىققان خادىلار

تەھرۇر - ئەمەت ئاتاۋۇللا

ئەمەت ئاتاۋۇللا 1920 - يىلى

6 - ئايدا قەشقەر شەھىرىگە تەۋە نەزەرباغ يېزىمىنىڭ توققۇز تاش كەنتىدە توغۇلغان. 1926 يىلدىن 1939 - يىلغىچە دىنلىي، پەزىزىيەك تەپلەردە ئۆقۇغان. 1948 - يىلى 8 - ئايدا «قەشقەر شىنجاڭ گېزدى» دە كاسىسىر بولۇپ ئۆلکە ئازاد بولغا زىغا قەدەر ئىشلىگەن، 1950 - يىلى 5 - ئايدىن باشلاپ ئۇيغۇر تەھرۇر بولۇمىدە كوردىكتۇر، مۇخېرلار گۇرۇپپىسىدا مۇخېرىرى بىو لۇپ، 1957 - يىلغىچە ئىقتىسادىي خەۋەرلەر بېتىمنىڭ مەسىئۇل تەھرۇردى بولۇپ ئىشلىگەن، 1957 - يىل ئاخىرىدا تەھرۇر بولۇمىنىڭ مۇئاۋىدىن ھۇددىرى، 1973 - يىلى تەھرۇر بولۇمىنىڭ مۇددىرى بولغان. 1982 - يىلدىن 1984 - يىلى 7 - ئايدىلەر ئۇيغۇر تەھرۇر بولۇمىنىڭ مۇددىرى، تەھرۇر بولۇم پارتىيە ياقىيىكىسىنىڭ شۇجىسى قاتارلىق ۋە زىپىلەرنى ئۆتىگەن. ئەمەت ئاتاۋۇللا «قەشقەر گېزدى» ئىشلى ياخشى چىقىرىدىلىمىشى ئۇچۇن بىر ئۆمۈر تۆھپە قوشقان. 1983 - يىلى تەھرۇرلىك كەسپىي ئۇنىۋانىغا ئېرىشكەن، 1984 - يىلى پېنسىيىدگە چىققان.

تەھودو - ئابدۇقادىر ھېپىيت

ئابدۇقادىر ھېپىيت 1922- يىلى
 - ئايدا ھەكتىت ناھىيەغا ز
 كۆل يېز دىسىنىڭ قومۇشىپىرىق ۴۵-
 ھەللەسىدە دېقان ئائىلىسىدە توْ-
 غۇلغان. 1929- يىلدىن 1935- يىما-
 خەچە دىنسىي ھەكتىسەپتە ئوقۇغان.
 1935- يىلى پەنسىي ھەكتىسەپكە كىرى-
 گەن. 1949- يىلى 9- ئايدا ئىنقدە-
 لابىي خىزمەتكە قاتناشقان. 1951-
 يىلى 3- ئايدىن 1953- يىلى 12-

داينىڭ ئاخىر دىغىچە «يەكەن ئاممىۋى گېزدىتى» (ۋىلايەت-
 لىك پارتىكوم ئورگان گېزدىتى) دە مۇخbirلىق-مۇھەممەد لىك
 قىلغان. 1954- يىلى 1- ئايدىن 8- ئايغىچە «يېڭى خوتەن»
 گېزدىتىدە مۇھەممەد بولغان. 1954- يىلى 8- ئايدىن 1984-
 يىلى 6- ئايغىچە «جەنۇبىي تەبىيانشان» گېزدىتى ۋە «قەش-
 قەر گېزدىتى» دە مۇخbir-مۇھەممەد لىك بىلەن شۇغۇ للانغان.
 25 يىل كەسپىي گۇرۇپپىنىڭ باشلىقى بولغان. 30 ذەچە يىم
 جەريانىدا خەۋەرلەرنى تەھەرلەش، تەكشۈرۈش، ماقالە بې-
 كىدىتىش، بەتلايىتىمىزنىڭ ئەڭ چەت، يىراق ناھىيە، يېزا-
 قىش، ئۇ، ۋىلايەتتىمىزنىڭ ئەڭ چەت، يىراق ناھىيە، يېزا-
 لاق، كان - كارخانىلارغا بېرىپ، ئامما ئاردىسغا چوڭقۇر
 چۆكۈپ مۇخbirلىق قىلىپ، نۇرغۇنلىغان ئۆچۈرك، تەپس-
 لى خەۋەر، زىيارەت خاتىرسى، تېپىك خەۋەرلەرنى يىاز-
 غان، تىلغا ئېلىشقا تېگىشلىكى شۇكى، ئۇ، 1960- يىللەرى
 بەش ئاي ۋاقتى سەرپ قىلىپ يەكەن، پوسكام، قاغىمىلىق،

ھەكىت، ھارالبېشى قاتارلىق ناھىيەلەرگە بېرىپ، تاغلمق دأيونلار، يېراق دېھقانچىلىق، چارۋەچىلىق ھەيدانلىرىغا بېرىپ ھۇخېرىلىق قىلغان ۋە ئىختىياردى ھۇخېرىلارنى تەرىپىدە لىنگەن، يەنە ياشىنىپ قالغا زىلىقىغا قارىماي 1973-1980 يېلىرىدە خېلى بىر ھەزگىل ھۇخېرىلىق قىلغان. ئەينى يېلىرى يازغان ئۆچۈرك، زىيارەت خاتىرىسى، تىپىك خەۋەر، تەپسىلى خەۋەرلەردىن «بەختلىك بول ٹوغلىسۇم»، «ياھۇرلۇق كېچىدە»، «تۇنجى ئالقىش»، «ئاق تالادا بىر كېچە»، «نەننۇھەنچى غالىپلارنىڭ تۆھىپىسى»، «تۇلۇغۇۋار ئىرادىلىك ھارماس كىشىلەر»، «تەكلىمَاك-ان بويىدىكى بۇستا نلىق»، «سادىن ئاكا ماۋجۇشىنى سېخىمنىماقتا»، «قەل بى قىزىل، خىسىلىتى ئېسىل موھايى»، «تارىخ دەر دىندىن ئەڭ يېڭى، ئەڭ چىرا يىلىق رەسىملىرگەچە» تاناڭلىقلار كەڭ ھۇشتىردىلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشكەن. ئۇ يازغان ۋە تەھەرلىرىن نۇرغۇن خەۋەر - ماقالىلەر مۇھەممەرسىزى، ئۇبىزور، ھۇلاھىزلىرى 1-بەت ياكى بەت بېشىغا بېرىدىلگەن. ياخشى خەۋەر - ماقالە تەھەرلىش، ياخشى ماۋزو قويۇش ھۇساپىقە پا ئالىيە تلىرىدە نۇرغۇن ماقالىلىرى، ماۋزو لىرى ياخشى خەۋەر ماقا لە بولۇپ باھالانغان ھەم گېزدىنى قىزىزقارلىق، جانلىق چىقىرىدىشقا تۆھىپە قوشقان. ئابدۇقا در ھېبىت 1983-يىلى تەھەرلىك كەسپىسى ئۇنىۋانىغا ئىگە بولغان. 1984-يىلى 6-ئايدا پېنىسىيىگە چىققان.

کاندیدات باش تەھودر - ئابلاجان تۇرغۇن

ئابلاجان تۇرغۇن 1936 - يىلى

كۈنىشەھەر ناھ. يىسىنىڭ بەشكىپەم
يېزىسىدا تۇغۇ لىغان. 1950 - يىلى -
دىن 1951 - يىلخېچە قەشقەر سەھن
مەكتىپىدە، 1951 - يىلدىن 1952 -
يىلىنىڭ ئاخىرى دەچە جۇڭگۇ كوه
مۇنىسىتىك پار تىبىسى شىنجاڭ بىبۇرۇ
كادىرلار مەكتىپىدە ئوقۇغان. 1956 -
يىلدىن 1977 - يىلخېچە قاغاملىق
ناھىيەلىك رادىئو ئۇزىلى، «قاغمى

لمق گېزىتى» دە هۇھەردر - مۇخېسir بولۇپ ئىشلىگەن.
1977 - يىلى 6 - ئايىدا «قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھەردر
بۆلۈھىدە يۇتكىلىپ كەلگەن. ئۇ، بۇ جەرياندا مۇھەردر،
مۇخېرىلىق قىلغان؛ كەسىپىي گۇرۇپپىنىڭ باشلىقى، ئۇيغۇر
مۇخېرلار بۆلۈھىنىڭ مۇئاۋىن مۇددىرى قاتارلىق ۋەزىپە
لەرنى ئۆتىگەن. ئۇ ئۇزۇن يىل مۇھەردرلىك خىزىستى بە-
لەن شۇغۇللىنىش جەريانىدا خەۋەر - ماقالىلەرنىڭ چىن
بولۇشىغا، سۆز - جۇملەلەرنىڭ جايىدا ئىشلىقلىشىگە كۆ-
ڭۈل بۆلدى، تەھەرلەر تەھەرلىغان خەۋەر - ماقالىلەر-
نى ۋاقتىدا كۆرۈپ بېكىتىپ بېرىپ، دۇھىم نۇقتىنى چىڭ
تۇتۇپ، جىددىيەم دۇھىم خەۋەرلەرنى 1 - بەت ياساكسى
باشقا بەتلەرنىڭ كۆرۈنەرلىك يەرلىرىگە ئورۇنلاشتۇرۇپ،
مۇشتىرملارنى جەلس قىلىشقا تىرىمىشتى ھەم پار تىبىھە گې-
زىتىنىڭ تەلەپكە لايسىق چىقدىشى ئۇچۇنى تىرىدىشچانلىق، كۆر-
سەتتى.

ئا بلجان تۇرغۇن 1983- يىلى تەھرىرلىك، 1993- يىلى كاندداۋات باش تەھرىرلىك كەسپىي تۇنۋانىغا ئىمكە بولغان. 1994- يىلنىڭ ئاخىرى پېنىسىيەتكە چىققان.

كاندداۋات باش تەرجىمان - زۇنۇن مەخسۇت

زۇنۇن مەخسۇت 1923- يىلى ئاقسو شەھىرىدە تۇغۇلغان. 1939- يىلى ئاقسو دارالىمۇئە للەمىننى پۇتە تۈرۈپ، ماڭارىپ، ھەمۇرىي تۇرۇن- لاردا تەرجىمان، بۆلۈم باشلىقى، ئىدارە باشلىقى قاتارلىق ۋەزىپە- لمەرنى ئۆتىگەن. 1949- يىلى 9-ئايدا دا شىنجاڭ تىنچ يول بىلەن ئازاد بولغاندىن كېيىن داۋاملىق خىزى- ھەتكە قاتىنىشىپ، 1950- يىلدىن

1952- يىل ئاخىر دىغىچە سابىق جى پ جەنۇبىي شىنجاڭ رايونلۇق كۆمەتپىتى ئاچقان جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە تۇن- جى قارار تەرجىمان يېتىشتۈرۈش ھەكتىپىدە ئوقۇتسقۇچى بولۇپ ئىشلىگەن. 1952- يىلى 9- ئايدىن 1986- يىل 1- ئاينىچە «جەنۇبىي تىبيانىشان» گېزىتى ۋە «قەشقەر گېزىتى» دە تىۋىرىجىمانىلىق قىلىغان. بۇ جەرياندا خەنزازۇچە خەن سانى بىويىچە جەھەتىمىسى 39 مىليون 300 مىلەك خەنچە تلىك تەرجىمنى ئىشلىگەن. ئۇندىدىن باشقا يەن بىر ذەچچە دراها، كىنۇ - تېلىپۇدۇزدىيە سىنارىدە يىلىرىنى تەرجىمە قىلغان. 1983- يىلى كاندداۋات باش تەرجىمانلىق ئۇنۋانىغا ئىپرىشكەن. 1986- يىل 1- ئايدا پېنىسىيەتكە چىققان.

قەھرەر - مەتن توختى ئىسىما يىلى

مەتن توختى ئىسىما يىلى 1937-
 يىلى گۇما زاھىد يېسىنىڭ ھەوكۇيلا
 يېزدىسىدا تۇغۇلخان . 1952- يىلى -
 دىن 1958- يىلغىچە خوتەن سەھن ،
 قەشقەر سەھن ھەكتە پلىرىدە ئوقۇ -
 خان . ئۇ ، 1958- يىلى 10- ئايدىن
 تار تىپ «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر
 تەھرەر بىرلۈمەدە مۇخېر - مۇھەر -
 دەر ، ئىقتىسادىي خەۋەرلەر گۇرۇپ
 پىسى ۋە ئامىتى خەزەن گۇرۇپ -

پىسىنىڭ باشلىقى بولۇپ ئىشلىگەن .

مەتن توختى ئىسىما يىلى 36 يىلىنىڭ ئاخبار اتچىلىق تا -
 رىخىدا ، ئاخبارات نەزەردىيىسى ۋە ئەھەلىيەتىنى خېلى
 دۇكەمەل ئىگىلىگەن ؛ كۆپلىگەن نەزەردىيەتى ما قالىلەرنى ،
 تىپىك مۇھىم خەۋەرلەرنى يازغان ؛ كۆپ قېتىم ئاساسىي
 قاتلاهlarغا بېرىپ ، ئىختىياردىي مۇخېرلارنى تەردىيەش
 كۆرسىلىرىدا ئاخبارات نەزەردىيىسىدىن دەرس ئۆتۈپ ، ئە -
 ھەلىيەتى ئارقىلىق ئۆلگە كۆرسەتكەن . ئۇيغۇر تەھرەر بۆ -
 لۇھى ئۇيۇشتۇرغان كەسىي ئۆگىنىشىتە خىزەت تىداشلارغا
 ئاخبارات نەزەردىيىسى ، تەھرەرلىك ئىلمىگە ئائىت دەرس
 ئۆتۈپ ، ئۆتتۈر اياش ۋە ياش ئاخبارات خادىمىلىرىنىڭ
 يېتىشىپ چىقىشىغا ئەجىر سىڭىدۇرگەن . ئۇ ، 1983- يىلى

تەھەردر لىك كەسپىي ئۇنۋانىغا ئېرىدىشكەن. 1994 - يىلى 11
 ئايدا پېنىسىيەندىگە چىققان.
 مەتتەختى ئىسىما يىلى شىنجاڭ ئاخبارات ئىلەممىي جەمە-
 ئەيىتتەندىڭ ئەزاسى.

پەيزۇ للا فىئەمەت

پەيزۇ للا نىئەمەت 1926 - يە-
 لى 1 - ئايدا ئاتۇش شەھىرىگە تە-
 ۋە ئۆستەتون ئاتۇش يېزىسىدا تسو-
 غۇلغان. باشلانغۇچە كەتكەپنى پۇتە-
 تۈرگەندىن كېيىن، 1940 - يىلى 4
 ئايدىن 1944 - يىلى 9 - ئايىخەچە
 «شىنجاڭ قەشقەر گېزىتى» ئىدارە-
 سى باسمَا زاۋۇتىدا نابورچىك بولۇپ
 ئايدىن 1944 - يىلى 10 -
 ئايدىن 1950 - يىلىنىڭ ئاخىرى دەخ-

چە ئۆستەتون ئاتۇش بەيساق، قايراق كەنت باشلانغۇچە كە-
 تەپلىرىدە ڈوقۇتقۇچى (بۇ جەريانىدا 1945 - يىلى 3 - ئايدىن
 1947 - يىلى 8 - ئايىخەچە قەشقەر دارالىمۇئە للىمەندە ئېچىلى-
 خان ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىدا ئوقۇغان) بولۇپ
 ئايدىن 1950 - يىلى 1 - ئايدىن 1980 - يىلى 7
 ئايىخەچە «جەنۇسىي تىيانشان» گېزىتى، «قەشقەر گېزىتى»
 ئۇيغۇر تەھەردر بولۇپلىرىدە ھۇخېرى - ھۇھەردر، كوردىكى
 تۈر بولۇپ ئىشلىپ، پارتنىيە گېزىتىنى ياخشى چىقىرىدىش
 ڈۈچۈن كۆپ ئەجەر سىڭىدۇرگەن. ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ

«سېي گۇرۇپىنىڭ ھۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى قاتارلىق ۋەزدىپىلەرنى تۈتىگەن. 1980- يىلى 7- ئايدا پېنىسىيىگە چىققان.

ئابلاجان رەھمەتۇ للا

ئابلاجان رەھمەتۇ للا 1926- يىد-

لى قەشقەر شەھىرىدگە تەۋە شامالى بىاغ يېزا سوقا كۆلبېشى كە نىتىدە تۇغۇلغان. باشلانغۇچ مەكتەپنى پۇتس تۈرۈپ، 1941- يىلى خىزىتىكە چە قىپ، تۆت يىل «شىنجاڭاڭقەشقەر» گېزىتى، يولغان. ئازادلىقىن كېيىن داۋاملىق «جەنۇبىي تىيانشان» گېزىتى، «قەشقەر گېزىتى» ده ئىشلەپ، ئۇيە

غۇر تەھىدر بۆلۈھىلىرىنىڭ كورىپكتۈر گۇرۇپىلىرىدا يېپىرىم ئەسىرگە يېقىن كورىپكتۈرلىق خىزىتى بىلەن شۇغۇلە لەنىپ كەلگەن. ئۇ، ئاشۇ ھەزگىللەردە گېزىت خىزىتىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى قاراۋۇللۇق ئورنىدا چىڭ تۈرۈپ، ئۆتكۈر «تۆمۈر كۆز» ئى بىلەن ھەر خىل خاتالىقلارنى ۋاقتىدا بايدى قاپ، گېزىتىنىڭ ساغلام، خاتاسىز ھالدا مۇشتىرىلار بىلەن يۈز كۆرۈشۈنىگە زور تۆھپە قوشقان. ئابلاجان رەھمەتۇ ئىلا 1986- يىلى 2- ئايدا پېنىسىيىگە چىققان.

تەھرىر - ئابلا ئەخمىدى

ئابلا ئەخمىدى (ئەسلى ئەسەسى

تە لىئەن) 1935-يىلى 1 - ئايدا قەش
قەر شەھىرىنىڭ ئېگىز ئېرىدىق بېشى
مەھە لىدىسىدە خىزىمە تىچى ئائىلىسى
دە دۇنياغا كەلگەن. 1947- يىلى
ذوبىشى باشلانغۇچ مەكتەپىنى پىۋات
تۈرگەندىن كېيىمن، ئەينى چاغىدىكى
يېرىدىم دۇوقۇپ - يېرىدىم ئىشلەيدىغان
ئوتتۇرا تېخنىكۇم — «شىنجاڭ قەش
قەر كەسپىي مەكتەپ» ۋە قەشقەردا

دەلمۇئە لىدىمىنلەر دە ئوقۇغان. 1950-يىلى خىزىمە تىكە قاتىنى
شىپ، «شىنجاڭ گېزدىتى» باسمما زاۋۇتى، شىنجاڭ شىنىخۇ 1
- باسمما زاۋۇتى، بېرىجىلىك مەليلە تىلەر باسمازاۋۇتى، «قەشقەر
گېزدىتى» باسمما زاۋۇتلىرىدا نا بورچىلىك، هەرىپ قىۇيۇش
ئىشچىسى بولغان. 1976- يىلى «قەشقەر گېزدىتى» دۇيىخىر
تەھرىر بۆلۈھىدە كەيىتلىپ، مۇھەممەدرەر - مۇھىبىر، ئەجىتىما
ئىي ئىشلار گۇردۇپ بېسى، مەخسۇس بەتىلەر گۇردۇپ بېسىنىڭ
باشلىقى بولغان. 1987- يىلى مۇھەممەدرەلىك كەسپىي تۇن
ۋانى ئالغان. 1988- يىلى 8 - ئايدا پېنىسىيىگە چىققان.

ئابلا ئەخمىدى ئىقتىدارلىق مۇھەممەدرەر ۋە تەرجىمان
بۆلۈپلا قالىماستىن، كۆزگە كۆرۈنگەن ئەددىب. ئىو، 1950-
يىللاردا قولىغا قەلەم ئېلىپ، ئىشتىن سەرتقى ۋاقدىتاكىپ
زىست ئۈچۈن خەۋەر - ماقالە يېزىش بىلەن بىر چاغدا، ئە
دە بىياڭ مۇنېرىنىڭمۇ قەدەم قويغان بىلۇپ، هازارغەچە
نەچىچە ئۇن پارچە شېئىر، 60 پارچىدىن ئارتۇق ھېكايە-

ئۇچىرك، ئۇن پۇۋېست ئېلان قىلغان. «يول ئۈستىدە»، «بۇ-زۇلغان قەسەم» ناملىق ھېكايمىلەر توپلاملىرى، «يىسلاملار» دوھانى، «ئوغۇلخان» ناملىق پۇۋەستلار توپلىمى نەشرقى-لىنىغان. بەزى ئەسىرلىرى خەنزوٽىلىغا تەرجىمە قىلىنىغان. بەزىسى ئوقتۇرما كەكتەپلەرنىڭ ئەدەبىيات دەرسلىكىگە كىرگۈزۈلگەن. «كاج بۇۋاي» ناملىق ھېكايمىسى قازاقدىسى-تانا دا قايتا نەشىر قىلىنىغان. «كۆمەمۇنىستىنىڭ بۇرچى»، «ئوخشىمىغان تەقدىر»، «كەچىك كارۋان»، «تۇنجۇققان سوّيگۈ» قاتارلىق ھېكايمى، پۇۋېستىلىرى ئاپتونوم رايون وە قەشقەر ۋىلايەتى بويىچە مۇنەۋەۋەر ئەسىر مۇكاباتىغا ئېب-رىشكەن بولسا، ئۇنىڭ ئۆزى ئاپتونوم رايون بويىچە «ئۆز-لۈكىدىن ئۆگىنىپ ئەختىسالاشقان خادىم» مۇكاباتخا؛ مەسىكەت بويىچە «ئۆز لۈكىدىن ئۆگەنگەن ئۆز لۈكىدىن ئۆز-گۇۋاھنا ھىسى»غا ئېرىشكەن. «جۇڭگو ئۆز لۈكىدىن ئۆز لۈكىدىن ئۆز-گىنىپ ئەختىسالاشقان ئىشچى - خىزمەتچىلىرى دەندىن ئۆز نەكلەر»، «جۇڭگۇنىڭ ئۆز لۈكىدىن ئۆگەنگەن تالانت ئىگىلىرى دەندىن ئۆز نەكلەر»، «جۇڭگۇنىڭ ئۆز لۈكىدىن ئۆگەنگەن زەمان ئەدەبىيات سەن-ئەت ساھىسىدىكى ھەشەپ ئەر بابلىرى قاھۇسى»، «ئۇ يېغۇر ھازىرقى زەمان ئەدبىلىرى» قاتارلىق لۇغەت، قاھۇر سلايدا ئۇنىڭ ھايات مۇساپىسى تەپسىلىي تونۇشتۇرۇ لەخان». 1992-يىلى ئۇ، جۇڭگو شىنجاڭ يازغۇچىلار ۋە كىللەرى ئەمەدىكى قەركىدىدە قازاقدىستان، ئۆز بېكىسىستانلاردا زىيارەتتە بىولغان. ئابلا ئەخىمىدى ئاپتونوم رايونلۇق يازغۇچىلار جە-ئىدىتىنىڭ ئەزاىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك خەلق ئەدەبىيەتى جە ھەئىدىتىنىڭ ھەيىەن دىياسىتى. ئۇنىڭ پىپەننىيەتكە چىققا ندىن كېيىن يازغان ئەسىرلىرىنى ئاساس قىلىپ تۆز-گەن «تۇنجۇققان سوّيگۈ»، «ئادا سىمان چېچىكى» ناملىق پۇۋەستلار توپلاملىرى نەشىردىن چىقىش ئالددا تۇرماقتا. ئۇ ھېلىسمۇ ئىجادىيەت سەپىرىدىنى داۋا ملاشتۇرماقتا.

ئاهىزىر - مۇھەممەتنىيماز تۇرسۇن

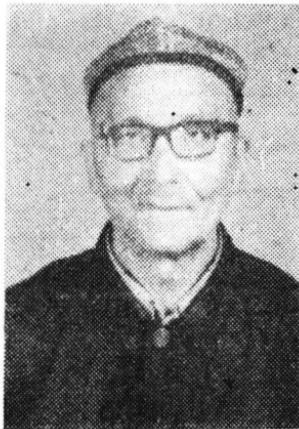
مۇھەممەتنىيماز تۇرسۇن 1931-
يىلى قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇلغان.
بۇرۇن «ئا لغا» گېزىتىمە ئىشلىگەن
بولۇپ، 1952- يىلى 7 ئايدا ئۇ-
رۇمچىدە چىقدىرخان «ئا لغا» گېزىتىمە ئابى-
تىدىدىن شۇ گېزىتىنىڭ ھەسئۇلى ئابى-
لەمەمت ھەقسىوتۇۋ باشلىق بىر تۈر-
كۈم ئىشچى - خىزەتچىلەر بىلەن
«جە نۇبىيىسىانشان» گېزىتىمە يىوت-
كىلىپ كەلگەن ھەم شۇ چاغدا ئېقىم

ھەسىلىلىرى گۇرۇپ پىسىدا مۇھەممەر بولۇپ ئىشلىگەن. «قەش-
قەر گېزىتى» چىقدىشا باشلىغانىدىن كېيىن مۇھەممەرلىك -
ھۇخېرلىق قىلغان. نۆۋەت بويىچە يېزىلارغا بېرىپ، پار-
قىيىه، ھۆكۈمەتنىڭ شۇ ھەزگىللەك سىياستى - فائچېنىلىك
رىدىنى تەشۇدق قىلغان، «مەڭگۇ ئۈزۈلمەس ئا تىلىق مېھرى»
ماۋزۇلۇق تەپسىلى خەۋەرى ھەركىزدى خەلق رادىئۇ ئىس-
تاناىسىسى تەردپىدىن ئاڭلىكتىلغان. 1960- يىللاردا يازغان
«بىر يېزىتنىڭ ھەدەنېي ھاياتى»، «ئاق بايتال ھەققىدە
ھېكايە»، «ئىرآددىن سېپىپ سوقۇپ...» قاتارلىق زىيارەت
خاتىمىرىسى، تەپسىلى خەۋەرلىرى ياخشى باھاغا ئىپرىدش
كىنەن. ئۇ، ھۇھەردىلىك خىزىھەستى جەريانى
دا ياخشى خەۋەر تەھرىرلىش، ياخشى ماۋزۇ قويۇش ھۇسا-
بىقە پا ئالىيەتنىدە نۇرغۇن خەۋەر - ما قالىلىرى، ماۋزۇلىرى
ياخشى بولۇپ باھالانىغان، 1987- يىلى قەشقەر ۋىلايەتلىك
پار تکوم قەردپىدىن «پېشقەدەم ئاخبارات خادىمى» دېگەن
كىنىشىكا، ئىزناك ئا لغان؛ 1989- يىلى تەھرىرلىك كەسپىي
ئۇنۋانى ئا لغان.

ئىپرآهىم زاكسىو

ئىپرآهىم زاكسىو 1928-يىلى قەش
قەركۈنىشەھەر ناھىيەئۇپال يېزدىسىدا
قول ھۇنەۋەن ئا ئىلىسىدە تۇغۇلغان،
دىننىيە مەكتەپ ۋە باشلانغۇچەك
تەپتە ئوقۇغان، 1950-يىلى 10-ئايدا «قەشقەر گېز دتى» ئىدارىسى-
غا خىزىھەتكە كىرىپ، تەھرىدر بىۋ-
لۇھىدە كوردىكتور لۇق، ھۇخېرىلىق،
مۇھەممەدرىلىك ۋە گېزدىت باشقۇرۇش
خىزىھەتلەرىدىنى ئىشلىگەن، يازغان

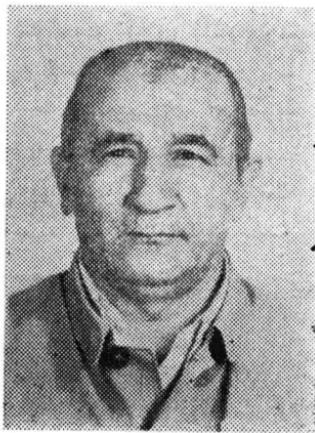

خەۋەر - ماقا لىلەردىن بىرھۇنچىسى ياخشى خەۋەر - مَا-
قا لە بولۇپ باھالانغان. 1982-يىلى ئىدارىنىڭ ئۆھۈمىي
ئىشلار بۇلۇمدىگە يىوتىكىلىپ ئىشلىگەن.
1986-يىلى جۇڭخۇا مەملىكە تىلىك ئا خبار اتجىلارچە-
ئىدىتىنىڭ شەرەپ گۇۋاھىناھىسى بىلەن شەرەپ مەدلەنى،
1987-يىلى 2-ئايدا ۋىلايەت بويىچە ئېچىلغان ھۇخېرى-
لار ۋە كىللەرى يىغىنىدا «شىنجاق ئۇيغۇر ئاپتونوم دايىس-
نىدا 30 يىل ئىشلىگەن» دېگەن شەرەپ گۇۋاھىناھىسىنى
ئا لغان. 1988-يىل 4-ئايدا پېنسىيىگە چىققان.

تەھرىر - ئىلىيات ھېزىم

ئىلىيات ھېزىم 1931- يىلى 8- ئايدا يېڭىشەھەر ناھىيەسىنىڭ با- دىن ھېزىسىدا تۇغۇلغان. 1945- يىلى دىن 1950- يىلى 4- ئايدا يېڭىشەھەر سەھىن ۋە جەنۇبىي شىنجاڭ كادىرلار كۇرسىدا تۇقۇغان. 1950- يىلى 4- ئايدا «جەنۇبىي تىيانشان» گېزدىتى خانىسىغا خىزىھەتكە تەقسىم قىلىنىغان. «جەنۇبىي تىيانشان گېزدىتى»، «قەشقەر گېزدىتى» دە 1962- يىلى 6. ئابىشچە نا بورچىك، كودىپكتۇر بولغان، ئۇنىڭدىن كېپىن تاكسى 1988- يىلغا خەچە ھۇھەردىر، مۇخېپ بولۇپ ئىشلىگەن.

ئىلىيات ھېزىم 1983- يىلى ياردەمچى تەھرىدرلىك ئۇنىۋاتىغا تېرىدشكەن. 1987- يىلى تەھرىدرلىك ئۇنىۋاتىغا تېرىدشكەن. 1988- يىلى 8- ئايدا پېنىسىيىگە چىققان.

ئاھىنە ئەختەم

ئاھىنە ئەختەم 1927- يىلى 10- ئايدا قەشقەر كونشەھەر ناھىيە سايىباڭ يېزىقا زاڭلا كەنسىتىدە تۇغۇلشان. 1941- يىلى قەشقەر شەھىرىدە ئېچىملەغان تۇقۇتقۇچى يېتىشىتۈرۈش بويىچە ئالتنە ئايدىق كىۋىتۇستا تۇقۇپ، كونشەھەر ناھىيە بازىرىدىكى قولچى، چىغمان، چا- رەكلە قاتارلىق كەكتە پلەردە 1950- يىلى 7- ئايلارغا خەچە تۇقۇتقۇچى بول-

خان. 1950 - يىلى 10 - ئايدا «قەشقەر گېزدىتى» ئىدارىسىدە خىزىمەتكە كىرىدىپ، 1953 - يىلى خىچە نا بورچىك بولغان، كېيىن تەھىدر بولۇمىدە يۇتكىلىپ گېزدىتىنىڭ كوردىكتور لۇق خىزىمىتىنى ئىشلىگەن. 1953 - يىلى 6 - ئايدىن 1967 - يىلى 2 - ئايىخىچە ما تېرىدىال بولۇمى بىلەن كوردىكتور گۇ - دۇپىمىسىدا ئىشلىگەن. 1967 - يىلدىن 1978 - يىلى خىچە «قەش قەدر گېزدىتى» باسما زاۋۇتىنىڭ زاكاس بولۇمىدە نا بورچىك ھام كوردىكتور بولغان. 1982 - يىلى 1 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان.

ئەھو در - داشت ماھۇت

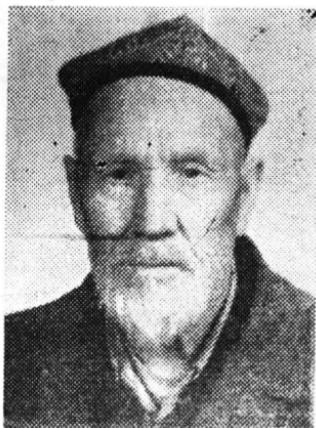
داشىت ماھۇت 1938 - يىلى پەيپەز اۋاۋات ناھىيە غولتۇغراقي يېزا يۇ - قىرى مەھەللە كەنتىدە توغۇلخان. 1948 - يىلدىن 1956 - يىلى خىچە ئۆز كەنتىدىكى بۇقەنە باشلانخۇج كەكتىپى، ناھىيەلىك 1 - ئىوتتۇرما كەكتەپتە ئوقۇغان. 1956 - يىلدىن 1959 - يىلى خىچە شىنجاڭ سەن شۇ - يۈھەنەنىڭ تىل - ئەدەبىيات فاكۇل - تېتىدا ئوقۇپ، ئوقۇش پۇتىتىرۇپ، 1981 - يىلى خىچە كەكتەپتە ئوقۇتتۇرما كەكتەپ، 2 - ۋە 4 - ئوقۇتتۇرما كەكتەپلىرىدە ئوقۇتقۇچىلىق، ئىلمىمى دۇدىرىلىق خىزىمىتىنى ئىشلىگەن. 1982 - يىلى 9 - ئايدىن 1994 - يىلى 11 - ئايىخىچە «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھىدر بولۇمىدە مۇخېسىر بولۇپ ئىشلەپ تەھىدر - لىك كەسپى ئۇنىۋانى ئالغان. ئۇ 12 يىلى مۇخېسىرلىق - مۇھەدىرىلىك قىلغان مەزگىلدە خېلى بىر قدىسىم خەۋەر - ما قالىلەرنى ئوبدان تەھىدر لىگەن ھەم ياخشى خەۋەر - ما -

قا لىلەرنى يازغان، نۇرغۇن فوتو سۈرەتلىرىنى تىارتقان. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆپلىكىن تەشۋىقان - ئاخبارات ئورۇنىسىرى تەردپىدىن «ەۇنەۋەدەر ئەختىمىياردىي دەخچىر» بولۇپ باها لىنىپ تەقدىر لەنگەن ۋە مۇكاپا تلازغان. 1994- يىيل 11 - ئايدا پېنىسىدىيەتكەن.

ئۆمەر ئېلى

ئۆمەر ئېلى 1924 - يىلى كو- نىشەھەر ناھىيەسىنىڭ سايمىاغ يېزى 1 ئا قىتىچى كەنتىدە دۇنياغا كەلگەن. 1935 - يىلدىن 1943 - يىلىخەچى باشلانغۇچە كەتكەپتە، قەشقەر دا- دىلمۇئەللەمىندا ئوقۇغان. 1943 - يىلى 9 - ئايدىن 1950 - يىلى 3 - ئا يىدەچە ئا قىتىچى كەنتىدە كەتكەپتە، ئوقۇچىلىق قىلى خان. 1950 - يىلى 3 - ئايدا «قەش-

قەر گېزدىي» گە يۇتكىلىپ كىرىدىپ، 1952 - يىلى 3 - ئا يىغا قەدەر خەت تىزىش، گېزدىت بېسىش، كوردىكتورلۇق قىلىش قاتارلىق خىزىھەتلەرنى ئەشلىكەن. شۇ يىلى 3 - ئايدا «قەشقەر گېزدىي» ئىدارىسىنىڭ زاپخوزلۇق خىزىھەتىنى ئىش لەشكە يۇتكىلىپ، گېزدىتنىڭ ھاتپىرىدىال تەبىارلىقى ۋە ئار-قا سەپ ئەشلىرىدا، ئىدارىنىڭ قۇرۇلۇش ئەشلىرىدا مەسى ئۇل بولۇپ، بۇ ئىشلار بىلەن ئۆزۈن ھۇددەت شۇغۇن للانغان. ئۇ، «قەشقەر گېزدىي» ئىدارىسىدا خىزىھەت ئەشلىرىنىڭ 30 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت جەريانىدا، كۆپ قېرتىم خىزىھەت ئىلى خارى بولۇپ تەقدىر لەنگەن. 1981 - يىلى پېنىسىدىيەتكەن.

ۋاپات بولۇپ كەتكەن خادىملار

«قەشقەر گېزىتى» ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىدىن
باش مۇھەممەدى، كاندىدات باش تەھرىدر—
ھەسەن ساپىت

ھەسەن ساپىت 1940 - يەملى
قەشقەر شەھىرىدە قول ھۈنەرۋەن
ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1958 - يەملى
7 - ئايىدا قەشقەر سەھىمەكتەپىدىنىڭ
تولۇق سەندىپىدىنى پۇتتۇرۇپ «قەشقەر
قەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھرىدر بولۇپ
مەنگە خىزىدەتكە تەقسىم قىلىنىپ،
ئاخباراتچىلىق مۇساپىسىنى باشى
لىخان.

ھەسەن ساپىت ئاخبارات سېپ-

پىنگە كىرىپ كەلگە زىدىن كېيىن، پاارتىمىدىنىڭ ئاخبارات ئىش
لىرىدغا سادىق بولۇپ ۋە ئاخبارات ئىشلىرىدغا چوڭقۇر ئىش
تىدياپ باغلاپ، تىرىشىپ ئۆگەنگەن. قىيىن بولغان قاتناش،
تۇرمۇش شارائىتىدغا قاردىماي، ۋىلايەتتەمىز نىڭ يېزى-قىشى
لاق، تاغ - يا يىلاقلىرىدغا، زاۋۇت - كارخانىلىرىدغا بېرىپ،
زىديا لېيلار، ئىشچىلار، دېھقا نىلار بىلەن قويۇق ئاردىلىشىپ،

پارتبىيە گېزدىتىگە ئاخبارات قىممىتىگە ئىدگە نۇرغۇنلىغان ياخشى ماقا سلەرنى يېزىپ، ياخشى ئاخبارات سۈرەتلىرىنى تارتقان. ئاخباراتچىلىق پىرىنسىسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، خەۋەر-نىڭ چىن، تېز، دەل بولۇشىدا چىڭ تۇرۇپ، خەۋەرلەر دەرىكى يالغا ئىچىلىق، هۇبالىخىچىلىك قاتارلىق يامان ئىللەتە لەرگە يول قوييمىغان.

ھەسەن ساپىت 1984- يىلى ئۇيغۇر تەھرىر بولۇھى- نىڭ ھۇئاۋىن ھۇدەرلىقىغا، 1987- يىلى تەھرىر بولۇھى- نىڭ ھۇدەرلىقىغا ئۆستەرۈلگەندە، بۇنىڭ تۈرتسكىلىكىدە يۈكىنىڭ تېخىمۇ ئېغىرىنى ئۆستىتىگە ئېلىپ، كۈچىنى ھەركەز- لەشتۈرۈپ، ئۆزىنى ئۇنو تاقان ھالدا خىزەت ئىشلىكەن.

ھەسەن ساپىت 36 يىلىق ئاخباراتچىلىق تارىخىدا پۇتون زېھنى - كۈچىنى پارتبىيە گېزدىتى ئۈچۈن بېغىشلىغا فەدى. ئۇ خېلى بىر قىسىم ۋاقتىنى ئاخبارات تەتقىقاتىغا سەرپ قىلغان بولۇپ، 1983- يىلى بېيىجىڭە شىنجاڭ ئاخبارات كادىرلىرى كۇرسىدا ئوقۇۋېتىپ «ئاز سانلىق مەلىلمەت ئاخبارات كادىرلىرىنى يېتىشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇش لازىم» دېگەن تەتقىقات ماقا لىسىنى يازغان. «گېزدى-ردارىلاردىكى ۋانىرلار توغرىسىدا»، «ھۇخىمۇلار يېڭىنى نەر-سىلەرنى يېزىشقا ھاھىر بولۇش لازىم»، «سەي سېتىۋېلىش ۋە سەي قورۇش»، «تەپسىلىي خەۋەر ۋە ئۇنىڭ يېزىلىشى توغرىسىدا»، «مۇخېرىلىق ۋە تەھرىرلىكتىكى تېبىخىنىكىلىق ھەسلاملىر توغرىسىدا ساۋات» قاتارلىق نۇرغۇنلىغان تەتقىقات ماقا لىلىرىنى، ئۇبزور، ھۇھەر دەر ئىلاۋىسى قاتارلىقلارنى يېزىپ ئېلان قىلدۇرغان. ئۇ، يەنە ئۆزى يازغان ۋە باشقىلارنىڭ ھەرقايىسى گېزدىت - ژۇرنا للاردا ئېلان قىلىنىغان 38 پارچە ئۈچپەركىنى توپلاپ «زەپەر كۈيى» ناملىق

ئۇچىركلار توپلىرىمغا تەييارلىغان، 1987- يىلى ۋىلايەت بويىدېچە مۇنەۋەۋەر پەن - تېخىنىكى خادىمى بولۇپ باھالانىغان. ئۇ، ئاپتونۇم رايونلۇق ئىخبارات ئىلمىمى جەمەئىيەتىنىڭ ئەزاسى بولۇپ، 1983- يىلى تەھرىرلىك ئۇنىۋەنغا، 1987- يىلى كاندىدات باش تەھرىرلىك ئۇنىۋەنغا ئەزاسى بولۇپ، 1992- يىلى 6- ئايدا سىدارىنىڭ مۇئاۋىن باش مۇھەممەرىدىلىك ۋەزىپىسىگە تەيىنلەنگەندى. 1994- يىلى 11- ئاينىڭ 27- كۈنى كېسىلى شىپا تاپالماي ئالىدە دىن ئۆتكەن.

كاىندىدات باش تەرجىمان - داۋۇت غازى

داۋۇت غازى 1935- يىلى يېپىنىشىھەر ناھىيەسىدە تۇغۇلغان، ئۇ، 1948- يىلى باشلانغۇچە كەكتەپنى پۇتتۇرۇپ، بىر تەرەپتىن ئائىلىسىدە دېھقانچىلىق ئىشلىرىدغا قاتىناشىسا، يەنە بىر تەرەپتىن خەنزاۋىتىل - يېزىدقىنى بىر دىلىپ ئوڭەنگەندى. ئۇ، 1951- يىلى يېڭىشىھەر ناھىيەلىك پار تىكىمدا تەرجىما نىلىق‌ها يا تىنى باشلاپ، كېيىن ۋىلايەتلىك ئېلىپكىتىر

ئەستا زىسىدا ئىشلىگەن. 1971- يىلى 3- ئايدا «قەشقەر گېزدەتى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمىسىگە يۇتكىدىلىپ كېلىپ تەرجىمە بولۇددە ئىشلىگەن. ئۇ بىر تەرەپتىن گېز دىتنىڭ كۇزدىلىك تەرجىمە خەمزى-ھەتىنى بىجانىدىل ئورۇنلىسا، يەنە بىر تەرەپتىن ئىشلىرىنىڭ ۋاقىتلىرىدىن پايدىلىنىپ، نۇرغۇنلىغان خەنزاۋىتىلىرىنى بىلەتلىك

ئاپتۇرلارنىڭ ئەسەرلىرىنى ئۇيغۇر تىسىلىغا تەرجىمە قىدا
خان. 1978 - يىلىدىن بۇيان، ئىلىگىرى - ئاخىربولۇپ «ناھىيە
سىز دەرييا بويىدىكى شىدەتلىك جەڭچە»، «گۇر ئاغزىدىن قايدە
تىش»، «ئەرەب ئەدەبىيەتلىك قىسىقىچە تارىخى»، «پارس
مەكتۇپلىرى»، «گادا يىلسقەتنىن -شاھلىقىقىچە»، «باھار»، «دېب
ئىڭىزدىكى چۈش»، «دېڭىز قىزى»، «شىنجاڭ تۈرمىلىرى دىكى
كۈرەشتىن ئەسىلىم»، «قۇر ئاندىكى قىسىسىلىر»، «يىلىتىز»،
«قاچقۇن ھاجۇڭىيەت»، «تۇنچى ئىسلام ئايال پادشاھى»،
«ئىپارخان»، «تۇن»، «نىقاپلىق ئادەم» قاتارلىق 30 دىن
ئار توق پوۋېست - دومانلارنى ۋە تارىخىي كىتا بلازىنى تەردە
جىمە قىلىپ چىققان.

1990 - يىلىدىن بۇيان ئۇنىڭ ئەسەرلىلى ئېخىر لىشىپ،
ئىككى يىلىچە داۋالانغان. بۇ جەرياندا، ئۇ، كېسىلەر لىگە قارا-
شى قەتىسى كۈرەش قىلغان. كېسىلەر كارداۋەتىدا يېتىپ تو-
دۇپ، نۇرغۇنلىغان ئەدەبىي ئەسەرلەرنى تەرجىمە قىلغان.
بۇلار «30 يېشىمىدا كۆرگەن چۈشلىرىم»، «مۇپاسسا ئىنىڭ نا-
تونۇش ئايالغا يازغان خېتى»، «يىنگىتىلەر كۆڭۈل بۆلەددە
خان 100 مەسىلە»، «دادا، ئەھدى قىما و ئۇينىڭ ماڭ»، «دەش-
ھۇر شەخسىلەرنىڭ قىزىقارلىق ئىشلىرى»، «تەبىئەت دۇن-
يىسا سىنىڭ تەلۋىلىسى»، «ئىككى ئىسىيانىكار»، «ئىنگەم سوپىيە-
گۇ»، «ئادۇوكات ۋە ئالىقانات»، «ئارزو - ئارمانلىرىم ئە-
مە لىگە ئاشتى»، «تۈركىنىڭ ئاقىۋۇتى» قاتارلىق ھېپىكا يە-
ئۇچىرىك، ئەدەبىي پارچىلارنى ئۆز سەچىگە ئالىدۇ.

داۋۇت غازى خەلقنىڭ تىللە ئەلاقە ئىشلىرىدا بىرىياخ-
شى كۆۋرۈك بولۇشنى شەرەپ دەپ بىلىپ، 40 نەچچە يېلى
جاپاغا چىداپ ئۆگىننىپ ھەم ئىشلىپ، تەرجىمە خەبىزەتتى
ۋە تەرجىمە تەتقىقاتىغا يۈرەك قېنىنى سىڭىدۇرگەن. ئۇ،

1986- يىلى 1- ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەردپىدىن ئۆزلۈكىدىن ئۇگىنىپ ئىختىسالىق بولغانلار ئاكتىپى بولۇپ باها لىنىپ مۇكابا تىلانغان . 1988- يىلى كاندىدا ئاش تەرجىمما نلىق ئۇنىۋانغا ئېرىشكەن، قەشقەر شەھەرلىك 9- نۆۋە تىلىك خەلق قۇرۇلتىيەنىڭ ۋە- كىلى بولۇپ سايلانغان . 1981- يىلى ئاپتونوم رايونلۇق تەرجىمما نلار جەھىئىيەتتىنىڭ ئىجرا ئىيىيەت ئەزا لىقىغا، 1985- يىلى قەشقەر ۋىلايەتلىك تەرجىمما نلار جەھىئىيەتتىنىڭ مۇئاۋىدىن دەسىلىكىدە، 1986- يىلى 5- ئايدا مەلەتكە تىلىك تەرجىمما نلار جەھىئىيەتتىنىڭ مۇددىر دىيەت ئەزا لىقىخاسا يىلانغان . يولداش داۋۇت غازى كېسىل بولۇپ داۋالاش ئۇنۇم بەرەي، 1994- يىلى 2- ئاينىڭ 27- كۈنى بۇ ئالىم بىلەن خوشلاشقان .

نۇرەمۇھەممەت ئېرىكى

قاىىلمىيەت - ئىقتىدارى ئۇر-
غۇپ تۇرغان ، ھول ئىساجىتىمىما ئىيى
بىلەتكەن ئىنگە مۇھەممەد دەرىھەم شائىر
نۇرەمۇھەممەت ئېرىكى 1927- يىلى
قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇلغان . 1984-
يېلىخىچە «جه نۇبىي تىيانشان» گې-
زىتى ۋە «قەشقەر گېزدىتى» دەباسما
زاۋۇتنىڭ نابور ئىشچىسى، ئۇيغۇر
تەھەھىر بولۇمىدە مۇھەممەد، مۇخ-
بىر ، كەسپىي گۇرۇپپىنىڭ باشلى-

قى بولغان . كۆپ قېتىم ئاساسىي قاتلامىلارغا مۇخېرىلىققا

بېرىپ، مۇھىم تېپىك خەۋەرلەرنى، «بۇغدا يىزارلىقتا»، «دېھقان بېشى تۇرەك پالىتۇ» قاتارلىق نۇرغۇنلىغان ئۇ-چېرىك، زىيارەت خاتىردىلىرىنى يېزىپ، مۇشتەر دىلەرنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشكەن ۰ ۱۹۸۴ - يىل ۴ - ئاينىڭ ۱۸- كۈنى ئۇشتۇرتۇت مېڭىسىگە قان چۈشۈپ، بەختىكە قارشى ۋاپات بولغان.

نۇرمۇھەممەت ئېرىكى بىلىم - سىقتىداردا پېشىپ يېتىلىگەن مۇھەردر - مۇخبىر بولۇپلا قالماي، كەڭجا ما - ئەتچىلىككە تونۇلغان شائىرلىرىمىزنىڭ بىرى ئىدى. ئۇ-نىڭ ئەدەبىي ئىجادىيىتى ۱۹۴۴ - يىلى «قەشقەر شىنجاڭ گەزىتى»نىڭ باسما زاۋۇتىدا نابورچىك بولۇپ ئىشلەپ يۇرگەن چاغلىرىدىلا باشلىنىپ، «ۋەقەن شەنەنگە»، «قايدىنام ئۆركىشى غەزدىلىگە مۇخەممەس»، «ياشاش ئۈچۈن كۈردەش»، «ئاڭ» قاتارلىق شېئىرىي ئەسەرلىرى ئارقىلىق خەلقنى گوھىندىڭ ئەكسىيەتچىلىرىدە قارشى كۈرەشكە ئۇنى دىگەن. نۇرمۇھەممەت ئېرىكى ئۇزۇن يىل «سول» لۇشىيەنى ئىنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچىردىغان. ئۇ، ئازادىلىقنى كېپىي يۈكىسىك جەڭگىۋار ئىدىيە، يۈقدىرى بەدىئىيلەككە ئىگەكۆپلىگەن شېئىرلارنى يېزىپ، پارتىيەنى، خەلقنى، ۋەتەننى، سوتىسىيالىستىك تۈزۈنلىك ئەۋەزلىكىنى مەدھىيەلىگەن؛ قەھرىمىانلىق، مەردىك، تۈز ئارا ھەمكارلىق قاتارلىق ئالىيچاناب خىسلەتلەرنى كۈيلىگەن. ئۇ ئۆزۈلۈكىدىن تىرىشىپ ئەرەب، پارس تىلىلىرىنى ئۆگىنىپ، پارس شائىئىرى ئۆمەر ھەيام رۇبا ئىيلىرى بىلەن «تىببىي يۈسۈپى» دېگەن كەتابىنى پارس تىلىدىن ئۇيغۇر تىلىغا مۇۋەپپەقدى يەتلىك ھالدا تەرجىمە قىلغان. «ئۆمەر ھەيام رۇبا ئىيلىرى ھەركىزىي مەملەتلەر نەشردىياتى تەرىپىدىن نەشىر

قىلىنغان. قەشقەر ئۇيغۇر نەشردىاتى 1982- يىلى ئۇنىڭ «بۇلېول ۋە باهار» ناھىق شېئىرلار توپلىمىنى؛ 1994- يىلى يەنە شائىرنىڭ ھايىت ۋاقتىدا يېزىپ قالدۇرغان شېئىرلىرىنى يېخىپ، «ۋەتەن قەدرى» ناھىق شېئىرلار توپلىمىنى (ھۇھەممەتىمىن تۈختەننىياز «سۈزۈك» بىلەن بىللە) نەشىر قىلدۇرغانىدى.

نۇرەتەمەت ئېركى پېشقەدم شائىر بولۇپلا قالى جماستىن، بىلەلكى خېلى كۆزگە كۆرۈنگەن تىلىشۇناس ۋە چەن قىل ئەدەبىي تەرجىمانى ئىدى. ئۇ ھايىت ۋاقتىدا، جۇڭ گۇ يازغۇچىلار جەھەندىيەتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئەزاىسى، «قەشقەر ئەدەبىياتى» ژۇرنىلىنىڭ تەھرەر ھەيدەت ئەزا- سى ئىدى.

پېشقەدم كورىپكتور - ئابىلەت مۇسا

ئابىلەت مۇسا 1916- يىلى قىدەزلىسى قىرىغىز ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ئاتۇش شەھەر ئۈستۈن ئاتۇش يېپ زا ئېكىساق كەنتىدە تىسجارەتچى ئا ئىلىسىدە تۇغۇلغان. 1930- يىلى باشلانخۇچ مەكتەپىنىڭ يۇقىرىسى نەپىدىنى پۇتتۇرگەندىن كېيىن تاكى 1935- يىلى خىچە ئۆز يۇرتىدىكى ھۆ- تىۋەرلەردەن مۇسا بايىۋ، تەلەت دەپەندىلەرنىڭ تەربىيىسى ۋە يېپ نەكلەشى بىلەن تەنەردىيەن كەتكەتى، بولۇپيمۇ پىۋتىبول ئۇيناش بىلەن مەشىۇل بواخان. 1936- يىلىدىن 1951- يىلى

خەچە ئېكىسىاق باشلانغۇچ مەكتەپتە ئۇقۇتقۇچى بولۇپ دىشى لەگەن. 1951 - يىلى 1 - ئايدىن 10 - ئا ياخشى «يىھە كەن گېز زىتى» دە كوردىكتور بولۇپ ئىشلىگەن. 1951 - يىلىنىڭ ئا خىرى «قەشقەر گېز دىتى» گە يۆتكىلىپ كېلىپ ئۇيغۇر تەھرىر بولۇم كوردىكتور گۇرۇپسىسىدا كوردىكتور بولۇپ ئىشلىگەن.

بۇ جەريازدا ڈۇ، گېزدىت خىزمەتىدىكى ئالدىنىقى سۈز - گۈچلۈك ئورنىدا چىڭ تۇرۇپ ۋە ياخشى قاراۋۇل بىولۇپ، گېزدىتىنىكى خاتالىق، سەۋەنلىكلىه ونىڭ ئالدىنى ئالىغان. ھا يَا تىمنى پار تىمىننىڭ گېزدىت خىزمەتىگە بېخىشلىغان. 1977 - يىلى 7 - ئايدا بېننسىيەگە چىققان. 1992 - يىلى 12 - ئايدا ۋاپات بولغان.

ئىدنا يەتتۈللا ئىمەن

ئىدنا يەتتۈللا ئىمەن 1919 - يى - 1938 - ئايدا قەشقەر شەھىرىدە تۇ - غۇلغان. دارلىقىدا ئەكتەپتام مەكتەپتە ۋە سەھىن قىسىقا كۇرستا ئۇقۇپ ئۇقۇش پۇتتۇرگەندىن كېيىن، 1951 - يىلى 3 - ئايدا قەدەر قەشقەر شەھىرى، كونىشەھەر، يېڭىشەھەر، پىرسىكام، مەكتە قاتارلىق جايىلاردا ئۇقۇتقۇ - چى بولغان. 1951 - يىلى 3 - ئايدا

«قەشقەر گېز دىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمىنە خىزمەتكە ئۇ - رۇزلىشىپ، دۇخېرلىق - دۇھەردرلىك قىلغان. بۇ جەر - ياندا ئۇ، ئۇرغا خەۋەر - ما قالىلەرنى يېزدىپ ۋە تەھرىرلىپ

پارتسىيە گېزدىنىڭ جانلىق، كىشىنى چەلپ قىلارلىق
هالدا چىقدىشىغا بىر ئۇلۇش كۈچ قوشقان. ئۇ، كېيىنىكىمەز-
گىللەردە خەۋەر-ماقالە تىزىمىلاش، ما تېرىدىيال باشقۇرۇش،
قەلەم ھەققى يېزىش قاتارلىق خىزىمەتلەرنى ئىمشىلىگەن.
ئۇنىڭدىن باشقا گېزدىنىڭ كۆركەم چىقىشى ئۈچۈن نۇرغۇن
لىغان ھۆسۈن خەت، سەنئەتلىك ماۋازۇلارنى يازغان ۋە لايدى-
ھىلىگەن. ئىندا يىتۇللا ئىمەن ئىشنى ئېخىر ئا لاما يېتىۋە زې-
زىكىمەيتى. كەھتەر، ھۇلايمىم، چىقدىشقاق بولۇپ، ئامما بىد-
لەن زىج ئالاقە قىلىپ، ئىختىيارى دۇخېرلار ئۈچۈن سە-
ھىمىي خىزىمەت قىلاتقى. ئۇ، 1980 - يىلى پېنسىسييەگە چە-
قىپ، 1983 - يىلى ۋاپات بولغان.

سۇلاییمان روزى

سۇلاییمان روزى 1919 - يىلى
كونىشەھەر ناھىيە سىنىڭ ئۇپالىيە-
زى دوغىلات كەنيدىدە دۇنیاغا كەل-
گەن، 1936 - يىلىدىن 1949 - يىلى
خەچە قەشقەر ۋەلايەتلىك يېزى ئى-
گىلىك ئىدارىسىدا ئىشچى بولۇپ
ئىشلىگەن. 1950 - يىلى 4 - ئا يې-
خەچە قەشقەر ۋەلايەتلىك دوستلىق
چەھىدىتىدە ئىشچى بولۇپ ئىشلىگەن
ئۇنىڭدىن كېيىن «قەشقەر گېزدىتى»

گە يۇتكىلىپ، دەسلەپتە گېزدىنىڭ ياكىز دىسىنى كۆرسىتىمىش،
گېزىت تارقىتىش، گېزدىنىڭ ئابونىت پۇلمى ياخىش قىـ
تارلىق خىزىمەتلەرنى قىلغان، كېيىن گېزدىخانا ئۇھۇمىسى
بولۇھىدە ئىشلىپ 1982 - يىلى پېنسىسييەگە چىققان. 1994 -
يىلى 3 - ئايدا ۋاپات بولغان.

يۇتكىلەپ كەتكەن خادىملار

پېشقا دەم ئاخبار اتىچى، «قەشقەر گېزدىتى» ئىداۋىسىنىڭ
ساپق باشلىقى - ئېيىسا شاكىر

ئېيىسا شاكىر 1929 - يىلى قا-
غىلمق ناھىيىسىنىڭ ئۇششار باش
يېزدىدى 1 تۈغۇلخان. 1950 - يىلى
4 - ئايىدا خىزمەتكە قاتناشقا-
ن. 1951 - يىلدىن 1975 - يىلىڭىچە
«جەنۇبىي تىيانشان گېزدىتى» ۋە
«قەشقەر گېزدىتى» دە مۇخبىر، مۇ-
ھەردر، مەسئۇل مۇھەردر، مۇئا-
ۋىن باش مۇھەردر بولۇپ ئىشلى-
دەن. ئۇ، بۇ جەرياندا، پارتنىرىنىڭ

ئاخبارات ئىشلىرىدغا سادىق بولۇپ، پارتىيە گېزدىتىنى ياخ-
شى باشقۇرۇپ، گېزدىتىنىڭ ياخشى چىقىرىلىشىغا ئەجمىرسىڭ-
دۇرگەن. ئۇ، ئۆزى ئۆلگە بولۇپ، نۇرغۇنلىغان خەۋەر -
ماقالە، ئۆچۈرك، ھېكايە، نەزەرىيەمۇى - ئىلىمەي ماقالىد-
لەرنى يېزىپ گېزىت تەشۇرقاتىنىڭ جانلىق بولۇشىغا كۈچ
قوشقا-ن. ئۇنىڭ «ئۇڭكۈردىكى چىراغ» ناملىق ھېكايىلەر،
ئۆچۈركلار توپلىمى 1987 - يىلى قەشقەر ئۇيغۇر نەشرى-
يَا تى تەردپىدىن نەشىر قىلىنىغان. بۇ توپلامغا 50 - يىللار-
نىڭ باشلىرىدىن 80 - يىللارنىڭ باشلىرىدغا قەدەر يازغان

ئا خبارات ئەسەرلىرىدىن «كۈمۈش رەڭلىك شىال ئېتىزلىك رىدا»، «گۈللىنىڭۋاتقان قۇملۇقلار»، «يا يلاقتىسىكى دوستتىلىق»، «مۇز لۇق سۇدا يار ئېتىش» قاتارلىقلار كىرىگۈزۈلە گەن بولۇپ، ئۇنىڭدا گۈزەل ئەخلاق، ئەمگە كىنى سۆپۈش، ئەل - ۋەتەن ئۈچۈن جان كۆيدۈرۈپ خىزمەت قىلىش، ئىتتىپا قىلىق، ئىلىم - پەن ئۆگىنىش قاتارلىق ئىجتىمائىيە سىلىلىك، ئۆزگەنچە ئۇسلۇب بىلەن بايان قىلىنىخان. ئۇ يەن 1985 - يىلى قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىياماتى تەرىپىدىن نەشىر قىلىنىخان «مەھمۇت قەشقىرى» دېگەن كىتا بىنىڭە سەئۇل تەھرىرلىكىنى قىلىدى، «نۇۋەتتىكى يېزا خىبىزەستى توغرىسىدىكى سوئال - جاۋابلار»، «سۆز سۆز لەش ماھارەتتى ھەققىدە» دېگەنگە ئۇخشاش بىرمۇنچە كىستا بىلارنى ۋە ئەدەبىي ئەسەرلەرنى تەرجىمە قىلىپ ھەر قايىسى گېزدىت - ڈۇر ناللاردا ئېلان قىلدۇردى.

ئېيىسا شاكىر 1975 - يىلىنىڭ كېيىمنىكى يېرىمىدا ۋە لايەتلىك پارتىكوم تەشۇرقات بولۇمنىڭ مۇئاۇين باشلىقى، ئۇنىڭدىن كېيىن قەشقەر يېزا ئىگىلىك شۇيۇه نىنىڭكى مۇئاۇين باشلىقى، قەشقەر ھەمۇردىي ھەكىمەننىڭ مۇئاۇين ۋائىلىيىسى بولغان. ئۇ، ۋالىي بولغا ندىن كېيىن، خەلق بەرگەن هو قۇقۇنى جايىدا ئىشلىتىپ، كۆپلىگەن زىيالىيىلارنىڭ، بىر قىسىم پېشىقەدەم كادىرلارنىڭ ناھەق دېلىللىرىنىڭ ئادىل بىر تەرهەپ قىلىنىشىدۇغا ھەيدە كېچىلىك قىلغان. بىر قىسىم خارلانغان زىيالىيىلارنىڭ سىياسىتىنى ئەمە لەيلەشتۈرۈپ، ھۇۋاپىق خىزمەتكە قويغان. قەشقەر ۋەلايدىننىڭ ئەدەبىي ييات - سەنئەت، ئاخبارات ئىشلىرىنىڭ دونساق تېپىشىدۇغا ھەسسىه قوشقان. تىلغا ئېلىشقا تېگىشلىكى شۇكى، ئۇ، ۋائىلىي ھامۇتوب قۇرۇبانغا يېقىندىن ھەمكارلىشىپ ۋە ياخشى

مەسىلەھە تىچى بولۇپ، ئۇلۇغ ئالىمىلىرى دەمىز «مەھمۇت قەشقەد» رى، «يۈسۈپ خاس‌هاجىپ» لارنىڭ تۇغۇلغان، ئۆسکەن، ۋاپات بولغانجا يىندىڭ ئېنىقلەندىشىغا، مەقىبەردىنىڭ ياسىلىدە شىغا، بۇ جەھە تىتىكى تۈرلۈك ھۇھاكىمە يەخىنلىرىدىنىڭ ئېپچىلىشىغا ۋە باشقا تۈرلۈك خىزىمە تىلەرىدىنىڭ ياخشى ئىمشلىرىنىشىگە ئالاھىدە تۆھپە قوشقا نىدى.

يولداش ئېپىسا شاكرى 1987 - يىلى 11 - ئايىندىڭ 18 - كۇنى خىزىمەت ئۇستىمە جىددىي كېسە لىلىككە يولۇقۇپ، دا - ۋالاش ئۇنۇم بەرەي ۋاپات بولغان.

ياسىن سىدىق

ياسىن سىدىق 1925 - يىلىلى
6 - ئايىدا كونىشەھەر ناھىيىسىنىڭ قوغان يېزى قارا ساقال كەنستىدە تۇغۇلغان. ئۆز يىردىكى باشلانى خۇج مەكتەپتە ئۇقۇغان. 1939 - يىلىدىن 1942 - يىلىخېچە قەشقەر سەھىن مەكتېپىدە ئۇقۇغان. 1942 - يىلىدىن 1951 - يىلىخېچە قەشقەر شەھىرى، يېڭىسار ناھىيىسى، قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىسى قاتارلىق ئو -

دۇنلاردا باشلانىخۇج مەكتەپتە ئۇقۇتقۇچىلىق قىلغان. 1949 - يىلى 10 - ئايىدا ئىنلىكلاپى خىزىمەتكە قاتانىشىپ 1951 - يىلى 3 - ئايىدا ئېنىقلىك قەشقەر شەھەر ئوردا ئىشىكى مەكتەپتە ئۇقۇتقۇچى بولغان. شۇ يىلى 3 - ئايىدا «جەنۇبىي تىياذ - شان» كېزدىتىگە يۇتكىلىپ، كۆچۈرگۈچى، ئۆزگەنگۈچى مۇخ-

بىر - هۇھەردر، كەسپىي گۇرۇپپا باشلىقى بولۇپ ئىشلىكەن. 1951 - يىلى 8 - ئايدىن 1952 - يىلى 1 - ئايىشچە «شەن-جاك ئاخباراتچىلار ئېكىسىكۇرسىيە ئۆمىدىكى» كە قاتنىشىپ، بېيىجىڭىز، شاكتىخىي، تىيەنجىن، شەھەت، ذەنجىڭىز، دالىيەن، خاربىن قاتارلىق جايىلاردىكى شەھەرلىك، ۋىلايەتلىك گېپ-زىتىخانىلارنى، زاۋۇت، كانلارنى ئېكىسىكۇرسىيە قىامىپ ئۆ-گىنىشىپ كە لىگەن ھەمدە ھاكىمەت ئۆزگەرتىش، ئىنجارە كېپ-جەيتىش، يەر ئىسلاھاتى، سوتسىيا لىستىك ئۆزگەرتىشە. رىكە تىلىرىدە قاتنىاشقان ۋە هۇخېرىرىلىك قىماغان.

ياسىن سىدىق 1952 - يىلى 8 - ئايدا «خوتەن گېپ-زىتى» كە يۇتكىلىپ، مۇئاۋىن باش تەھرىر بولغان. 1954 - يىلى 6 - ئايدا «خوتەن گېپ-زىتى» قوختىشلىغا نىدىن كېيىن يە ذە «جەنۇبىي تيانشان گېپ-زىتى» كە كېلىپ ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمدىك مۇئاۋىن مۇددىرى بولغان. 1956 - يىلى 6 - ئايدا «جەنۇبىي تيانشان گېپ-زىتى» «قەشقەر گېپ-زىتى» قىلىپ ئۆزگەرتىلىك نىدىن كېيىن «قەشقەر گېپ-زىتى» نىڭەمۇئاۋىن باش تەھرىر بولغان. 1957 - يىلى 9 - ئايدا «شىنجاڭ گېپ-زىتى» كە يۇتكىلىپ، «شەن-جاك دېقاڭلىرى گېپ-زىتى» نىڭەمۇئاۋىن باشلىقى، ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمدىك مۇئاۋىن مۇددىرى، مۇددىرى، ئاخبارات تەتقىقات بولۇمدىك مۇددىرى بولۇپ ئىشلىكەن. 1986 - يىلى كاندىدا ئاش باش هۇھەردر ئۇنىۋا-نى ئالغان.

ياسىن سىدىق ئاپتونوم رايونلىق سىياسىي كېڭىش 5 - نۇۋەتلىك كومىتېتىنىڭ ئەزاىسى، شىنجاڭ ئاخبارات ئىلمىمىي جەمئىيەتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىنجاڭ ئاخبارات ئۇنىۋان باحالاش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇددىرى، شىنجاڭ

ئاخبارات ئەسەرلىرىنى باھالاش ھەيىتىمىنىڭ مۇئاۋىدىن باشلىقى، «شەنجاڭ ئاخباراتچىلىرى» ژۇرىنىسىلىنىڭ باش مۇھەممەدرىدى بولغان. 1987 - يىلى 7 - ئايىدا شەنجاڭ گېزىزدىنى ئىدارىسىدا پەندىمىنگە چىققان. 1995 - يىلى 4 - ئايىنىڭ 27 - كۈنى ئۈرۈچچىدە ۋاپات بولغان.

سىيىست زۇنۇن

سىيىست زۇنۇن 1931 - يىلى
قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيەسىنىڭ
يېڭىكەنپەرق يېزىدا ئاڭغا لچى كەنتمىدە
تۇغۇلغان؛ 1938 - يىلدىن 1945 -
يىلغىچە ئۆز يېزىسىدا باشلانغۇچ
كەكتەپتە، ئۇنىڭدىن كېپىن 1949 -
يىلغىچە قەشقەر دارالىمۇئە للەمىننە
ئۇقۇغان؛ 1950 - يىلى خىزمەتكەن
قاتىنىشىپ، 1956 - يىلغىچە يېڭىشەھەر
ناھىيەسىدە رايون، ناھىيەلىرىدە

يېزىدا خىزمەتى بىلەن شۇغۇللانغان؛ 1957 - يىلى 1 - ئايىدىن 1980 - يىلى 10 - ئايىغىچە «قەشقەر گېزىتى» ئىدارىسى ئۇيغۇر تەھەردر بولۇمەندە ھۇخېر - مۇھەممەدرى، يېزى ئىگىلىك گۇرۇپپەسىنىڭ گۇرۇپپا باشلىقى، ئۇيغۇر تەھەردر بولۇمەندە مۇئاۋىن ھۇددىرى، ھۇددىرى، گېزىتىخانا پارتىكۆمەننىڭ ھەيدەت ئەزاسى، تەھەردر بولۇم پارتىيە يياچىيەكىسىنىڭ ھۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى قاتارلىق ۋەزىپەلىرىدە بولغان؛ 1980 - يىلى 11 - ئايىدا قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىياتىغا يىوتىكىلىپ، 1990 - يىلغىچە نەشر دىياتىغا باش ھۇھەردىرى بولۇپ ئىشلىگەن. بۇ جەرياندا ئۇ سابقى ھەركىزىيەلى

لە تىلەر ئىننىستىتۇ تىنىڭىڭ كىادىرلار تەرىبىيەلەش كۈرسىدا بىر يىل بىلىم ئاشۇرغان ۋە كاندىدات ئالىي مۇھەممەدرەن لىك ئۇنىۋانىغا ئېرىشكەن. ئۇ، ھازىر دەم ئېلىشقا چىقىپ، ئىجادىيەن بىلەن شۇغۇللانماقتا.

«گېز دىخانا مېنىڭ 2 - ئازا مەكتىپم». بۇ - ئۇنىڭ دا ئىم تەكرا لايىدەغان يۈرەك سۆزى. دېمىسسىمۇ ئۇ يېزىدە دىكى چاغلىرىدا قەشقەر گېز دىنىڭىڭ بىرىمە ۋە سكار ئىخ دىياردىي مۇخبىرى ئىدى، ئۇ گېز دىخانا مۇ ئۆتكىلىپ كەلە گەندىن كېيىن، پار تىيە تەشكىلىنىڭ غەم خور لۇقى، مەرىھۇم ئېيىسا شاكىر، ئەمەن ئاتاۋۇللا، ئابۇدۇقادىر ھېيىت، ئوبۇل شىرىپ، ئۆھەر قادىر قاتارلىق پېشقەدەم ئاخبارات چىلارنىڭ زېرىكىمەي - تېرىدىكىمەي يېتەكلىسىشى، ئۆز دىنىڭ ئاخبارات كەسپىيەت ئىشىتىياق باغلاب تىرىدىشىپ - تىرىدىشىپ ئۆگەننىشى، جاپالىق خىزىھەن شارائىتىنىڭ چىننىقتو روۇشى ئار قدسىدا ھەر جەھەتنىن چىننىقىپ پەيدىنپەي ئۆسۈپ يېتىلىدى ۋە پار تىيە گېز دىتى ئۈچۈن بەلگىلىك تۆھپىلەرنى قوشتى؛ ئۇ، قەشقەر گېز دىتىدە ئىشلىگەن 23 يىل جەريانىدا كەسپىيەتىنى قەزغىن سوّيۇپ، بىجا نىدىل ئىشلەپ، 25 هەسلىيون خەتلەك خەۋەر - ماقا لىنىڭىڭ تەھرىرلىكىنى قىسىلىدى، تەك شۇرۇپ بېكىتتى؛ 33 پارچە ياشما قالىھ، ئۆبىزور، مەخسۇس ماقالە، 50 پارچىدىن ئار تۇق تەكشۈرۈش دوكلاتى، مۇلاھىزە يازدى.

ئۇ، گېز دىخانا ئىشلىگەن چاغلىرىدا ئەدەبىي ئىجاحى دىيەتكە ياخشى ئۇل سالدى ۋە بەلگىلىك مۇۋەپپە قىدەتلىك قىمىندا 1958 - يىلى ئۇ «جۇددە يېفۇ»، «تااش» ناملىق ئۆچۈر كلىرى ئارقىلىق قەلە كەشلەر سېپىيەتىنى قوشۇلغانسىدى. شۇنىڭدىن بۇيان ئىسو 100 پارچىدىن

ئار تۇق ئا خبارات ئۈچىپ كى، ئۈچىپ رك، 50 پارچىدەك ھېـ
 كا يە - پۇۋېست، نەسەر يازدى، «غاپىللار دەرگاهىدا» نامـ
 لىق بىر توم، ئۈچ قىسىملىق رو ما نىنى يېزىپ تاما ملىدى،
 60 پارچىدەك ئۇيغۇر خەلق چۆچىكى، 500 دەك ماقالـ
 تەمىزلىق توپلاپ دەتلىدى. بۇ ئەسەر لەرنىڭ كۆپ قىسىمى
 «قەشقەر گېزدىتى»، «شىنجاڭ گېزدىتى»، «تاارىم»، «قەشقەر
 ئەدەبىياتى»، «راىدىئۇ ئەستا نىمىسى قاتارلىق گېزىت - ۋۇرـ
 ناللار، ئا خبارات ئورۇنلىرىدا ئېلان قىلىنىدى ۋە ئاڭلىقىـ
 دى. «قەيسەر جەڭچى»، «ئاغامەنلىق شادلىقى»، «قۇمغا كۆـ
 ھۈلگەن جەسەت» قاتارلىق ئالىتە پارچە ھېكايە - پۇۋېـ
 تى مەللەتلەر نەشر دىياتى، قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىياتى،
 شىنجاڭ خەلق نەشر دىياتى تەردىپدىن نەشىر قىلىنىغان كولـ
 لېكىتىپ ھېكايە - پۇۋېستلار توپلاپلىرىغا تا للاپ كىرگۈزۈـ
 دى، «مەللەي يازغۇچىلار» ۋۇرنلىغىغا خەنزۇچە تەرجىمە
 قىلىنىپ بېسىلدى. ئۇنىڭ هازىرغا قەدەر «ھەققەت نۇـ
 دى» ناملىق ئۈچىپ رك - ھېكايىلار توپلىمى بىلەن «41 -
 تاشمايماق» ناملىق ھېكايە - پۇۋېستلار توپلىمى، «ئۇيـ
 غۇر خەلق چۆچەكلەرى (4)» (بىر لەشمە) توپلىمى مەللەـ
 تەر نەشر دىياتى، قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىياتى ۋە شىنجاڭ
 خەلق نەشر دىياتى تەردىپدىن نەشىر قىلىنىدى.

ئۇ هازىر، قەشقەر ۋەللايەتلىك پەلسەپە - ئەجىتىماـ
 ئىي پەنلەر بىر لەشىمىسىنىڭ دائىمىي ئەزاسى، قەشقەر
 ۋەللايەتلىك خەلق ئەدەبىياتى - سەنسەن تىچىلىرى جەتىيـ
 تەننىڭ پەخرى دەئىسى، قەشقەر ۋەللايەتلىك ئۇيغۇر تىبلـ
 ئەدەبىيات ئەللىمىي جەتىيەتلىنىڭ ھۇئاۋىن باشلىقى، شىـ
 جاڭ يازغۇچىلار جەتىيەتلىنى 4 - نۆۋەتلىك ھۇدرىدېت ئەـ
 زاسى، جۇڭگو ئاز سانلىق مەللەت يازغۇچىلىرى ئەللىمىي

جەھىمەيتى، جۇڭگو تۈركىي تىللار ئىلىمىي جەھىمەيتى، شىخ
 جاڭغەربىي ئاسىيا تەتقىقات جەھىمەيتى، شىنچاڭ قۇتاد
 غۇرپىلەك تەتقىقات جەھىمەيتى، قەشقەر يازاغۇچىلار جەھىمەيتى،
 شىنچاڭ خەلق ئەدەبىيات سەنئەتچىلىرى جەھىمەيتى
 قاتارلىقلارنىڭ ئەزاسى.

ئابانىز ئۆھەر

ئابىلىز ئۆھەر 1943 - يىلى
 كونىشەھەر ناھىيەسىنىڭ قوغان
 يېزدىسىدا تۇغۇلغان، 1950 - يىلىدىن
 1959 - يىلغىچە باشلانغۇچى، تولۇق
 سىز، تولۇق ئىستىتۇرا مەكتەپلىھەر دە
 ئوقىغان. ئۇ، 1959 - يىلى 8 - ئايىدا
 «قەشقەر گېزدىتى» ئىسداردىسىنىڭ
 ئۇيغۇر تەھرىدر بۆلۈھىگە خىزەتكە
 كىرىگەن، خىزەت جەھرىياندا شىنچاڭ
 رادىئو سەھن داشۋىسىنىڭ تىل -

ئەدەبىيات فاكۇلتەتىدا، قەشقەر سەھن شۇيىھەننىڭ تىل
 فاكولتەتىدا ئوقىغان ۋە بىلەم ئاشۇرغان. ئابىلىز ئۆھەر
 «قەشقەر گېزدىتى» دە ئىشلىگەن ھەزگەلىدە 1976 - يىلغىچە
 ئۇيغۇرچە گېزدىت چىقىرىش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، تەھەر
 دەر گۇرۇپپا باشلىقى، ئۇيغۇر تەھرىدر بۆلۈھىمنىڭ ئىش
 باشقۇرغۇچىسى بولغان، 1976 - يىلىدىن 1986 - يىلغىچە
 گېزدىتخانى پارتكومنىڭ ھەيدەت ئەزاسى، ئۇيغۇر تەھرىدر
 بۆلۈھىمنىڭ ھۇئاۋىن ھۇددىرى، ھۇددىرى بولغان، 1986 - يىلى
 ھۇئاۋىن باش ھۇھەر دەرىلەككە ئۆستۈرۈلگەن، 1983 - يىلى

تەھر در لىك ئۇنىڭغا، 1987-يىلى كاندىدا تەھر در لىك ئۇنىڭغا ئېرىدىشكەن. ئابلىز ئۆمەر 1990-يىلى خىزمەت ئېپەتتىجاچى بىلەن قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىيا تىنغا يۇتكەلگەن. ئابلىز ئۆمەر «قەشقەر گېزدىتى» دە ئىشلىكىن مەزگىلەدە ئاخبارات ئىسلامىتى داۋاھىدا ياشلىق باھارىنى ئۇر-غەتىپ، تەشۈرقات ئۇنىھىنى ئۇستا تۇرۇش، گېزدىتىنى كۆركەم، جانلىق قىلىپ چىقىرىش جەھەتنە كۈچ چىقىرىپ، ئۇيغۇر-چە «قەشقەر گېزدىتى» نىڭ 1985 - يىلدىن بۇ يان يەتنە يىل ئۇدا ئاپتونوم دا يونى بويمچە يەرلىك گېزدىتلەر ئارا دۇھەر در لىك — بىت ئورۇنلاشتۇرۇش جەھەتنە 1 - بولۇپ باها لىنىشقا تېگىشلىك تۆھپە قوشقان. ئابلىز ئۆمەر ياز-غان بەزى ماقالە ۋە ئوبىزورلار جەھىئىتتە ياخشى تەسىر قوزغۇخان ۋە بەزدىلىرى مۇنىھۇۋەر ماقالا مۇكايپاتىنغا ئېپەردىشكەن، ئابلىز ئۆمەر يۇقىرىدىقىدەك نەتىجەلىرى ئۇچۇن ھەملەتكەتلىك ئاخباراتچىلار جەھىئىتتەنىڭ 30 يىل ئىشلىپ تىۋەھپىئە قوشقا ئىلىق شەرەپ گۈۋاھنا مەسىنغا ئېرىدىشكەن ھەمە ئۇنىڭ نامى «ھازىرقى زامان جۇڭگوسىدىكى ھەشھۇر سەنەتىكارلار لۇغىتى»، «ھازىرقى زامان جۇڭگوسىدىكى ھەشھۇر تەھر در - مۇخېرىلارنىڭ تەرجىمەھالى قاھۇسى»غا كەرگۈزۈلگەن.

ئابلىز ئۆمەر ئىشتىن سىرتقى ئەدەبىي ئىسجادىيەت بىلەن شۇغۇللىنىپ ھەر دەرىجىلىك نەشر دىياتلار نەشىر قىلغان ئۇن نەچىچە بىرلەشمە توپلاھغا ئەسەرلىرى ئېلىنىخان، ئۇنىڭ كۆپلىكىن شېئىر، ھېكايە، ئۇچپېرك، سەنۋىن، ئۇبىزورلىرى ئېلان قىلىنىغان، «ئۆمۈر ئىزلىرى» ناملىق شېئىرلار توپلىمى، «ۋاپادارلىق كۈيى» ناملىق ئۇچپېركلار توپلىمى نەشىر قىلىنىغان، بەزى ئەسەرلىرى مۇنىھۇۋەر گە-سەر مۇكاكاپاتىنغا ئېرىدىشكەن.

ئا بىلىز ئۆمه‌ر هاز در جۇڭگو ئاز سانلىق مەللەت نەش
 ىرىيا تېمىلىرى خىزمەت كوهەتپەتىنىڭ ئەزاسى، جۇڭگو ئاز
 سانلىق مەللەتلەر ئەدەبىياتى تەتقىقات جەھەئىيەتپەتىنىڭ
 ئەزاسى، ئاپتونۇم رايونلۇق نەشر دىيا تېچىلار جەھەئىيەتپەتىنىڭ
 دائىمىيەتىيەت ئەزاسى، غەربىي ئاسىدا تەتقىقات جەھەئىيەتپەتىنىڭ
 ئەزاسى، يازغۇچىلار جەھەئىيەتپەتىنىڭ ئەزاسى، قەشقەر «قۇز-
 تادغۇ بىلىك» تەتقىقات جەھەئىيەتپەتىنىڭ مۇئاۋىن وەئىسى·
 هاز در قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىيا تىدا مەسئۇل خىزمەت
 ئىشلەۋاتىمدو·

ئابدۇلھەي ئابدۇزاھىر

ئابدۇلھەي ئابدۇزاھىر ئاتۇش
 شەھەر ئۈستىمن ئاتۇش بەيساق كەن-
 تىلدىن 1965 - يىلىدىن 1977 - يىلى
 خەچىر «قەشقەر گېزدىتى» دەمۇخ-
 بىرلىك، مۇھەممەدرەزلىك قىلغان؛ ئى-
 دارە ئىسلىقىلابىي كومەتپەت گېزدىت
 باشقۇرۇش گۇرۇپپەتىنىڭ مۇئاۋىن
 گۇرۇپپا باشلىقى؛ ئۇيغۇر تەھرەر
 بولۇمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قا-
 تارلىق خىزمەتلەرنى ئىشلىكەن·
 1977 - يىلى قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىيا تىغا يۇتكە لگەن· ھا-
 ز در قەشقەر ئۇيغۇر نەشر دىيا تىنىڭ باشلىقى·

ئۇبۇل شىرىپ

ئۇبۇل شىرىپ 1935 - يىلى
بىپۇرغا ناھىيەسىنىڭ سىيەك يېزدى
سىدا تسوغۇلغان. 1942 - يىلىدىن
1955 - يىلغىچە ئۆز يۇرتىدا باش
لانغۇچ، ئوتتۇرما كەنەپلەر دەقەش
قەر دار دەمەسۇ ئەللەمەن مەكتىپىدە
ئوقۇغان. 1955 - يىلى 7 - ئايدىن
1956 - يىلى 2 - ئايىغىچە پەيزا -
ۋات ناھىيەلىك 1 - ئوتتۇرما كەنە
تەپتە ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان. 1956 -

يىلى 2 - ئايدىن 1964 - يىلغىچە «جەنۇبىي تىيانشان»
گېزىتى ۋە «قەشقەر گېزىتى» دە مۇھەممەرلىك - مۇخ
بىرلىق قىلغان؛ كەسپىي گۇرۇپپىمنىڭ باشلىقى، ئىدارە
پار تکوھىنىڭ ئەزاىسى، ئۇيغۇر تەھرىر بىلۈمەنلىك مۇئا -
ۋىن ھۇدىرى بولۇپ ئىشلىگەن. 1964 - يىلى 9 - ئايدىن
1966 - يىلى 5 - ئايىغىچە ھەركىزدى مىللەتلەر ئىنستىتى
تۇتىدىنىڭ سىياسىي فاكۇلتەتتىدا بىلىم ئاشۇرغان، شۇنىڭ
دىن كېيىن خىزىھەت ئېھتىسياجى بىلەن «ئېلى گېزىتى»
ئىدارەسىنغا يۈتكەلىپ، 1991 - يىلغىچە ئۇيغۇر تەھرىر دە
بىلۈمەنلىك مۇھەممەر دەر، تەرجىمەنلىق قىلغان، ئىدارە پارتى
كۈمنىڭ ئەزاىسى، ئۇيغۇر تەھرىر بىلۈمەنلىك مۇدىرى،
ئىدارە تەھرىر ھەينتىدىنىڭ ئەزاىسى، ئىدارە پارتىكوم ئىن -
تەزام تەكشۈرۈش كۆمۈتېتىنىڭ شۇجىسى قاتارلىق ۋەزى -
پەلەرنى ئوتتىگەن، كاندىدات باش تەھرىر دەلىك كەسپىي
ئۇنۋانى ئالغان. 1991 - يىلى پېنستىيىگە چىققان.

تۇردى باقى

تۇردى باقى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىدىن بولۇپ، 1933- يىلى تۇغۇلغان. 1950- يىلى تولۇق سەنى پۇتتۇرۇپ، 1961 - يىلى 4- ئايىمچە «جه نۇبىي تيانشان» گېزدىتى، «قەش قەر گېزدىتى» دە كورد بىكتۇر، كورد بىك تۇرلار بولۇمىنىڭ باشلىقى، تەھىرىر بولۇم ئىجتىمما ئىي ئىشلار گۇردۇپپە سىنىڭ باشلىقى بولغان، قوشۇمچە فوتو سۈرەت ھۇخىبرلىسىقى بىلە نەمۇشۇغۇ للانغان. 1961 - يىلى 4 - ئايىدا ۋىلايەتلىك پارتىكوم تەشۋىقات بولۇمىگە يۇتكىلىپ تەشۋىقات بولۇمىنىڭ ھۇ ئاۋىن باشلىقى بولغان. 1975 - يىلى 6 - ئايىدا قەشقەر ھەمۇرىي ھەھكىمە خەلق ئىشلار باشقارما سىخا يۇتكىلىپ، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، باشقارما پارتىيە گۇرۇپپەسىمەندىك مۇئاۋىن شۇجىسى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتكىمەن. 1994 - يىل دەم ئېلىشقا چىققان.

تۇختى قاسىم

تۇختى قاسىم 1934 - يىلى 11- ئايدا ئاتۇش شەھىرىنىڭ ئارغۇيپەزىسىدا دېھقان ئائىلىسىدە تۇغۇلغا ن. 1950- يىلىدىن 1953- يىلى 1- ئايدىچە جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارەمىيەسى 2 - كورپۇس تەرىپىم - تەربىيە پولكىنىڭ ئەندىملىق خەنزاۋەتلىقىلىك خەلسەسىدە تۇقۇغان؛ 1953 - يىلى 1- ئايدىن 1976 - يىلى 12 - ئايدىچە «جەنۇبىي تىيانشان» گەزىتىۋە قەشى

قدىر گەزىتىي» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇملىرىدىدە مەخسۇس تەرەزىجىما نلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللانغان؛ 1976 - يىلى 12 - ئايدىن 1991 - يىلى 8 - ئايدىچە جۇڭگو مەركىزىيەتلىقىلىق تەرەزىجىمە ئىدارەسى (هازىرقى جۇڭگو مەللەتلىق تەرەزىجىمە مەركىزى) دە تەرجىمەنلىق بىلەن شۇغۇللانغان.

تۇختى قاسىم تەرجىمەنلىق خىزمىتىنى ئۆزىنىڭ ئۆز لۇكىنىڭ دەپ قاراپ، بۇ كەسپىنى قىزىغىن سۆيۈپ، تەرىدىشىپ ئۆز لۇكىدىن ما تېرىدىا للاردىن ۋە ئۇستا زەنلىرىدىن ھەم سەپداشلىرىدىن ئۆكىمنىپ، تەرجىمە، تەھرىر لەك سە-ۋەدىيەسىنى ئۆز لۇكىسىز ئۇستا زەرۇپ، تەرجىمەنلىق سېپىيە دا-ۋاملىق ئۆز تۆھپىسىنى قوشماقتا. ئۇ، كاندىدا ئاش تەرەزىجىما نلىق ئۇنىۋانىغا ئىنگە بولغان؛ جۇڭگو نەشردىيات سا-ھەسىدىكىلەر لۇغۇتى، جۇڭگو ئالىملىرى ئىسسىمىلىكى لۇغۇتىمدا تونۇشتۇرۇلغان. هازىر شىنجاڭاڭپەن - تېخنىكا سەھىيە نەشردىيا تىدا ئىشلەۋاتىمدا.

ئۆھەر قادىر

ئۆھەر قادىر 1932 - يىلى ئاقى - سۇ ۋىلايىتى كەلپىن ناھىيەسىنىڭ يۇرچى يېزدىدا توغۇلخان. 1943 - يىلدىن، 1947 - يىلغىچە باشلانغۇچە كەكتەپتە، 1950 - يىلدىن 1951 - يىلى 9 - ئايىخىچە ئاقسو سەھىمەك تىپىدە ھەددە سابق شىنجاڭ بىزۇرۇ كادىرلار يېتىشلىرىدۇرۇش ھەكتەپىدە ئوقسۇپ، «ئاقسو گېزدى» ئۇيغۇر تەھرىر بۇلۇمىگە خىزەتكە ئورۇنى لەشىپ 1953 - يىلغىچە مۇخبىرلىق قىلغان. 1954 - يىلدىن 1980 - يىلغىچە «جەنۇبىي تيانشان گېزدى»، «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇرتەھرىر بۇلۇھلىرىدە مۇخبىر - مۇھەممەدىلىك قىلغان ھەم مۇخبىرلار ۋە ئىقتىسادىي خەۋەرلەر گۇردۇپ - سىنىڭ ھۇئاۋدىن باشلىق، باشلىقلۇق ۋە زىپسىنى ئۆتىگەن. ئۆھەر قادىرنىڭ 30 يىلغا يېقىن ھاياتى پارتىيەنىڭ تىلى بولغان گېزدىنى ياخشى چىقىرىش بىلەن ئۆتكەن، ئەمە لە يەت جەريانىدا، ئاخبار اتچىلىق ئىلىمنى بىر قەددەر پېشىشلىق بىلىشكە ئىمەن بولسۇپ، تونۇشتۇرۇش، زىيارەت خاتىدە رىسى، ئەددەبىي ئاخبارات، ئوبىزور، باش ماقاالە قاتار - لىقلارنى دەل ۋاقتىدا، توغرى، جانلىق ۋە نىشانچانلىقى ئېنىق قىلىپ يېزدىپ، تەھرىرلىپ ھۇشتەردىلەر بىلەن دەل ۋاقتىدا يۈز كۆرۈشتۈرۈشكە تىرىشقاڭ. ئۇ، يەنە ئۇيغۇر تەھرىر بۇلۇم مۇخبىرلار گۇردۇپ - سىئۇللۇق خىزەتىنى ئۇستىگە ئېلىپ ئىشلىگەن ۋاقتىدا، «قەشقەر گې-

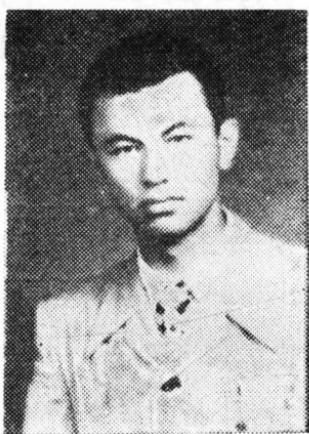

زىتى ھۇخېرلار ئىشى» نىۋااقتىدا چىقىرىش، ناھىيەلەرگە بېرىدىپ ئىختىياردى ھۇخېرلارغا دەرس ئۆتۈش، ھۇخېرلار قوشۇنىنى تەرتىپكە سېلىش، دوست ھۇخېر تۇتۇشتەك كۆپ خەل شەكىل، جانلىق ئۇسۇللارنى قوللىمىپ، گېزدىتىمىزنىڭ ئىختىياردى ھۇخېرلار قوشۇنىنىڭ ساغلام، ھۇنىتىزم داۋاجى لەندىپ، گېزدىتىنىڭ ياخشى چىقىشىنى ئىلايىرى سۇدۇپ، پار-تىپنىپ، ھەزگىلدىكى تۈپ سەياسەت، فاڭجىن، لۇشىيەزلىرى دىنىڭ تەشۋىق قىلىنىپ، ئىزچىلاشتۇرۇلۇپ ئەجرا قىلىنىشىغا توهىپ قوشتى.

يولداش ئۆمەر قادىر 1980 - يىلى ۋىلايەتلىك ئۇت تۇر اسوتقا خىتىزىھەت ئالىمىشلىپ، شۇ ئورۇنىدىن پېنىسىگە چىققىتى.

ئاخۇن حاجى

ئاخۇن حاجى 1933 - يىلى ئا- تۇش شەھىرىنىڭ ئۇستىون ئا تۇش يېزدىسىدا تۇغۇلغان. 1949 - يىلى 9 - ئايدىن 1955 - يىلى 7 - ئا يې خىچەر قەشقەر سەقەن مەكتىپى، شىن- جاڭ ھەربىي رايىسنى پىيادە ئەس- كەرلەر مەكتىپى، 1 - ئاۋۇغۇست يېزى ئىنگىلىك ئىدىسىتتۇتى، سابق شىن- جاڭ ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك تەپلەردە ئوقۇغسان. 1955 - يىلى

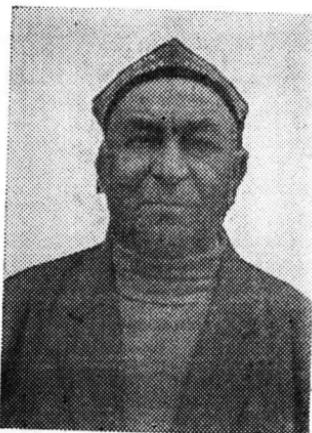
7 - ئايدا ئوقۇش پۇتتۇدەن كېيىن، ساپىق شىن-جاڭ ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك تارىخ - جۇغراپىيە فاكۇلىتېتىدا ئوقۇتىۋچى

بو لغان.

1961 - يىلى 3 - ئايدا، شەجىڭاڭ داشۇدىن «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھەر در بولۇمەندىڭ تەرىجىمىانلار ئىشىخانىغا يىۋتكىلىپ كېلىپ، يېزىق تەرجىمەنىقى بىلەن شۇ- سىغا گېزدىتى چەتكەنلەر ئەنلەرنىڭ ئەشكەنلىقى بىلەن شۇ- غۇ للانغان. گېزىتىخانا تەرجىمەنانلار ئىشىخانىدا ئەشلىكەن 18 يىل جەريانىدا «قەشقەر گېزدىتى» نىڭ ئۇيغۇرچىسىغا بېسىلىك دىغان مەملىكتە خەۋەرلىرى ۋە خەلقئارا خەۋەرلەر- لەرنى تېز، سۈپەتلىك تەرجىمە قىلىپ ۋە تەھەر در لەپ ئىق- تىمىدارلىق تەرجىمان بولۇپ تونۇلغان. شۇنىڭ بىلەن بىر چاغدا قوشۇمچە مۇخبىرلىق خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىكىنىپ كۆپلىكەن خەۋەر - ماقا لىلەرنى يېزىپ ۋە فوتو سۈرەتلىرى- نى تارتىپ گېزدىتتە ئېلان قىلىپ، كۆپ قېتىم مۇنەۋەر- دەختىيارىي مۇخبىر بولۇپ مۇكاپاتلانغان. 1979 - يىلى 12 - ئايدا قەشقەر ۋىلايەتلىك ئوتتۇرما خەلق سوت مەھ- كەممىسىگە يىۋتكىلىپ، «جەنابىي ئۇشلار قانۇنىدىن سوئال - جاۋابلار» قاتارلىق كىتابلارنى تەرجىمە قىلغان، «قۇشلار دۇنیاسى» دېگەن كىتا بنى تۈزۈپ نەشىر قىلدۇرغان. سىيما- سىي قانۇن خىزمىتىدىن نۇرغۇن سۈپەتلىك ماقالە، خەۋەر- لەرنى يېزىپ، گېزدىتىلەر دە ئېلان قىلىپ كۆپ قېتىم مۇكا- پا تلانغان، 1994 - يىل پېننسىيەتىكە چىققان.

هاجى ئېلى

هاجى ئېلى 1928 - يىلى 5 - ئايدا ئاتۇش شەھەر دۇستۇن ئاتۇش يېزدىدا دېھقان ئاشلىرىنىدە توۇغۇلغان. 1954 - يىلغىچە ئاتۇش، دۇرۇمچىلەردە تۇقۇش ھەم خىزەتتە بولغان. 1956 - يىلغىچە «شىنجاڭ گېزدى» ئىدادردىدا ئىشلىرىنى. 1957 - يىلدىن 1979 - يىلغىچە «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمىدە هوۇخىز - مۇھەردىر بولۇپ ئىشلىرىنى. 1980 - يىلدىن 1988 - يىلغىچە قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم پارتىيە ھەكتىپىدە یۇتكىلىپ خىزەت ئىشلەپ، 1988 - يىلى پېنىسىدەيدىگە چىققان.

لۇپ ئىشلىرىنى. 1980 - يىلدىن 1988 - يىلغىچە قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم پارتىيە ھەكتىپىدە یۇتكىلىپ خىزەت ئىشلەپ، 1988 - يىلى پېنىسىدەيدىگە چىققان.

تۇرسۇن نەيمىاز

تۇرسۇن نەيمىاز 1941 - يىلى 1 - پەيزاۋات ناھىيەسىنىڭ غولتۇغراق يېزا بەشتۇپ كەنتىدە توڭۇلغان. 1954 - يىلدىن 1957 - يىلغىچە پەيزاۋات 1 - ئوتستۇرما ھەكتەپتە، 1957 - يىلى 8 - ئايدىن 1960-يىلى 9 - ئايىغىچە سابق شىنجاڭ ئىمنى - تەتتۇتى تىل - ئەدەبىيات فاكۇلتەتتىدا ئوقۇغان. 1961 - يىلى 9 - ئايدىن 1966 - يىلى 12 - ئايىغىچە پەيزاۋات 4 - ئوتستۇرما ھەكتەپتە

ئۇقۇشقۇچى بولغان. 1966 - يىلى 12 - ئايدىن 1984 - يىلى 6 - ئايىخىچى «قەشقەر گېزىتى» زىتىي «ئۇيغۇر تەھىرىر بولۇمدىدە مۇھىممەردر - مۇخېمىر، ئەجىتىمىسى ئىشلار گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى بولغان. 1984 - يىلى 6 - ئايدىا خىزىتەت ئېھتىمایاجى بىلەن «قەشقەر ئەدەبىياتى» ژۇرنالى تەھىرىر بولۇمگە بۆتكىلىپ ھازىرغەنچە ژۇرنالىنىڭ ھەسەنۈل مۇھىممەردرى، ۋەلايەتلىك يازى - غۇچىلار جەھىدىتىنىڭ رەئىسى قاتارلىق ۋەزىپەملەرنى ئۆتەپ كەلەكتە.

تۇرسۇن نىياز «قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھىرىر بولۇمدىدە ئىشلىكىن 18 يىلى جەريانىدا، ئۆزىنىڭ ياشلىق باهارىنى خەلقنىڭ ئاخبارات ئىشلىرىدا بېخىشلەپ، «قەشقەر گېزىتى» نىڭ ياخشى چىقىرىدىلىشىغا مۇناسىپ توھىپ قوشتى. ئۇ تەھىرىر بولۇمدىدە ئىشلىكىن يىللاردا تەھىرىرلىكىنى ياخشى ئىشلەش بىلەن بىر چاغدا، يەندە كۆپلىكىن ئەدەبىي ئاخبارات، تەپسىلىي خەۋەر، ئىلمىي ماقالە قاتارلىقلارنى يېپىزىسىپ گېزىتىتتە ئېلان قىلدۇرغان. ئۇنىڭ 1987 - يىلى مىللەتلەر نەشردىياتى تەردپىدىن نەشىر قىلىنىغان «ئۇزۇن سەپەر ناسخىلىرى»؛ 1989 - يىلى «قەشقەر ئۇيغۇر نەشردىياتى تەردپىدىن نەشىر قىلىنىغان سۇدىن چىققان پەردازات» ماۋىزۇلۇق شېئىرلار توپلىمىخا كىرگۈزۈلگەن كۆپلىكىن شېئىرلىرى ۋە «ئاچا - سىڭىل» ماۋىزۇلۇق ھېكايدىلەر توپلىمىخا كىرگۈزۈلگەن كۆپلىكىن ھېكايدى، نەسىر، مەسىھلىسى، ئۇ «قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر تەھىرىر بولۇمدىدە ئىشلىكىن شۇ مەزگىللەر دە يېزىلغاڭ. ۋە تۇنجى بولۇپ «قەشقەر گېزىتى» دە ئېلان قىلىنىغان.

ئۇچقۇنچان ئۆمەر

ئۇچقۇنچان ئۆمەر 1945 - يىلى قەش-

قەر كونىشەھەر ناھىيەسىنىڭ بازار
ئىچىمىدىكى بىر مەرىپە تېھرۇھە ئىد-
لىدە تۇغۇ لەغان 1952 - يىلدىن 1968 -
يىلغىچە باشلانغۇچ، تو لۇقسىز، تو-
لۇق ئوقتۇرا مەكتەپلەرde ۋە بېبى-
جىڭىڭ ھەركىزىيە مەللەتلىر ئىنسىتتە-
تۇتىدا ئوقىخان 1971 - يىلدىن
1981 - يىلغىچە «قەشقەر گېزىتى»
ئۇيغۇر تەھەردر بولۇمەدە مۇخېس-

مۇھەردر بولۇپ ئىشلىگەن 1981 - يىلدىن ئېتىبارەن

«قەشقەر ئەدەبىياتى» ژۇرنالىنىڭ ھۇئاۋەن مەسئۇل ھو-

ھەردر بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە 1957 - يىلدىن باش-

لاب ئۇنىڭ يازغان شېئىر، ئەدەبىي ئەسەرلىرى، خەۋەر

ماقا لەلىرى «شىنجاڭ پىئۇنپەرلىرى»، «قەشقەر گېزىتى»،

«شىنجاڭ دېقاڭلىرى» قاتارلىق گېزىت-ژۇرناللاردا ئېلان

قىلىنىخان. ئۇ ئۇزۇن يىلىلىق ئەدەبىيات سەننەت، ئاخبا-

را تىچىلىق داياتىدا قىرىشىپ ئۆگىنلىپ ۋە يېزىپ، بەلگى-

لىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگەن. گېزىتنىڭ سان سۇ-

پەت جەھەتنىن ياخشى چىقىمىشى ئۇچۇن بىر كىشىلىك ھەسىھ

قوشقاڭ. كەسىپىي خىزەتتە قىزغىن ۋە تەشەببۇسکار بول-

لۇپ، سەھۋەتلىك، سەۋپەتلىك ماقا لە-

لەرنى تەھەردر لەپ گېزىتكە چىقىرىپ، جامائەتنىڭ ياخشى

باھاسىخا ئېرىشىكەن. ئۇ گېزىتلىك

ئىسى دە بىرىيەت بېتىتىنى ياخشى چىقىرىدىش ئۈچۈن ئا - لاهىدە كۈچ قوشقان . ئۇ، ھازىر جۇڭگۇ ئاز سانلىق مىللەت يازغۇچىلىرى جەھىدىيەتى، جۇڭگۇ فۇلكلۇر جەھىدىيەتى، شىنجاڭ «قۇتا دغۇمىلىك» تەتقىقات جەھىدىيەتى قاتارلىق 10 نەجىچە ئىلىمىي تەشكىلاتنىڭ ئەزىۋەت دىرىدىت ئەزاسى .

ئا بدۇجىلىل تۇرسۇن

ئا بدۇجىلىل تۇرسۇن 1940-يە -
لى خوتەن لوپ ناھىيە يىسۇرۇڭقاش
يېزى ئالىتىلە كەنەنەدە تسوغۇلخان .
1948 - يىلىدىن 1552 - يىلغىچە ئۆز
يۇر تىدىكى باشلانغۇچە كەتكەپ، خو-
قەن سەھن ھەكتىپى، قەشقەر ئۇيغۇر
تولۇق ئۆتتۈر 1 ھەكتىپى، شىنجاڭ
ئۇنىۋېرسىتەتنىڭ ما تېھما تىكى فاكۇل-
تېتىلىرىدا ئۇقۇغان . 1959 - يىلى 7 -
ئا يىدىن 1975 - يىلى 7 - ئا يىلغىچە

قەشقەر ۋەلايەتلىك ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش ھەكتىپى
ۋە قەشقەر سەھن ھەكتەپلىرى دە تىم - ئەدەبىيەت ئوقۇتقۇ-
چىسى بولغان . 1975 - يىلى 8 - ئا يىدا «قەشقەر گېزدى»
ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمىگە يۆتكىلىپ، 1985 - يىلى 7 - ئا يى-
خىچە ھۇخبىرىلىق - ھۇھەردىرىلىك خىزمەتى بىلەن شۇغۇل-
لانغان ۋە كەسپىي گۇرۇپپەندىڭ باشلىقى بولغان .

ئا بدۇجىلىل تۇرسۇن كەسپىي خىزمەتلىك رىزى ئىشلەش

ئا بىدۇچېلىل تۇرسۇن 1980 - يىلى قەشقەر ۋەسلايىتى
بويىدېچە ھۇنەۋەر ئەدەبىي سەجادىيەت خادىمى بولۇپ با-
ھالىنىپ ھۇكماپ تىلانغان؛ ھۇھەردىرىلىك كەسىپىي ئۇنىۋانى
ئا لىغان. ئۇ، 1985 - يىلى 7 - ئايدا قەشقەر خەلق رايىتىو
ئىستانا نىمسىىغا يۆتكىلىپ، شۇنىڭدىن بۇيان، ئۇيغۇر تەھرىر
بۇلىدىنىڭ مۇدىرىلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتەپ كەلەكتە.

مۇھەممەت ھېپىيت

مۇھەممەت ھېپىيت 1945 - يىلى
 قەشقەر شەھىرىدە قىوغۇلخان. ئۇ،
 باشلانغۇچۇ ۋە ئۇ تىتۇر 1 مەكتەپىنى
 قەشقەر دە پۇتىتۇرۇپ، 1960 - يىلى
 شەنچاڭ سەنئەت ئىدىستىتۇ تىننىڭ
 گۈزەل سەنئەت فاكولتەتنىغا قىوبۇل
 قىلىنىپ، 1965 - يىلى ئوقۇش پۇت-
 تۇرگەن. 1968 - يىلى «قەشقەر گې-
 زىتى» ئىدارىسىغا خىزمەتكە تەق
 سىم قىلىنىپ ئۇيغۇر تەھرىر بولۇ-

مەدە گۈزەل سەنئەت تەھرىر ۋە فوتۇ سىرۇرتەت ھۆخبىرى
 بولۇپ ئەشامىگەن. ئۇ تەھرىر بولۇمىدە ئىشلىگىن ھەزگى
 لمىدە جەھىئىيەت ۋە ئاساسىي قاتلام بىلەن كەڭ ئۇچرىشىش،
 تۇرھۇشقا چوڭتۇرچۆكۈش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ بىلىم دائىرى دىسىنى
 كېڭىھىتىپ، كەسپىي تېخنىكا سەۋىدىنى ئۆستۈرگەن. ئۇنىڭ
 ئەينى چاغىدىكى تۇنجى ئەسىرى - «قىز يۇتكەش» تېھىلىق
 هاي بوياق رسىمى 1979 - يىلى بېيىجىڭىدە ئېچىلخان «دۇ-
 لەتىمىز تۇرۇلغانلىقىنىڭ 30 يىلىلىقىنى تەبرىكلىش گۈزەل
 سەنئەت ئەسىرلىرى كۆرگەزمىسى» گە قاللىنىپ كەڭ تا-
 ماشىبىنلار بىلەن يۈز كۆرۈشكەن. مۇھەممەت ھېپىيت خىزمەت
 ئېھىتىياجىشا ئاساسەن 1980 - يىلى قەشقەر ۋىلايەتلىك ئام
 حىئى سەنئەت ساردىيەغا يۇتكىلىپ، مۇئاۋىن ساراي باش-
 لىقى ۋە گۈزەل سەنئەت خادىمى بولۇپ ئىشلىگىن. ئۇ 1981 -
 يىلى مەھەلمىكە تىلىك رسماamlar جەھىئىيەتلىك ئەزىزىقىغا
 قىوبۇل قىلىنىغان. 1983 - يىلى قەشقەر ۋىلايەتلىك گۈزەل

سەنئە تەچىلەر جەمئىيەتىدىنىڭ رەئىسى بولغان. مۇھەممەت
 ھېپىت قەشقەر دە ئىشلىگەن 23 يىلى جەريا نىدا كۆپلىكىنەمۇ—
 نەۋەر گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرىنى ئىجاد قىلىپ رەسىما—
 لىق مۇنېرىدە ئالاھىدە كۆزگە كۆرۈنگەن. ئۇنىڭ ئىجادرى—
 يەت تارىخىدىكى ۋە كەللەك خاراكتېرىدە ئىگە ئەسەرلىرى
 «بالدۇر كەلگەن كۆز»، «ئۇسما قويۇش»، «بىاش باهار»،
 «قاينىخان قۇملۇق» قاتارلىقلار ئارقا — ئارقىدىن مەملەت
 كەتلەك كۆرگەزەملىرگە تاللىنىپ مۇكايپا تىقا ئېرىشكەن.
 مۇھەممەت ھېپىت 1986 — يىلى «ئاپتونوم رايىون بسويمىچە
 مۇنەۋەر كەسپىي - تېخنىكا خادىمى»، 1989 — يىلى «قەش
 قەر ۋىلايەتى بويىچە 1- دەرىجىلىك مۇنەۋەر ئەدەبىيات—
 سەنئەت خىزەت قىچىسى» بولۇپ مۇكايپا تلانىخان.
 دۇھەممەت ھېپىت 1991 — يىلى شىنجاڭ رەسىمالار ئا—
 كادىمەيىسىنە يۇتكەلگەن. ئۇ ھازىر ئاپتونوم رايىونلۇق
 دەسىمالار جەمئىيەتىدىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت بويىچە
 2 — دەرىجىلىك دەسىما بولۇپ ئېشلىمەكتە.

تۇرسۇنچان زۇنۇن

تۇرسۇنچان زۇنۇن 1947- يە—
 لى ئاقسۇشەھىرىدە تۇغۇلغان. قەش
 قەر دە ئوقۇپ، ئۆسۈپ يېتىلىكىن.
 ھازىر ئۇ ئالىيە كەتكەپ مەدەنىيەت
 سەۋىدىمىسىنە ئىگە، ئۇتتۇرا دەرىجى—
 لىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنىۋانى ئالى
 خان. ئۇ، 1959 — يىلدىن بىاشلاپ
 «قەشقەر گېزدى» ئىدارىسى باسما
 زاۋۇتىدىنىڭ ذا بور ئىشچىسى بولغان.
 تەشكىل ئۇنى 1963- يىلى ئوقۇشقا

ئىمۇھەممەت خەنزاۋە تىلىنى پېشىشىق ئۆگىننىش پىۇرسەتىنگە ئىنگە قىلغان. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ گېز دىخانا باسما زاۋۇ-
 تى ۋە ئىدارەمەھۇر دىيدىتىنلىك تەرجىھانى بولغان. ئۇ 1975-
 يىلىدىن ئېتىبارەن ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمگە يىۋەتكىلىپ،
 1986 - يىلى 8 - ئايغا قەدەر تەرجىھىمە گۇرۇپپىسىدا
 ئىشلىگەن. تۇرسۇنجان تەرجىھىمە گۇرۇپپىسىدا
 ئىشلىگەن ئۇن نەچچە يىل جەريانىدا ئۇيغۇرچە گېز دىتكە
 خەنزاۋەچىدىن تەرجىھىمە قىلىپلا قالماي، ئۇيغۇرچە خەۋەر -
 ما قالە ۋە ئەدەبىي ئەسەرلەرنى خەنزاۋەچىغا تەرجىھىمە قى-
 لىش جەھەتلەردىمۇ ئالاھىدە تىرىشچانلىق كۆرسەتكەن. ئۇ،
 خىزىمەتلىك سىر تىقى ۋاقىتلاردا ئۇيغۇرچە ۋە خەنزاۋەچە كۆپ
 لىگەن خەۋەر - ما قالىلەرنى يېزىپ گېزدىت - ژۇرنالىرىدا
 ئىلان قىلدۇرغان.

تۇرسۇنجان 1986 - يىلى خىزىمەت ئېھتىياجى بىللەن
 ۋىلايەتلىك مەدەنلىكتە باشقارمىسىغا يىۋەتكىلىپ كەتكەندى-
 دى. ئۇ، ھازىر ۋىلايەتلىك ئاممىئىمەدەنلىكتە يۇرۇتىنلىك
 ھۇئىساۋىدىن باشلىقى، ئاپتونوم رايونلىق ئاممىئىمە-
 دەنلىكتە ئىلىمسيي جەھىئىتتىنلىك ھۇددىرىدىت ئەزاسى، ئاپ-
 تونوم رايونلىق پوچتا ماركىسى توپلاش ئىلىمسيي جەھىئىت-
 تىنلىك ھۇددىرىدىت ئەزاسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك تەرجىھانى-
 لار جەھىئىتتىنلىك ھۇددىرىدىت ئەزاسى، ۋىلايەتلىك مۇقام
 تەتقىقات ئىلىمسيي جەھىئىتتىنلىك ھۇددىرىدىت ئەزاسى.

مۇھەممەت ھاشىم

مۇھەممەت ھاشىم 1927 - يىلى
 قەشقەر شەھىرىگە تەۋە نەزەر باخ
 يېزدىسىنىڭ توققۇز تاش كەننىدە
 تۇغۇلغان. 1950 - يىلىدىن 1964 -
 يىلى خەپچە «جەنۇبىي تىيانشان گېزدە
 تىيىقىن»، «قەشقەر گېزدىي» ئۇيغۇر تەھەر
 رىدر بۆلۈھەلىرىدە ھۇخىرى - مۇھەرمەد
 دىر بولۇپ ئىشلىرىگەن. ئۇزۇن يىل
 خىزىمەتلىكىن ئايردىلىپ قېلىپ 1992 -
 يىلى 8 - ئايدا قەشقەر شەھىرىدە

ۋاپات بولغان.

ئا بىدۇرپەھم ئەخمىدى

ئا بىدۇرپەھم ئەخمىدى 1950 - يىلى «قەشقەر گېزدىي»
 گە يوْتكىلىپ كېلىپ، تەرجىمە گۇرۇپپىسىدا مەھلىكەت
 خەۋەرلىرى، خەلقئارا خەۋەرلەرنى تەرجىمە قىلىش;
 دادىئى ئىستا زىسىنى تارقا تاقان خەۋەرلەرنى تەرجىمە قىلىش،
 سېلىنىتتۈرۈش، تەھەرلەش خىزىمە تلىرىنى ئىشلىرىگەن.
 1959 - يىلى خىزىمەت ئېھىتىياجى بىلەن «شىنجاڭ گېزدىي»
 گە يوْتكىلىپ كەتكەن. شۇ ئورۇندىدا ۋاپات بولغان.

سادىت سىيىيت (ساۋىنچاۋ)

سادىت سىيىيت 1925 - يىلى
 ئاقسو كەلپىن ناھىيە تۈۋەن قاشى
 ئېرىق يېزدىدا تۇغۇلخان. 1954 -
 يىلى «ئاقسو گېزىتى» دىن يوّتكىـ
 لىپ كېلىپ، «جەنۇبىي تىيانشان
 گېزىتى»، «قەشقەر گېزىتى» ئۇيغۇر
 تەھردر بولۇھلىرىدە تەرجىمەنىلىق
 خىزىمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، ھەـ
 لمىكەت خەۋەرسىرى، خەلقئارا خەـ
 ۋەرلەرنى تەرجىمە قىلىش، سېلىشـ
 تۇرۇش، تەھردر لەش خىزىمىتى بىلەن دىـشغۇل بولغان.
 1961 - يىلى ۋىلايەتلىك 1 - خەلقـ
 دوختۇرخانىسىغا يوّتكەلگەن. 1977 - يىلى 1 - ئايىدا ۋـ
 پات بولغان.

مۇھەممەت مۇھەممەت

مۇھەممەت مۇھەممەت 1927 -
 يىلى غۇلجا شەھىرىنىڭ قازانچى
 مەھىھە لىلىسىدە سودىگەر ئائىلىلىسىدە
 تۇغۇلخان. 1935 - يىلىدىن 1945 -
 يىلغىچە غۇلجا ۋە قەشقەر شەھىر دـ
 دىكى باشلانغۇچ، ئوتتۇر 1 مەكتەپـ
 لەردە ئوقۇغان. 1948 - يىلىدىن ئاـ
 زادلىققا قەدەر قەشقەر «شىنجاڭـ
 گېزىتى» باسمما زاۋۇتىدا؛ ئازادلىقـ
 تىمن كېيىن، «جەنۇبىي تىيانشان گـ

ز دتى» وە «قەشقەر گېز دتى» باسمما زاۋۇتلىرىدا نابورچىك، نابور سېخىدىنىڭ باشلىقى، كورز پكتور، زاۋۇت ئىشچىلار ئۇيۇشمەسىنىڭ رەئىسى قاتارلىق ۋەزپىلەرنى ئۇتىگەن. 1959- يىلى ھەملەتكە تلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمَا خىزمىتى ئاك تىپلىرى ئۇچرىشىش يىخىنىغا قاتىنىشىپ، دۆلەت وەھبەرلىرى دىنىڭ قوبۇل قىلىنىشىغا ھۇيەسىسىر بولغان. 1960 - يىلى «قەشقەر گېز دتى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمىگە يۇتكىلىپ مۇختىب ۋەھىدەر بولۇپ ئىشلىگەن. 1965 - يىلى قەشقەر ۋەلايەتلىك سەنئەت ئۇمىتىكىگە يۇتكىلىپ، ئىلگىرى-ئاخىر يېڭىدىن قۇرۇلخان «ئۇلانمۇ چىردۇيى»نىڭ باشلىقى، «ئەن قىلابىي كومىتېت»نىڭ مۇئاۋىن مۇدرى ۋە ئىشخانى ھۇ-دەرى قاتارلىق ۋەزپىلەرنى ئۇتەپ، 1990 - يىلى ئالەم دەن ئۇتىگەن.

قااسم ئىسمىما يىل

قااسم ئىسمىما يىل 1942 - يىلى كونىشەھەر ناھىيەسىنىڭ بەشكىپرەم يېز 1 سېدى كەنتىدە تۇغۇلخان. 1962- يىلخىچە باشلانخۇچە كەتكەپ ۋە ئۇتەتۇر 1 دەكتەپىنىڭ تولۇقسىز، تولۇق سەنپىلىرىنى پۇتنىزى كەندىن كېپىن، ئىككى يىل ئائىلىسىدە دېھقا نچىلىق بىلەن شۇغۇللانخان. 1964 - يىلى 11 - ئايدىن 1965 - يىلى 8 - ئايدىخىچە قەشقەر سەفەن ھەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچى يېتىشتەرۈرۈش تېز كۇرسىدا ئوقۇپ، ئوقۇش پۇت-

تۇرۇپ، «قەشقەر گېزدى» تەھىرىر بولۇمكە خىزى-
ھەتكە تەقسىم قىلىنىپ، 1974 - يىلخېچە مۇخېرى - مۇھەر-
دەر بولۇپ ئىشلىگەن؛ 1974 - يىلى ئۇنىڭ خىزىمىتى كونى-
شەھەر ناھىيەسىنىڭ بەشكىپەرم يېزدىلىق پار تکوھغا يوقىدە-
لىپ، تەشۋىقات خىزىمىتى يىلىن شۇغۇللانغان. 1988 - يىلى
10 - ئايدا ئېخىر كېسەلگە گىردىپتار بولۇپ، 46 يىپىشىدا
ۋاپات بولغان.

ئابىدۇر اخەمان بۇلاق

ئابىدۇر اخەمان بۇلاق 1921 - يىلى
لى تۇغۇلغان. 1942 - يىلخېچە قەش-
قەر ۋە ئۇرۇمچىمە باشلانغۇچ، ئۇت-
تۇرا ھەكتەپلەردە ئوقۇغان. 1942 -
يىلىنىڭ ئاخىر لىرىدىن 1949 - يىل
6 - ئايىخەچە «شىنجاڭ گېزدى» ئە-
دارسىنىڭ ئۇيغۇر تەھىرىر بولۇ-
مىدە كورىبكتۈر، مۇخېرى، مۇھەر دەر
بولغان. 1949 - يىل 7 - ئايىدىن
تارىتىپ «يەكەن شىنجاڭ گېزدى»

تەھىرىر بولۇمكە مەسئۇل ۋەزدىپىدە بولغان 1950 -
يىلى يەكەن مەمۇرى ھەھىكىمىنىڭ ما ئارىپ بولۇمكە ۋا-
قىتلىق خىزىمەت ئىشلىگەن. 1950 - يىلى «يەكەن شىنجاڭ
گېزدى» ئىدارىسى جۇڭگو كوهەمۇنىستىك پار تىبىسى يەكەن
ۋەلايەتلىك پار تکوھنىڭ رەھبەرلىكىگە ئۆزكەندىن كېيىن،
1953 - يىلىنىڭ ئاخىر دىمەچە «يەكەن ئامەنۋى گېزدى» دە
تەھىرىر بولۇم ھۇدىرى بولۇپ ئىشلىگەن. 1954 - يىل 1 -
ئايدىن 1969 - يىل 9 - ئايىخەچە «قەشقەر گېزدى» ئۇيغۇر
تەھىرىر بولۇمكە مۇخېرى، مۇھەر دەر، كەسپىي گۇرۇپپىنىڭ
باشلىقى بولۇپ ئىشلىگەن. ھازىر ئائىلىسىدە .

ئىسلام ناماڭ

ئىسلام ناماڭ 1919 - يىلى
قەشقەر شەھەر نەزەر بىاغ يېزدىسى
نىڭەزەزەت كەنتىسىدە تىۇغۇلغان.
1947 - يىلىدىن 1949 - يىلىخېچە شىنە
چاڭدا تۇنجى قېتىم قۇرۇلغان دا
رەلۇغۇنۇندا (شىنجاڭ شۇيۇھەنسىدە)
دۇقۇغان. 1949 - يىلى 10 - ئايدا
شىنجاڭ تىنچلىق بىلەن ئازاد بولى
خاندىن كېيىن، كادىرلار مەكتىپىدە
ئوقۇپ، 1950 - يىلى «جەنۇبىسى

تىيانشان گېزدىيىتى» دە هوختىرى - هوختىرى در بولۇپ ئىشلىكىن.
1956 - يىلى قەشقەر ۋەلايەتلىك نېفيت شەركەتىمە ئالى
ماشقان. 1980 - يىلى پېنسىيەتىمە چىققان.

ئاۋۇت بارات

ئاۋۇت بارات 1948 - يىلى
يۈپۈرغا ناھىيە يۈپۈرغا يېزدىسىنىڭ
مىچىتىكۈل مەھە لەمىسىدە دېقاڭ ئا
ئىلىسىدە دۇزىياغا كەلسىگەن. 1967 -
يىلى 8 - ئايدا، قەشقەر سەھىن
شۇيۇھەنسىنىڭ جۇڭگو تىل -
ئەدەبىيات فاكۇلتېتىنى پۇتتۇرۇپ
خىزىھە تكە قاتناشقان. 1981 - يىلى
7 - ئايدىن 1984 - يىلى 9 - ئاي
خەچە «قەشقەر گېزدىيىتى» دۇيغۇر تەھ-

تىرىز بولۇمىدە ھۇھەردىرى - ھۇخېرىر بولغان. بۇ قىسىقىدىن
 ئاقىت ئىچىدە، كۈندىلىك خەۋەرلىرىنى تەھرىرىلىگە ندىن
 باشقا يەنە، نەزەر دىيىشى، ھۇھاڭىمە ماقالىلىرىنى، ھەر
 خىل ڑانىرىدىكى ئەدەبىي ئەسەرلىرىنى تەھرىرىلىش، تەرجىب
 چە ئەسەر ۋە ھەر خىل تەرجىمە ساۋاتلارنى سېپايىشتۇرۇپ
 تەبىارلاش، تەرجىمە قىلىش ئىشلىرى بىلەن شۇغۇ للانغان.
 150 پارچىسىدىن ئارتسۇق تەبىارلاشىسى خەۋەر،
 تەكشۈرۈش دوكلاتلىرىرىنى، نەزەر دىيىشى،
 ھۇھاڭىمە ماقالىلىلىرىنى يېزىپ، ھەر دەرىجى
 لىك گېزىت - ژۇرنال، ئىستانا نىسلايدا ئىللان قىلدۇرغان.
 ھەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانا نىسىسى، «شىنجاڭ گېزىتى»،
 شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانا نىسىسى، «شىنجاڭ ياخېرىكا تۇر-
 ھۇشى» قاتارلىق ئورۇنلار تەرىپىدىن بىر قانچە قېتىدىم
 ھۇنەۋەر ئەختىبىاردى ھۇخېرىر بولۇپ باهالانغان ۋە ھۇكما-
 پاتلانغان. 13 پارچە خەۋەر ۋە تەبىانلىي خەۋەرى شىنى
 خۇا ئاخبارات ئاگىپىنتلىقى، «خەلق گېزىتى»، «يېرىدىم ئايدى-
 لمىق سۆھېت» قاتارلىق ئاخبارات ئورۇنلىرى تەرىپىدىن
 تارقىتىلغان. 1984 - يىلى ئۇنىڭ خىزىھەت ئۇرنى ئالىماش-
 قان بولسىمۇ، ئاخبارات كەسىپىنى يەنەلا قىسىغىمن سۆيۈپ
 ئىشلەپ كەلدى. 400 پارچىسىدىن ئارتسۇق خەۋەر، نەزەر دىيىشى،
 ھۇھاڭىمە ماقالىلىلىرىنى يېزىپ ۋە ھەر خىل ھۆسەن
 خەن، فوتۇ سۈرەت ئەسەرلىرىنى تەبىارلاپ ھەتبۇ ئاتلاردا
 ئىللان قىلدۇردى.

ئاۋۇت بارات يېقىمىرىقىدەك نەتىجىلىرىلىگە ئاساسەن،
 1994 - يىلى جۇڭگۇ خەلقئارا رادىئو نەشر دىياتى تەرىپىدىن

نه شدر قدلىپ تارقىتىلخان «هازىرقى زامان خەتنات، گۈزەل سەنئەت خادىملىرى لۇغىتى» چىشكى كەتا بىتا ئۆزىنىڭ سۈرۈدىتى ۋە بىر پاچە ھۆسەن خەت دەسىرى بىلەن تونوش- تۈرۈلدى. ئۇ ھازىر، جۇڭىگو خەتنىتسالار جەھىيەتى شىندى- جاڭ شۆبىسىنىڭ ئەزاىسى، جۇڭىگو فوتوكراپلار جەھىيەتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئەزاىسى، ئاپتونوم دايىونلۇق خۇش- خەتكىچىلىك ئىلمىمىي جەھىيەتىنىڭ ئەزاىسى، شىنجاڭ ئاخ- بىرات ئىلمىمىي جەھىيەتىنىڭ ئەزاىسى، قەشقەر ۋەلايەتلەك پەلسەپە ئىلمىمىي جەھىيەتىنىڭ ئەزاىسى، خەتمىتاتلار جەھىيەتىنىڭ ھۇئاۋىن باش كاتىپى، فوتوكراپلار جەھىيەتى- نىڭ باش كاتىپى، قەشقەر ۋەلايەتلەك ئەدەبىيات سەنئەت- چىلەر بىر لەشىمىنىڭ ھۇئاۋىن دەئىسى .

مۇھەممە قىتۇرسۇن ئابدۇكپۇرمۇ

مۇھەممە تىتۇرسۇن ئابدۇكپىردىم
1954 - يىلى 1 - ئايىدا تىتۇغۇلار
خان، مارالبېشى ناھىيىتىنىڭ دۆلەتى
لە تىبااغ يېزىسىدىن 1960 - يىلى
دىن 1968 - يىلى خىچە مارالبېشى
ناھىيىتىنىڭ باشلانغىچى ۋە ئۇتتۇرما
مەكتەپتە ئوقۇغان 1973 - يىلىدىن
1977 - يىلغىچە شىنجاڭ «1 - ئاۋىچى»
غۇست» يېزى 1 ئىككىلىك شۇيۈھەندىدە
ئوقۇغان 1977 - يىلىدىن 1978 - يىلغىچە

چه نوبی شنجهاڭ يېزى ئىگىلەك شۇيۇھ نىدە ئىسوقۇ تقوچىدلىق قىلغان 1978-1985-يىلىدىن قەشقەر كىزىدىتى»

ئۇيغۇر تەھىرىر بۆلۈمىدە ھۇخېر، ھۇھەردىر بولۇپ ئىشلىكىنەن. 1994 - يىلىدىن 1985 - يىلىغاچە قەشقەر ۋە دلايىھە تەلىك پارتكوم ئورگىنىدا تەشۇرقات بۆلۈم خادىسى، ئىشخانىدا كاتىپ بولۇپ ئىشلىكىنەن. ھازىرى ئۇ پەيزاۋات نا-ھەدىلىك پارتكوھدا دائىمىتىي ھەيەت ئەزاسى بولۇپ ئىشلەۋا تىدۇ.

ئۇ 1974 - يىلىدىن ھازىرىغاچە «بىز ئىوت يۈرەك ياشلار»، «سۇمۇرۇغقا مەدھىيە»، «قارلىغاچىنىڭ قايتىپ كېلىشى» (باللادا)، «جانىۋارلار ناخشىسى» (سېكىل)، «قەش قەرنىڭ سەھىرى»، «كۈمۈننىستەنلىك بسۇرچى» (شېئىردى پۈئىما)، «قارلىق تاغدىكى زەپسەر كۈيى» (باللادا)، «ئەتلەس كۆڭلەك كەيىگەن قىز» قاتارلىق 500 پارچىدىن ئار تۇق شېئىر، «شېئىر دىيەتىمىزدىكى ئالىم تۇيىغۇسى توغرىسىدا» قاتارلىق 20 پارچىدىن كۆپرەك ئەدەبىي توبىزورنى يېزدىپ، «تارىم»، «قەشقەر ئەدەبىيەتى»، «شىنجاڭ گېزدىتى»، «قەشقەر گېزدىتى»، «شىنجاڭ ياشلىرى» قاتارلىق گېزدىتى - ژۇرماللاردا ئېلان قىلىسىدۇردى. ھازىرى ئۇ قەشقەر ئۇيغۇر نەشردىاتىغا يوللاش ئۇچۇن «تارىمدىن سادا» ناھلىق شېئىرلار تىپلىمى ئۇسۇستىدە جىددى ئىشلىكىتىتى.

ئۇ قەشقەر ۋە دلايىھە تەلىك يازغۇچىلار جىئە مەنەتىنىدا ئەزاسى، ئەدەبىيەت تەتقىقات جەھەنەتىنىڭ ئەزاسى.

غالىپ زۇلال (تاجىك)

غا لىپ زۇلال 1954-يىلى تاشقۇرغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيەسىدە تۇغۇل-خان، ئۇقتۇرَا - باشلا ئغۇچ مەكتەپ-لەرنى قەشقەر شەھىرىدە ئوقۇغان. 1974-يىلى قەشقەر سەھن ھەكتىپىنى پۇتتۇرۇپ، 1977-يىلى خېچە تاشقۇر-غان ناھىيەلىك 1 - ئۇقتۇرَا مەك-تەپىدە ئوقۇت-قۇچىلىق قىلىغان. 1977 - يىلدىن 1986 - يىلى خېچە «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىر دەر

بۆلۈمىدە مۇخېر، مۇھەممەر بولۇپ ئىشلىگەن. ھۇشۇ مەز-گىلەدە شىنجاڭ رادىئو سەھن داشۋىسىنىڭ تىل - ئەدەبىيات كەسپىدە ئوقۇپ دىپلىوم ئالخان ھەممە 1984 - يىلى ھەملەكتە بويىسچە ئاخىباراتچىلاردىن ئېلىنىغان بىر تۇشاش ئەمەتھانغا قاتىشىپ، لايدا قەتلەك گۇ-ۋاھناھىسىغا ئېرىشكەن ۋە بىر نەچچە قېتىملىق ئاخىبارات-چىلىق كىورسلىرىنىڭدا قاتىنىشىپ، كەسپىسى ئىقتىدارنى يۇقىرى كۆتۈرگەن؛ ھەر خىل ۋانىرىدىكى خە-ۋەر - ماقالىلەرنى يېزىپ ئېيان قىلدۇرغان. «ئالتۇن دەرۋازا - خونجىراپ»، «داستىخان ئۇستىدىكى پاراڭلار»، «قاداق قولدىن ئالتۇن تۆكۈلمەكتە»، «پەرۋاز قىلى قە-ران بۇركۇت»، «ئالغا بېسىۋاتقان داڭباش» قاتارلىق خە-ۋەر - ماقالىلىرى ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەت دەرىجى-لىك مۇكايپا تقا ئېرىشكەن.

غالىپ زۇلال 1985 - يىيل قەشقەر ۋىدلايەتلىك مائانى رىپ باشقاردىسى گۈوقۇتۇش تەتقىقات ئىشخانىسىغا يىوتىكى لىپ بارغان بولۇپ، ھازىر شۇ يىھەردە ئىشلىك ۋاتىسىدۇ، ئۇ دۇھە درىرلىك كەسپىي ئۇنىۋانى ئالغان.

روزىگۈل سادىق

روزىگۈل سادىق 1947 - يىلى قەشقەر شەھىرىدىگە تەۋە نەزەر باغ يېزىسىدا دېھقان ئائىلىمىسىدە تۇن غۇلغان. 1965 - يىلىغىچە باشلاندۇغۇچى، ئۆتتۈرۈمىھەكتە پىلەردە ئۇقۇغان. 1965 - يىلىدىن 1969 - يىلى خىمەتچە قەشقەر سەفەن شۆيىھەندىنىڭ تىملەتىدە بىدیات فاكۇلتەتىنىدا ئۆقۇغان. 1970 - يىلى 9 - ئايىدىن 1976 - يىلى 10 - ئايىخىمەتچە دەكتىرتىلىك

ناھىيەسىدە تۇرۇشلىق مەلۇم ھەربىي قدىمىدا قايتا تەرىدە بىيە ئالغان ۋە يەكەن ناھىيەسىنىڭ ئىمەكتەر وچى بازارلىق ئۆتتۈرۈمىھەكتىپىدە ئۇقۇتقۇچىلىق قىلىغان. 1976 - يىلى 10 - ئايىدا «قەشقەر گېزىتنى» گە يۇتكىلىپ كېلىپ، 1987 - يىلى 10 - ئايىخىمەتچە ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمدىنىڭ كوردو بىكتىرۇر گۇردۇپپىسىدا ئىشلىگەن. 1987 - يىلى 1 - دەرىجىلىك كورۇرىپ بىكتىرۇر ئۇنىۋانىخا ئىمەكتەر بولغان. شۇ يىلى خەزىمەت كېھتىدە يىاجى بىلەن «شىنجاڭ گېزىتنى» ئىدداردىسىغا يىوتىكىلىپ كېلىپ، 1987 - يىلى 10 - ئايىخىمەتچە ئۇيغۇر تەھرىر بولۇمدىدە ئىشلىپ كەلمەكتە. ئۇنىۋانى ئەنچىلىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنىۋانى تەھرىر.

ئالانۇر ھېليم

1930 - يىلى 11 - ئايدا قىزدىلى سۇ قىرغىز ئاپستونىوم ئوبلاستى ئاتۇش شەھەر ئازاق دايىن ھىيىسى كەنتىدە تۇغۇلغان. 1957 - يىلدىن 1963 - يىلىخىچە «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇرتەھىرى بولۇمىدە مۇھەممەر - مۇخبىر بولۇپ ئىشلىگەن. كېيىن ۋىلايەتلىك پارتكىسەغا يىوتلىپ قەشقەر ۋىلايەتلىك ئايداللار بىر - لەشىمىسىدە، ئىشلىگەن ئۇنىڭدىن

كېيىن قەشقەر سەنەتىنە كەتكىپىدە مۇئاۋىدەن مەكتەپ مۇ - دەرى بولۇپ ئىشلىگەن. 1988 - يىلى 6 - ئايدا پېنى سىيىگە چىققان.

مۇھەممەت قۇپەھم ئەھەت

مۇھەممەت قۇپەھم ئەھەت 1938 - يىلى 5 - ئايدا قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇلغان. 1945 - يىلدىن 1950 - يىلىخىچە باشلاناخسۇج مەكتەپتە، 1950 - يىلدىن 1956 - يىلى 9 - ئايدىخىچە قەشقەر سەنەتىنە كەتكىپىسىدە ئۇقۇغان. 1956 - يىلى 10 - ئايدىن 1961 - يىلى 5 - ئايدىخىچە شۇ مەكتەپتە ئۇقۇستۇقۇچى بولغان. 1961 - يىلى 5 - ئايدا «قەشقەر

گېزىتى» نۇيغۇر تەھرىر بولۇمىگە يۇتكىلىپ كېلىپ، 1965-يىلى 8-ئا يېخىچە ھۇھەردىرىلىك-ھۇ خېرىلىق بىلەن شۇغۇ للان-خان، قوشۇمچە نۇيغۇر ھۇھەردىرىلىك بولۇمىنىڭ سىياسىي نەزە-ردىيە ئۆگەنلىش يېتەكچىسى، نۇيغۇر نابور ئىشچىلىرىدىنىڭ تىل - يېزىدق ئوقۇتقۇچىسى قاتارلىق خىزەتلىرىنى ئىش-لىگەن. 1965 - يىلى 8 - ئايدا قەشقەر ۋىلايەتلىك نۇيپ خۇر تولۇق ئۆتتۈرۈ ھەكتەپكە يۇتكىلىپ، 1990 - يىلىغا قەدەر ئوقۇتقۇچى، ئىلمىي ھۇدىر، ھەكتەپ ئىشخانا مۇ-دەرى، ھەكتەپ ئۆتتىپاق كۆمەتتىپتىنىڭ شۇجەسى بولۇپ ئىشلىگەن. 1990 - يىلى 1 - ئايدا پېنىسىيىگە چىققان.

جاپىيار ئەھەت

پېشىقەددەم ڈۇردالىست ۋە ھۇھەر-دەر جاپىyar ئەھەت 1929 - يىلى 12 - ئاينىڭ 6 - كۈنى خوتەن شەھىرىدىنىڭ گۈلباغ ھەھە لىدىسىدە تۇغۇلغان. 1945 - يىلى ئۈرۈمچى-دەركى ئۆلکەلىك سەفەن ھەكتەپتىپنى پۇتتۇرگەن. ئازادلىق-تىمن ئىلگىرى خوتەن چايىخانا ھەكتەپ، سەفەن ھەكتەپتىپ-ئەت ئوقۇتقۇچى، «تەكلىماكان گۈلى»

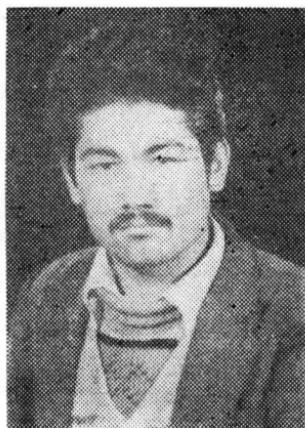

گېزىتىدە ھۇھەردىرى بولۇپ ئىشلىگەن. 1950 - يىلى 3 - ئايدىن 1954 - يىلى 7 - ئا يېخىچە «يېڭى خوتەن» گېزىتىدە دە باش ھۇھەردىرى بولۇپ ئىشلىگەن. شۇ يىلى خوتەن، يەكەن، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىنىڭ گېزىتىخانىلىرى قىسىقار-

تىلىپ، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونلۇق پارتكومنىڭ ئورگان
 گېزدىتى «جەنۇبىي تىيانشان گېزدىتى» گە قوشۇۋېتىلىگە نىدىن
 كېيىن قەشقەرگە يۆتكىلىپ كېلىپ، «جەنۇبىي تىيانشان
 گېزدىتى» دە مۇھەممەد بولۇپ ئىشلىگەن. نۇ، 1957 - يىلى
 7 - ئايدا ئۈرۈمچىگە، يۆتكىلىپ، 1961 - يىلىخېچە «شىن-
 جاڭ گېزدىتى» دە مۇھەممەد بولۇپ ئىشلىگەن، كېيىن خو-
 تەنگە يۆتكىلىپ مەمۇرىيەتىكىمە مەدەنلىيەت - ما ئارىپ
 بولۇمىدە ۋە «يېڭى قاشتىپسى» ژۇرنالىدا ئىشلىگەن. 1981 -
 يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئەدبىيات - سەنئە تېرىلىر بىر-
 لەشمەسىگە يۆتكىلىپ، «تارىم» ژۇرنالى شېئىرىيەت گۇ-
 دۇپىسىمىنىڭ باشلىقى بولۇپ ئىشلىگەن ۋە كاندىدات ئالىي
 مۇھەممەد ئۇنىۋانى ئالغان. نۇ شىنجاڭ يازغۇچىلار جەھىت-
 يىتىنىڭ ئەزاىى، جۇڭگو ئاز سانلىق مەللەتلەر يازغۇ-
 چىلىرى ئىلىدىي جەھىتىنىڭ ھەيەت ئەزاىى، ئاپتونوم
 رايونلۇق ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدبىياتى تەتقىققات جەھىت-
 يىتىنىڭ دائىمىي ھەيەت ئەزاىى. 1985 - يىلى شىنجاڭ
 خەلق نەشردىاتى ئۇنىڭ «سايرا بۇلبۇل» ناملىق شېئىرىلار
 توپلىمىنى، 1992 - يىلى قەشقەر ئۇيغۇر نەشردىاتى
 «تۇپراق ۋە تەر» ناملىق شېئىرىلار توپلىمىنى
 نەشر قىلدى.

ئەركىن ئەبەيدۇللا

ئەركىن ئەبەيدۇللا 1966-يىلى
پەيزاوات ناھىيە گۈللۈك يېزى 1 يېڭىباخ
كەنستىدە تۇغۇلغان. 1984 - يىل
8 - ئايىخىچە يېزى 1 تەۋەسىدىكى
باشلاذخۇچ، تولۇقسىز ئوقتۇرما، تو-
لۇق ئوقتۇرما كەپۋە قەشقەر سەھى
مەكتىپىنىڭ تىل - ئەدەبىيات كەسپىي
سىنىپىدا ئوقۇغان ۋە ئوقۇش پۇتنى-
دۇپ «قەشقەر گېزدى» ئۇيى
خۇر تەھرىدر بىولۇمگە تەق-

سىسم قىلىنىنىپ، 1991 - يىلى 7 - ئايىخىچە
مۇھەممەد سەھىپ بىولۇپ ئىشلىگەن. بۇ
جهرياندا نۇرغۇنلىغان ياخشى خەۋەر - ما قالىلەرنى يېزىپ
چىققان. مۇھەممەد لىك كەسپىي بىلەمىلىرىدىنى ئىگىمەلەپ، سۈ-
پە تىلىك خەۋەر - ما قالىلەرنىڭ گېزىت يۈزىدە ئېلان قىلىندى-
شىقا مۇناسىپ تۆھپە قوشقان. 1985 - يىلدىن 1988 - يىلى
2 - ئايىخىچە ئالىي ماسائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەن
گۈچىلەرنىڭ ئەمتىھانىغا قاتىنىشىپ، تىل - ئەدەب
ييات كەسپىي بويىچە ئالىي ھەكتەپ سەۋەدىمىسىگە يەتكەن.
ئەركىن ئەبەيدۇللا ئەدەبىي ئەجادىيەت بىلەن شۇ-
غۇللىنىپ، بىر قىسىم شېئىرلارنى ھەر دەرىجىلىك گېزىتى-
ۋۇرنا لىلاردأ ئېلان قىلدۇرغان. 1987 يىلى قەشقەر ئۇيغۇر
نىشىتى ئۆزىگەن (باشقىلار بىلەن بىلەن) «100 ھې-
كايىه» ناملىق جۇڭگو، چەنت ئەلسەرنىڭ ھەددە بىر
قىسىم ئۇيغۇر يازغۇچىلارنىڭ داڭلىق ھېكىا يېلىرىدىنى ئۆز
ئېچىمگە ئالىغان توپلاھىنى دەشىر قىلغان؛ ئۇنىڭ 30 پارچە-
دىن كۆپرەك شېئىرى 1989 - يىلى قەشقەر ئۇيغۇر نەشرى-

بىاتى نەشىر قىلغان «قاڭدىكى ئۇچقۇنلار» ناھىلىق كولى لېپكەتىپ شېئىرلار تو پىلىمەغا كىرگۈزۈلگەن.

ئەركىن ئەبەيدۇللا 1991 - يىلى 7 - ئايادا «قەشقەر ئەدەبىيataى» زۇرنىلى تەھرىر بۆلۈمەگە يوتىكەلگەن.

1993 - يىلى بېيىجىڭدا ئېچىلەخان «5 - نۇۋەتلىك خانىتەڭرى ئەددىيەت مۇكايپاتى ۋە يېڭى دەۋر ئۇيغۇر ئەدەبىيataى دۇهاكىمە يىخىنى» دا ئۇنىڭ «سوپۇلمىكەن لەۋ» ناھىلىق لىرىك شېئىرى مۇنەۋۇھەر ئەسەر مۇكايپاتىدا ئەپردىتى. ئۇ ھازىرقەشقەر ۋىلايەتلىك يازغۇچىلار جەھىيەتتى ۋە شەنجاڭ بازغۇچىلار جەھىيەتتىنىڭ ئەزاسى.

تۇرداپ ئۆھەر

تۇرداپ ئۆھەر 1946 - يىل كو-نىشەھەر ناھىيەسىنىڭ لەڭگەر يې-زى كاندىرا كەنتىدە تۇغۇلغان. 1965- يىلغىچە باشلا ئغۇچ تو لۇقىسىز ۋە تو-لۇق ئۇتنىڭدا كەتكەپلىرىدە ئوقۇغان. 1965 - يىلدىن 1968 - يىلىخىچە مەركىزىيەتلىكەنلىرىدە شۆپۇننىدە ئۇ-قۇغان ۋە ئىككى يىل قىزدىلسۇ قىرغىمىز ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ئاقچى ناھىيەسىنىدە قايتا تەربىيە ئالغان. 1973-

1975 - يىلغىچە «قىزدىلسۇ گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمە ئىشلىگەن. 1975- يىلى «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمەگە يوتىكەتلىپ كېلىپ، 1979- يىلىخىچە گېزدىت كورىپكتور لۇقىنى قىلغان. ئۇ 1979 - يىلدىن بۇيىان، قەش قەر ئۇسمۇر جىمنايدە تىچىلەرنى ئىدارە قىلىپ تەربىيەش تۇرنىدا ئىشلەپ كەلەكتە.

پەيزۇللا ئوسمان

پەيزۇللا ئوسمان 1932 - يىلى
 قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇلغان . 1950 -
 يىلى جوڭگۈ كۆمۈن سىستېك پارتبىيەت
 سى شىنجاڭشۇبە بىيۇرۇڭ دىرلار مەك
 نىتىپىدە ئوقۇغاندىن كېپىمن، 1951- يىلى
 خىزىمەتكە قاتناشقان . 1957 - يىلدىن
 1960 - يىلغىچە «قەشقەر گېزىتى» -
 دە مۇھەممەدرەئىر - مۇخېسىر بولۇپ
 ئىشلىرىگەن . كېپىمن قاغادىمىق
 ناھىيەسىمەدە ۋە قەشقەر ئۇيى

خۇر نەشرىيەتىدا ئىشلىپ 1991 - يىلى پېنىسى
 يىنگە چىققان .

مەھىتىمەن ناسىر

مەھىتىمەن ناسىر 1932 - يىلى
 12 - ئايىدا يېڭىشەھەرنادىمىسىنىڭ
 باغچى يىپزى سىرىدىلما كەنتى
 دە تۇغۇلغان . 1939 - يىلى 9 - ئايى
 دىن 1945 - يىل 9 - ئايىغىچە ئۆز
 يۇرىدىرىكى سىرىدىلما باشلانغۇچە كە
 نەتەپتە ئايىدا 1945 - يىلى 9 - ئايى دىن 1950 -
 يىلى 1 - ئايىغىچە قەشقەر سەھىن
 دە كەنلىپىدە ئوقۇغان . 1950 - يىلى 2 -
 ئايى دىن 5 - ئايىغىچە شۇ چاغدىرىكى

ۋەلايەتلىك ھەربىي ئىدارە قىلىش كومىتەتىنىڭ رەھبەر-
 لىكىدە ئېچىلغان «جەنۇبىي شىنجاڭ سەپايسى كادىرسىلارنى
 تەرىبىيەلەش» قىسقا مۇددەتلىك كۇرسىدا تەلىم ئالغان. شۇ
 يىلى 5 - ئايدىن 1953 - يىلى 6 - ئايغىچە «قەشقەر گې-
 زدىنى» ئىدارىسىدا نابورچىك، مۇھەممەدرەلىك - مۇخېرىلىق
 قىلغان. 1953 - يىلى 6 - ئايدا «پېڭى خوتەن» گېزدىتكەن
 يۆتكىلىپ، 1954 - يىلى 7 - ئايغا قەدەر شۇ گېزدىخانىدا
 مۇخېرىلىق - مۇھەممەدرەلىك خىزىمەتلەرىدىنى ئىشلىكەن. كېيىمن
 خوتەن مەمۇرىيەتىنىڭ كاتىبات باشقارماسىدا خىزى-
 مەت قىلغان. 1954 - يىلى 9 - ئايدىن 1957 - يىلى 7 - ئاي
 خىچە شىنجاڭ تىببىي تېخنىكىۇمنىڭ «فەلدشىر» لىق سە-
 نىپىدا ئوقۇپ، ئوقۇش پۇتتۇرگەندىن كېيىمن، دەسلەپتەسا-
 بىق قەشقەر ۋەلايەتلىك تېپەرە - تانا سىل كېسەللەلىكلىرىدىنى
 داۋااش دېسپانلىرىدا، ئۇنىڭدىن كېيىمن يېڭىشەھەر ناھى-
 يىلىك خەلق دوخۇرخانىسى، باومن يېزدىلىق خەلق دوخۇر-
 خانىسى قاتارلىق ئورۇنىلاردا 1989-يىلىغا قەدەر ئىشلىك
 گەن. 1979-يىلى ۋاراج، 1983-يىلى مەسئۇل ۋاراج ئۇنىۋا-
 نى ئالغان. 1989 - يىلى 9 - ئايدا پېنىسىپىنگە چىققان.

ئا بدۇرۇھەم ساپىت

ئا بىدۇرۇھەم ساپىت
 1951 - يىلى 9 - ئايدىن 1953 -
 يىلى 6 - ئايغىچە «جەنۇبىي تەيازى-
 شان گېزدىنى» ئۇيغۇر تەھرىر بولۇ-
 ھىدە ھەملەكەت خەۋەرلىرى ۋە
 خەنقىارا خەۋەرلەر دېتىنىڭ مەسى-
 ئۇل مۇھەممەدرەلىپ بولۇپ ئىشلىكەن.
 1953 - يىلى 6 - ئايدىن 1954 - يىلى
 1 - ئايغىچە «يەكەن ئامەشى گېز-
 تى» دە ئايدىن 1954 - يىلى 1 - ئايدىن
 1954 - ئايغىچە «خوتەن گېزدىنى» -

تەھەردر بۆلۈھەمەردە مۇھەممەدرە در بولۇپ ئىشلىگەن .

ئا بىدۇ للا قاسىم

ئا بىدۇ للا قاسىم بۆپۈرغا فاھىم
يىمنىڭ تېبىردىم بىز 1 كۆتەكلىك كەنـ
تەلەھە تۇغۇلغان . تۇز يۇرۇمىدا باشـ
لانغۇچ، دۇقتۇردا مەكتەپتە ئۇقۇپ ،
1950 - يىلى 8 - ئايىغا قىدەر تېبىردىم
رايونلۇق ھۆكۈرەتلىك كاتىپلىق
خىزىمىتىنى ئىشلىگەن، كېيىن قەشـ
قەر ۋەلايەتلىك پارتىكىوم پارتمىيە
ھەكتىپىمەدە تۇنجى قارار ئېچىلغان
يەرسىك كادىرلارنى تەرىبىيەلەش كۇرـ

سەدا ئۇقۇپ، 1951 - يىلى 3 - ئايىدا «قەشقەر گېزىتىسى»
ئۇيغۇر تەھەردر بۆلۈھەمە خىزىمەتكە ئورۇنلاشقان؛ شۇ يىلى
5 - ئايىخىچە يەر ئىسلاماھاتى سىناق خىزىمىتىگە قاتىنىشىپ «
ھۇخىبرلىق قىلغان . 1953 - يىلى 1 - ئايىخىچە ئۇيغۇر تەھـ
ردر بۆلۈھەمەنىڭ تەرجىمە گۇرۇپپىسىدا مەملىكەت خەۋەرـ
لىرى، خەلقئارا خەۋەرلەر بېتىنىڭ مەسىئۇل مۇھەممەدرەلىكـ
نى قىلغان . ئۇ خىزىمەت ئېھتىياجى بىلەن «قەشقەر گېزـ
تى» بىسما زاۋۇتىغا يۆتكىلىپ، 1953 - يىلى 1 - ئايىدىـ
نـ 1986 - يىلى خىچەپ ئىشلەپچە ئىشلەپچە باشلىقى، زـ 1ـ
ۋۇتنىڭ مۇئاۋىدىن باشلىقى قاتاوللىق خىزىمەتلەرنى ئىشلىـ
گەن، ھازىر پېنىسىيەدە.

ئا بباس نمیاز

ئا بباس نمیاز 1941 - يىلى 1
 قاغىلىق ناھىيەسىنىڭ يېلىقچى يېزى
 سېردىقاتا كەنۇتىدە تۇغۇلغان. 1961 -
 يېلىخاقدەر باشلانغۇچ، ئوقۇرىماك
 تەپتە ئۇقوپ ئوقۇش پۇتتۇرگەن .
 1965 - يىلدىن 1966 - يىلى 11 -
 ئا يىخىچە قەشقەر يېڭىشەر، پەيزاۋات
 ناھىيەسىندا سوتىسيا لىستىك تەرىز
 بىمە خىزمەتىگە قاتناشقا. 1966 -
 يىلى «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھ-

ردر بولۇمكە قوبۇل قىلىنىپ، 1968 - يىلى يىخىچە كورۇپكتۈر
 گۈزۈپپىسىدا ئىشلىگەن. 1968 - يىلى 12 - ئايدىن ھازىرغان
 قەدەر «قەشقەر گېزدىتى» باسما زاۋۇتمىدا باسما ئىشچىسى،
 باسما سىخىنىڭ مۇئاۋىدىن باشلىقى قاتارلىق ۋەزىيەتلىك دىنى
 ئۇتەپ كەلەكتە.

ەخمۇت ئەھەت

ەخمۇت ئەھەت 1950 - يىلى
 يەكەن ناھىيەسىنىڭ خاڭدى يېزىد -
 سىدا خىزمەتچى ئائىلىسىدە تۇغۇل-
 خان. 1965 - يىلى يېزىلىق ئۇتتۇ-
 را كەتكەپنى پۇتتۇرۇپ، 1966 - يىلى
 1 - ئايدا سوتىسيا لىستىك تەرىبىمە
 خىزمەتىگە قاتنىشىپ، شۇ يىلى 10 -
 ئايدا «قەشقەر گېزدىتى» ئۇيغۇر تەھ
 ردر بولۇمكە خىزمەتكە ئورۇپلىشىپ،
 كورۇپكتۇرلۇق، مۇخبىرلىق قىلغان.

1968 - يىلى «قەشقەر گېزدىنى» باسمما زاۋۇتقا ئالماشقاڭ.
 1982 - يىلى 2 - ئايىدا قەشقەر ئۇيغۇر نەشردىياتى باسمما
 زاۋۇتى قۇرۇلخاندا يوْتكىلىسپ چىقىپ زاۋۇت، قۇرۇشقا قاتى
 ناشقاڭ. 1987 - يىلى 6 - ئايىدا ياردەمچى ئىختىمسا تىچى،
 1991 - يىلى 6 - ئايىدا مەسئۇل ئىختىمسا تىچى ئۇنىۋانى ئالغان.
 ئۇ ھازىر قەشقەر ئۇيغۇر نەشردىياتى باسمما زاۋۇتىنىڭ باش
 لىدىقى.

ئىملەگەرى گىپىزدىسىزدە ئىشلىك
 گەن، ئەمما خىزمەت ئورنى، ئادرېسى
 ئېنىق بولماسىلىق، ئىشلىكەن ۋاقتى
 ئۇزۇن بولماسىلىق قاتارلىق سەۋىبە
 لمەر تۈپەيلىدىن تەرجىمەھالى يېزدىلىم
 غان، سۈرتى تەييارلىنىڭغان خادىم
 لارنىڭ ئىسىمىلىكى ۋە تەخىمنەن ئىشلە
 لىكەن ۋاقتى:

(1950—1952)	ئا بىدۇ كېردىم سا ئادىتتوۋۇ
(1949—1951)	ئا بىدۇر بېھم روزى جۇشقۇن
(—1950.9)	بارات مۇھەممەت
(1950—1956)	روزى قادىر
(1950—1954)	ذۇنۇن ئۆسمەان
(1950—1954)	نۇرۇنسا ھاجى
(—1955)	ئا بىلىمەت ئىمەنھاجى
(1954—1957)	روزى ئىمەن
(1952—1956)	ئا بىلىمەت مەخسۇتتوۋۇ
(1952—1956)	يۇرسۇپ ھۆمەن
(1952—1956)	مۇھىمن ئا بىدۇ للا

(1952—1956)	ئا بىدۇر اخمان ئا بىدۇر بېھىم
(1952—1953.6)	قاپىاس
(1952—1956.6)	ئەخمىھە تجان قۇربان
(1952—1956.6)	زۇلە يخا
(1952—1956.6)	ھەسەنلىم
( )	ھەۋەجى ساپىھىر
( )	پەتنار ئەمین
( )	تۇدۇسۇن يۈسۈپ
( )	ئېزدىز ھەسەن
( )	ئاسىم ئا بىدۇللا
( )	ئۇلۇغنىمسا
( )	ئامىنەم
(1978.1—1980.1)	نورۇز ئەبزەل

